

~~RE 713~~
~~(4. kötet)~~

~~ER 162~~

~~(3. kötet)~~

~~ER~~

*Hunc tantum populo monstrarunt fata.
Virg.*

ÚJHELYI
DAYKA GÁBOR'
V E R S E I.

Öszveszedte 's kiadta
barátja
KAZINCZY FERENZ.

PESTEN,
TRATTNER MÁTYÁSNAÁL,
1813.

~~Pohony~~

~~534~~

RE 213

9. old. 1

14. pld. 7

Lőrő
DEVAY FERENC
könyvtára

~~ER 162~~

186.363

(R
2)

R
1965

M. N. MUZEUM KÖNYVTÁRA
El. Nyamt. Növekedéskönyv
1916. év 131. sz.

VIRÁG, KIS, BERZSENYI

BARÁTIMNAK.

- - - animae, quales neque candidiores
Terra tulit, nec quis me sit devinctior alter.

VIRAG, KIR. PENZSÉNYI

VALATYINAI

...
...
...

DAYKA' ÉLETE.

Daykának születést Borsod Vármegye ada, nem Zemplény; 's vezetékeve előtt az Újhe-lyi nem honnjára mutat, hanem nemes, régi törzsökére, mellynek ez praedicatuma. Kevés-értékű szüléji Miskolczi lakosok voltak, 's atyja, István, szabómesterséget űzött. Azonban a' Miskolczi Plebania' Matriculájában, valamint az Emődiben is, hová szüléji vagy rokonaikhoz vagy csak jóakarójikhoz kifordúl-
ni szerettek, és a' hol e' szerént a' mi Daykánk-
nak nem vala lehetetlen születnie, keresztelési-
jegyzés róla nem találtatik. Fel vagyon hany-
va ezért az Egri Seminarium' Archívuma is,
de haszon nélkül, mert azt Dayka, midőn on-
nan elment, magával elvitte. A' kevéssel ez-

előtt meghalálozott Egri Prof. Bodnár Antal, Daykának legrégebb és legszorosbb barátja, úgymint a' ki Miskolczi születésű maga is, ötlet első gyermekéje olta ismerte, bizonyossággal meri állítani, hogy a' mi Daykánk 1768ban 's Miskolczon született; és ez alkalmasint egyez azzal, a' mit esztendejiről, hihető Daykának magának szavai után, halálára írt deák Elegiájában Ungvári Director Fekete Imre Úr mond. Gyermekek a' szűk háznál kettő vála. Az idősbb, István, katona volt, 's Martinestye alatt, hol seregeink győztek, elhullott. Atyjok is korán múlt-ki, 's a' gyermeket még alsóbb-iskolai esztendejiben egy ügyefogyott Özvegynek gondjaira hagyá.

A' kis Dayka Grammaticai iskolájit a' Miskolczi Minoritáknál végezte, 's onnan 1782ben Egerbe ment-átal, a' hátra-való két tudományt tanulni. Ritka ajándékai, szorgalma, 's jámborsága olly kedveltetést nyertek neki, hogy két érdemes tagja a' Cisterciták' Szerzetének, az Apát Schumann Theophíl és Pászthy Ray-

mund Director, a' jeles gyermeket Klastromjokba fogadták, ingyen táplálták.

Dayka gyenge esztendeji olta az Eggyházi rendbe vágyott. Oda most a' Kir. Rendelések egyedül azoknak szabadították-fel az útat, kik a' philosophiai pályát már megfutották; ez a' tudomány pedig Egerben akkor nem taníttatott. Octóbernek végével tehát 1784ben Kassára ment által.

Itt Dayka fogott volna elsőnek tartatni társai között, ha két ifjú, kik, tehetősbbek nálánál, kiállák az úgy-nevezett közönséges-Próbatételt, melly költségbe kerül, ötet homályba nem borította volna. Nem e' kettő, hanem Szolarcsek Sándor, Gönczről, Abaujban, 's mostani Egri Prof. Fett József, kedves barátjai voltak azok, kikkel ő mérkezni szeretett. Sírta, hogy a' lángelméjű Szolarcseknek elébe nem hághata, hogy ötét utól nem érhető. Feszített szorgalma külömben sem épen erős egészségének annyira ártott, hogy kéntelen vala orvoshoz folyamodni. A' nemeslelkű Viczay gyó-

gyító kezek alá vevé, 's nem csak orvosa, de mint ezreknek másoknak kiknek arra szükségek volt, jóltevője is lett, 's eltiltotta a' tanulástól. Ez a' tilalom 's a' holnapokig-tartó betegség elakasztották előmenetelét, 's kéntelen volt iskoláját a' következő esztendőben újra kezdeni. 1787ben Egerbe ment, 's nevét a' Kis-Papok' laistromába íratá; 's közelítvén November, Bodnár barátjával egyg kocsin Pestre utazott, hol akkor az egész ország' Nevendékei, Verlovácz és ezen nagy férjfiúnak a' Zagráhi Püspökségre emeltetése után, Wohlgemuth Uraknak gondviselések alatt taníttattak, Neve előre menvén — így írja ezt Bodnár, 's kifejezése nem lesz rhétori phrasis — mind a' Nevendékektől mind az Előljáróktól örvendve fogadtott. Kevés vala ott őhözfé fogható, külömbb nem egyg is. (*Prof. B.*)

Görögül, midón Pestre ért, tudott annyit, hogy az Új-Testamentomot széltében és elakadás nélkül érthette, sőt e' nyelven verseket is írni próbálgatott. Németül még nem tudott,

's ennek megtanulása volt fő igyekezeté. Bodnárral együtt veve leczkét ebben akkori Piarista, most Csanádi Megyebéli Pap Hannulik János Úrtól, 's kevés idő alatt messze maga megett hagyá Bodnárt; 's más nyelvek' tanulásába fogott. (*Pr. B.*)

A' Dalmatiai születésű Kis-Papok egymás között olasz nyelven beszélgettek. Dayka hallgatta szavaikat, 's kedvet kapott a' nyelvet megtanulni. Én im e' fiúkat nagyon megtréfá-lom, monda egykor Bodnárnak; tudják hogy olaszúl nem értek, de mához egy holnapra szélteben fogok velek beszélteni. Ekkor, titkolva igyekezetét, néki-állá az olasz Grammaticának, 's midőn közöttök volt, leselkedve hallgatá szavaikat. Eltelék a' kiszabott idő, 's Dayka tanúnak hívá barátját, 's olly bátorsággal szólott velek, mintha a' Pünkösdi malasztban vett volna részt. Ezek álmétkodtak, azt hitték hogy csak tetteté vala a' nyelv' nem tudását, 's megvallák hogy náloknál jobban beszéll, hogy a' nyelv' törvényeit jobban ér-

ti. A' francia nyelvben annyira ment, hogy azon olvasott, írt, szóllott; az angolban nem tett nagy előmenetelt. Tudott tótúl is; melyet talán a' Kassán - lakásnak köszönhete. (Pr. B.)

Pesten ismeretséget szőtt az Universitás' Tanítójival, 's azt derekasan használta. A' mindenes Gyűjtemény' IV. Köt., lap 89. azt tartja emlékezetben, hogy Dayka itt 1790. Aprilis' havában társainak^m leczkéket tartott a' Magyar Grammaticából.

Eloszlatván 1790. a' Pesti Nevelő-ház, 's a' Nevendékek Megyéjékbeli Püspökjeiknek visszaadatván, Dayka is elhagyá Pestet, 's Egerbe tétetett-által. Ez a' hely vala szerencséjének sírja, itt kezdődtek szenvedései. Becsültetett ő, 's szerettetett itten is, 's dísze volt és szerelme az ifjuságnak: de voltak, a' kik a' tüzest, a' vigyázatlant, félre-értették; 's a' gyakor feddés, melly majd szelídebb volt majd durva is lett, ingerlette makacsságát. Látván hogy szemmel tartatik, elvesztette bizodalját,

bátorságát, kedvét, 's kilépést forgata elméjében. De már közel vala céljához, 's az a negyedfél esztendő, mellyet a' Theológiának élt, azon esetre ha megváltoztatná pályáját, annyi volt mint elveszett idő. Elvégezte tehát hogy tūr, 's állhatatos marad szándékában. Egy történet végképen meghatározá sorsát.

Egyik gyakorlások az vala a' Kis-Papoknak hogy a' magok által készített és elébb vizsgálat alá bocsátott Predikátziókat köz helyen elmondják. Dayka, ki már azelőtt predikála magyar nyelven, most (Júl. 1791.) egy német szent-beszédet monda-el a' Servíták' Templo-mában. P. Szájcz Leo Mária, kit a' jövendő idők Mariafi István és Kalapácsics nevek alatt írt munkájiból fognak ismerni, jelen vala a' tanításon, a' hibás tudományt hirdető felett megbotránkozék, 's ellene vádat teve. A' bevádlottól az kívántatott hogy állításait vonja-vissza 's kérjen bocsánatot. Fejeskedésből e vagy csak bizatlanságból? ezt cselekedni nem akarta, 's búcsút vett és kapott.

Anyja nem lévén életben, nem tudta hol találjon menedéket. Kevés időig Vitéznél tartózkodott, Szikszón Bodnár, ki maga is kilépett vala az Eggyházi rendből, 's elébb a' Pécsi, most a' Lócsei Gymnásium mellett viselt tanítói hivatalt, meghallván mi történt barátjával, felhozatta őtet Lőcsére, 's vele lakását 's asztalát megosztotta. De a' legnemesebb barátság a' szerencsétlennek megnyitott szállást kénytelen vala nem kevésbbé nemes barátságból ismét bezárni, mert Dayka, ismeretségbe eredvén a' házi-gazda' leánykájával, magát elveszteni indúlt, 's megsiketüle minden intés eránt. A' magyar nyelv' Tanító-székei ekkor nyitattak-meg a' Gymnásiumoknál. Dayka tanácskozott Bodnárral, ha nem kellene e néki egy ilyenért megvívni, 's megnyervén barátjának javallását, esedezését benyújtotta, 's a' Lócsei Gymnásium mellé kívánt rendeltetni. Későn eszméle-fel Bodnár hogy az Daykának veszedelmes lehetne, 's reá bírta Daykát hogy sürgessen felcseréltetést. Ez engedett barátjának,

de már késő volt. 1792. Martiusnak 11dikén bévezettetett hivatalába, Augustus' 12dikén pedig lakadalmát űlte. 1793. ősszel ugyan-itt az Első-Grammaticai Tanító-széket kapta-el, 1795. pedig, December 21dikén, az Ungvári Gynásiumban vette-által a' Rhetoricai Osztályt. (*Pr. B.*)

Váczi Kánonok Szerdahelyi Aloyz György Úr, Consiliáriusa a' Tudománybeli Commissiónak a' Helytartó Tanács mellett, nékem azt beszéltte, hogy Dayka a' tartott Concursusban — egyszer a' Metaphysicai Cathedra végett is vizsgálat alá bocsátkozott, és azt egyedül gondolatlansága miatt nem érte-el — úgy viselte légyen magát, hogy bírójit szokatlan reményel-töltötte-el maga eránt. Dayka az országnak, kétség' kívül, legjobb fejei közzé számíthatatik, ugymonda ez a' Tudósunk; az baja hogy igen is Poeta; 's a' Kanonoknak igaza volt. Keservesen lakolt szegény a' nagy tűz miatt.

Dayka Lőcséről romlott egészséget 's elmarczonglott szívet vitt Ungvárra. Az Orvos

kifáradt gyógyításában, a' beteg Kassára vitette magát, 's egykori Megtartójától várta segédét. De most Viczaynak is hasztalanok voltak igyekezetei. Szint olly betegen mint ide jött, vissza tért Ungvárra, 's ott 1796. Octób. 20dikán, kiszáradásban, elaludt örökre. Tetei más nap a' Calvaria' hegyén tétettek sírba, a' közönséges temetőben. Özvegye, ki két leánygyermekét még férje előtt vesztette vala el, vissza méne honnjába, 's onnan Pozsonyba vette magát, egy tehetős Zsidó-lakosnak leánykáját tanítgatni.

Eddig életét csaknem mindenben Prof. Bodnár és az őtet teljes érdemei szerint becsülő Directorainak, Bárdosy és Fekete Uraknak leveleik után. Általérek képének festésére, 's olly tartózkodás nélkül fogok szólni, mintha nem egy egész Publicum előtt, hanem csak barátimnak, kik a' Megholtat közelebről ismerni kívánják, kiseded körében szólnának. Szóleszen itt magamról is, 's tudom hogy azt a' világ illőnek nem tartja. Tisztaságomba lep-

lezve nem gondolok a' félszegség' megítélésével, csak hogy a' jók' szívét dobogásba hozhassam. Azok szavamat meg fogják érteni.

A' húsz esztendő's Daykát velem *Győzedelmjövendölése* hozta ismeretségbe, és az Ovid-ból fordított *Penelope*, ő pedig azon Ódát vette figyelmére méltónak, melly a' Kassai Múzeum' 1. Köt. lap 4. áll, 's azon Dalomat, mellyet Metastasióból Orpheusomnak első füzetébe vettem vala fel. Annál szabadobban mondom ezt most, húsz eszt. múlva már, mivel a' Dalt, szenvedhetetlen lévén úgy a' hogyan ott álla, újra kellett dolgoznom, az Ódát pedig egyedül ifjú korom' emlékezete teheti előttem most kedvessé. Eggyike lévén én is azoknak, kiket 1790. Májusban az Ország' öröme Abaujból Budára küldött, látni akarám Daykát, a' szeretettet! Vezetőm egyy tágas szobába vive, hol a' Nevendékek csoportraosztva múlatoztanak. Reá ismertem volna én Daykára megnevező nélkül is: Amor álla itt, talárisba öltözve, az Anyaszenteggyház' fiai

között. Termete alacsony, de karcsu, és, a mi nagyon tűnt szembe, olly erőltetés nélkül egyenes, mintha egész életét Tánczmesternek kezei alatt töltötte volna. Lobogó setétszög haja saját dísz volt alakján. Horgas igen szép orra, a' legszebb metszésű ajak, a' legszelídebb, domborodás nélkül lefolyó áll, hosszan elvonuló szemölde, nem épen sima de tisztabőrű arcza, csontos, magas homloka, a' legjátékosbb kék szem, a' leglelkesbb kép festette nékem a' Múzsák' és Grátziák' Kedveltjét. Beszéde kevés. Színetlen szerénység, figyelem mások eránt és annyi nyájasság, hogy első pillantással mindent elbájolt. Némelly hangja félig selyp, melly nevelte kecsseit. Öröme nem fakadozott egy még eddig nem látott, szeretett Idegennek régen óhajtott meglátásán; sőt ő magába zárva maradt mindég, 's mindég poetai andalgásban; 's az édes szendergésnek csak a' le-lesüllyedt eleven szem 's a' mesterkélés nélkül édesen-mosolygó csendes ajak kölcsönöze életet. Illyen vala Dayka. A' jelen-

valók széllyelfoszlottak csoportjaikból, 's társok és a' vendég körül tömött koszorút fontak. Szabó lett a' beszéd' tárgya, 's Rajnis és Révai, Péczeli és Horváth Ádám, 's Báróczy, Barcsay, Bessenyei és Orczy, Ráday és Teleki József, 's Zrínyi és Gyöngyösi István. A' Dayka' szavai, egy néki-tulajdon atticismussal, kérdésekbe voltak öltöztetve. Ő keveset szólott és ritkán; mások eleget. Midőn mentem, ő vala egyedül a' ki kísért. Kilépvén a' folyosóra, a' teljes virágzásában álló Acatiának illatját felkapá egy szellő, 's végig vitte a' hosszú folyosón. A' szag megcsapott. Ah, a' menyeyi illat! kiálték, ki ezt különösen kedvelem. „A' Reményfáé!” mondá Dayka, említett Ódámra czélozván, 's kezem gyengéd szorítással szorúlt-meg.

Minden együtt-élt óráim közt azok voltak a' legszebbek, mellyeket Lőcsén 1793. Novemberben és 1794. Januáriusban töltöttem vele. Kilépvén szekeremből, szaladtam szólására, 's cselédem egy csomó írást 's egy

két könyvet hozza utánam. A' mint ajtaját benyitottam, eggy gyönyörű, igen fiatal-asszonyka tűnt szemembe a' bölcső körül, szép cse-csemőjével karjain. Dayka az ablaknál ült, papirosai közt. Meg akarván kímélni a' szép asszonykát a' pirúlástól: Melly szerencsés öszvefűződés! kiálték általa nem értett nyelvben; te barátom 's ez a' rendes kis leány a' szép gyermekkel! Ce n' est que pour me mettre à l'abri de la jalousie; monda örvendő mosolygással, ölelésemre szökött, kapta a' csomót, felbontotta, 's míg magamat körültekintém, ketten maradánk a' szobában.

Törvény vala köztünk, és ezt Dayka akarta így, hogy eggyikünk a' másikának munkáját olvassa-fel, 's ne soha a' magáét. Illyenkor hangomon, képemen lesegette a' javallást vagy gáncsot. *Tithos búja* és *Esdeklése*, melyet én most láték elsőben, magamon kívül ragadtak. Érzettem hogy az a' legédesbb ének, melly valaha — és mind maig! — magyarul énekeltetett. Barátom, mondám neki, ez olasz

Dal, nem magyar. Ausoniai hév van benne; forró, mint annak klímája. Érdeme' teljes érzésében, 's hiúság és tettetés nélkül, mellynek sem egyike sem másika nem fért szép lelkéhez, hallgatta dicséretét, csudáltatását, 's elmerülve volt. Csak várd, monda, mintegy egyszerre ébredvén-fel hosszú csendéből; csak hogy a' kezdet meg van téve! Én tudom, mi-be került ez nekem. Illyet még nehanyat, 's tűzbe minden egyéb dolgozásaimmal. Mi mind az a' többi ez mellett! — Fél század múlva, így szakasztá félbe továbbad szavaimat, ez is olly olvashatatlan lészen mint a' Haller' versei azok mostan már a' német Literarúrának újabb művei mellett. De miénk marad az a' dicsőség hogy megtörénk az útat, 's igazságos maradékunk érteni fogja, nekünk mit köszönhet. Ekkor én vevém elő papirosaim közzül Kisnek *Szerettim' édes honnját*, mellyet ez Bavariában, a' Matthisson' dalának hasonlatosságára, a' Dunán lebegve írt. Dayka kifakadt örömmel 's fel-felsikoltva hallgatta olvasásomat, ma-

ga olvasta most, 's megint újra kezdte. Melly érzés és phantasia! melly nyelv ez! kiálta. Nem lehet eléggé festenem álmélkodását. Leginkább e' sztanzáját csudálta, irigylette: *Mi szép letenni kormányt!* 's örült, nagyon örült, hogy hogy az ének soloecisszált. Mit mondana most ha előjöhetne sírjából, 's Kisnek hozzám-írt Epistoláját, koronáját a' magyar dalnak, 's nem kis számú énekeit 's férjfi-szépségű, hasonlíthatatlan prósáját, ha Kisfaludinak még a' tudatlanok' füleiket is elbájolt gyönyör Énekeit, 's Berzsenyinek erővel 's kellemekkel eltölt Ódáját és Dalait láthatná! most fogná mondhatni a' mit akkor tűzbe-jőve 's felszökve ülő-helyéből erősbbs hanggal kiáltott: „Lassún megyünk elő, de hatalmasan, — akármit mond Boeótia!”

Eggy darabomat kéntelen valék magam olvasni, mert nem vala letisztázva. Mint Sülli bánt a' maga királybarátja' házassági alkulevelével, kapta a' tollat minden szó nélkül, 's öszve meg' öszve keresztelte azt, nem is en-

gedvén hogy szó legyen róla. Szülüként viszont én bántam vele, midőn a' *Musáron*' fordítását, scandált kétsorú Alexandrinekben, kezdé felolvasni. A' könnyű darab minden báját elvesztette a' feszes sorokban. Dayka e' nemben nem vala szerencsés, mellynek az Olvasó, kivált a' készületlen-maradt *Cléliában*, bizonyságait fogja találni. Két holnappal azután azt vallá hogy szabadabb, játékosabb versekben akarta fordítani, de, nem boldogulván a' munkában, elégette mind a' két dolgozást, 's örökre letett fordításáról. Midőn velem ezt látatá mintegy félívnyije vala készen,

Nékem már ekkor, 's jóval elébb, az vala egyik gyakorlott stúdiumom, hogy, elmelegítve magamat a' Báróczy' Regéjinek olvasása által, egyikét vagy másikat azon daraboknak, mellyeket Literaturánknak ezen tisztelt 's csudált, de nem eléggé ismért 's tisztelt bajnokja Marmontelből fordított, azalatt míg munkám tarta, fordításába belé nem tekintve, igyekeztem általtenni, 's a' tanítvány' fordítását a' nagy

Mesterével csak akkor hasonlítottam öszve, mikoron már jobbá tenni rajta semmit nem tudtam. Eggykor az a' gondolat szálla-meg, hogy ugyan-azt olly magyarságba öltöztessen, a' mit azok tartanának jó fordításnak és jó magyarságnak, kik e' kényes és szerencsés Selypítőt gáncsolják, kárhoztatják. Csomómban lelvén eggy illy stúdiumomat, látatám azt Daykával. Ez csaknem kiömlött nevéttében, 's mind ketten tűzbe jövének azok ellen a' kik mindentől rettegek, a' mi idegen, új, szokatlan. Dayka a' rettegőket, pedantokat, Quackereknek nevezte. — Literaturánknak előmenetelét épen ez a' rettegés gátolja leginkább. Ezek mindent attól mérsékelnek, ha a' mi magyarul mondatik, mondathatnék e, jól mondatnék e, deákban; mintha a' magyar nyelv is kiholt nyelv, bezárt nyelv volna, mint a' deák az most; mintha az Enniusz' idejében és Enniusz' ideje után a' deák is épen úgy nem rontatott volna mint a' magyar rontatik most. Horáztot hordják-fel ellenünk; 's nem akarják

látni mit mond ő mimellettünk és őelle-
nek; mint szólott ő is graecismuszokkal, 's
az akkori Rettegőkkel mennyi baja volt néki is.
— Nem örömet töltjük-el a' papirosat olly he-
lyekkel a' mellyeket minden Olvasónak ismerni
kellene, ha minden Olvasó ismerné is a' mit
kellene. Hogy szeme előtt legyen a' mit talán
restel felkeresni, álljon itt a' hely mellyre czé-
lozánk:

Horátz (Epist. II. 1, 85.) azt panaszolja Au-
gustus előtt hogy a' Római nép eléggé elmét-
len az újat, bár szép, gyűlölni, a' régít, a'
szokottat, bár rút, magasztalni. *Ingeniis non
ille favet plauditque sepultis, Nostra sed impu-
gnat, nos nostraque lividus odit. Quodsi tam
Graecis novitas invisita fuisset quam nobis, quid
nunc esset vetus, aut quid haberet quod legeret
tereretque viritim publicus usus?* — Ide való
a' mit a' Pisókhöz mond (Epist. II, 3, v. 45—62):
*In verbis etiam tenuis cautusque serendis dix-
eris egregie, notum si callida verbum Reddide-
rit junctura novum. Si forte necesse est Indi-*

ois monstrare recentibus abdita rerum et fingere cinctutis non exaudita Cethegis continget dabiturque licentia sumta pudenter. Et nova fictaque nuper habebunt verba fidem si Graeco fonte cadant, parce detorta. Quid autem Caecilio Plautoque dabit Romanus ademtum Virgilio Varioque? Ego cur acquirere pauca si possum invideor? cum lingua Catonis et Enni Sermone patrium ditaverit et nova rerum Nomina protulerit. Licuit semperque licebit Signatum praesente nota producere nomen. Ut silvae foliis pronos mutantur in annos Prima cadunt, ita verborum vetus interit aetas, Et juvenum ritu florent modo nata, vigentque.

Horátz nem csak azt a' szabadságot adja az Íróknak, hogy szókat változtassanak, teremtsenek, hanem hogy az idegen szóllásokat is vigyék be nyelvekbe, ha ezek által a' nyelv szépül, bővül. Lássák a' kiknél többet nyom az auctoritas mint az ok, mit mond erre Torrentius, Horátzknak egyik Magyarázója: — Horátz a' III. Könyv' utolsó Ódájában graecisszál:

Dicar qua violens obstrepit Aufidus, Et qua pauper aquae Daunus agrestium regnavit populorum — az az: *agrestibus regnavit populis*; 's ne feledjük, hogy a' vers jó vers fogott volna lenni, ha dativust tett volna is a' genitívusi görögös constructio helyett. „Solent nobiles Poetae (mond Torrentius) huiusmodi locutionibus hic illic adpersis excitare lectorem, idque vel subaudiendo aliquid, vel imitatione Graecorum (mint itt *εβασιλευσε των λαων*). Tale illud Virgilio: *Justitiaene prius mirer, belline laborum?* Et: *Nec veterum memini, laetorve malorum.* Et: *Implentur veteris Bacchi pinguisque ferinae.* Sic: *desine querelarum, abstineto irarum, invidit avenae, decipitur laborum, soluti operum,* apud Horatium; *desipiebam mentis, mille annorum vivunt, pendet animi, dignus salutis* apud Plautum, et similia multa a Nonio congesta.” — Múlatság nézni hogy némelly nyavalyás, a' ki lelkének jámborságában betű szerént elhiszi a' német adágiumot: *Wem Gott das Amt gibt, dem gibt er auch den Verstand,* mint

nevetkőzik némelly indigenátust kapott vagy kapni már kezdő szók és szóllások felett, mert fel nem éri, hogy az illyek mit használhatnak. Illyen tréfát csinála maga magának a' kevés eszt. előtt megholt Nagy-Váradí (későbbben Tegledi) Predikátor Szaklányi Sigmond, a' Magyar Merkúriusnak 1795diki leveleiben tétetvénele egy hat, igen sűrűen nyomtatott, lapú anonymus levelet, mellyet új 's nagy számban önn maga által és merő tréfául koholt szókkal tömött tele. Ő ezt az elmétlenül-elméskedő levelet a' 4dik sorban *furcsa levélnek* nevezi, 's meg kell adni a' furcsa embernek, hogy levele valóban furcsa. Nem volna e könnyebb 's jobb és okosabb tanulni, elmélkedni, mint így esze-lősködni? — Rettegni az újtól, szokatlantól, idegentől, épen úgy hiba, mint mohon-kapni és mind azon, valami új, szokatlan és idegen. Ízlés kell az Íróban, 's ezeknek épen az nincs, melly érezze, mi igazán-szép és mi felvehető. Még egy nemzet sem vitte-elő literaturáját a' nélkül hogy azon nemzetektől mellyeknél a' tu-

domány és mesterség már virágzott, ízlést, szóllást ne kölcsönözött volna. Ugyan-azt látjuk a' ruházatban a' mit a' nyelvben: A' Schrenkh' rezei közt Zrínyin, a' Szigeti bajnokon, orientális szabású kaftánt látunk; némelly Vice-Ispánjaink, kik Maria Theresiának utolsó Diaetáján voltak Patvaristák, kaputrok-metszesű mentét hordának, Patvaristájik pedig, sőt nem kevesen azok is a' kiknek Patvaristájik vannak, most midőn ezt írom, egy arasznyi mentét 's hónig-érő nadrágot. Mellyik ezek között a' magyar és nem magyar? Kívánhatja e az Urfi, hogy az Öreg-Úr is hosszú nadrágot vonjon? kívánhatja e az Öreg-Úr, hogy az Urfi is térdig-érő mentét vegyen magára? Mind a' Zrínyi' kaftánja ujak nélkül, mind a' Vice-Ispán Úr' tisztos nyusztos mentéje, mind az Úrfi' dolmánykája magyar; 's elég ha ez bugyogót nem von a' filegrám-gombok mellé, 's az hajtáskát nem visel, 's koszperdet nem köt. A' fentebb-nemű prósa nem piaczi-beszéd, 's a' poesis nem prósa. —

Illyekkel buzdígtattam én Daykát 's Dayka engemet. — Mi szeretnénk haladni, de helyein kből kimozdulni nem merünk. Hova érünk így? Oda, a' hova ezek a' nyelv' tisztasága mellett buzgók értek. Ott volna e most péld. ok. a' német Literatura — rémítőji annak is voltak — ha Írójik gondoltak volna a' rémítéssel? 's Lessing, Klopstock, Göthe, Wieland, Schiller, Voss mennyi graecismuszt 's gallicismuszt vittek-be nyelvekbe, 's neologisálásaik által mint tették nyelveket a' Hans Sachséhoz hasonlatlanná. A' Németek közt Göthe az az Író, a' kire egészen reá illik a' mit Clavigójában Clavigóval mondat ennek írásai felől: „Wir Spanier haben keinen neuern Autor, der so viel Stärke des Gedankens, so viel blühende Einbildungskraft mit einem so glänzenden und leichten Stil verbände.” Mint gazdagult, mint szépült óáltala a' nyelv, annak bizonyosságait itt felhordani hosszabb volna mint a' hely engedi; de a' ki nyelveket ért, végye elő írásait, 's csudálja, hogy ő a' görög, a'

római, az olasz, a' spanyol, az angol, de leginkább a' francia nyelvek' Virágait mint egyesítette a' német nyelv' Virágaival, és hogy ezek a' sokféle Virágok az ő Írásaiban melly gyönyör játékot tesznek. Csak egy példát Herrmann und Dorotheajából: — *Noch nicht bin ich gewohnt — Nicht soll jeder sich quälen — Nicht verändert sich ihm in jedem Jahre der Boden, Nicht streckt eilig der Baum...* Gottsched, a' nagy Ideálja a' Magyar Puristáknak! — („der wässrigste, nachlässigste, geist und geschmackloseste aller deutschen Skribenten des XVIII. Jahrhunderts.” *Wieland Supplem. VI. S. 306.*) — jónak lelte volna e Göthének ezen neologismusait? bizonyosan nem! ő e' helyett így fogott volna szólni: *Es verändert sich ihm nicht... Jeder soll sich nicht quälen...* — Klopstock a' *weinen* szót active veszi: *Könnten die Menschen ihr Leiden nicht weinen*, melly graecissálás. Ő a' particulát kiszökteti: *Spricht feuriger Eil'*, az az *in* vagy *mit*; — *Die Tage zu grösseren Wer-*

ken erköhren, az az: *die zu grösseren Werken erköhrene Tage*; — Voss pedig az *Odyssea*' IX Könyv. 93. versét σφι δόσαι λωτοιο πασασθαι azon szabadsággal, mellyel a' *Torrentius*' feljebb említett megjegyzése szerint *Virgilius* vitt *graecismust* a' maga nyelvébe, nem *accusativussal*, hanem *genitivussal* vitte által németre: *Sie reichten des Lotos ihnen zu kosten*, mint a' *francia* mondja: *prendre du café*. — *Schiller*: *Was thun? spricht Zeus* — egészen *franciásan*: *Que faire? dit Jupiter* 'stbb.

Nevezetes hely a' *Debreczeni Grammatiká-*ban lap. 205: *Látjuk hogy eleitől fogva egyik nyelv a' másiknak tulajdonságait tette magáJé-
vá, és annál fogva pallérozódott.* 'S ha így, nevetet e holmi furcsa ember, ha társasági beszédben, társasági tónusú írásokban, így szólunk: *Jónak leltem elvenni* (ich fand gut, je trouverai bon), — *szerencsáját csinálta nála* (er hat bey ihr sein Glück gemacht) — *jó vagyok hozzád* (ich bin Ihnen gut) mert ez nő-
ánsza a' szemérmes leány' vallásában ennek:

szeretlek; — *jól vagy rosszul néz - ki* (er sicht gut oder übel aus); — *szerencsém van ötöt nálad bemutatni* (ich habe die Ehre ihn Dir vorzustellen) — *megismerte a' Respublicát* (er hat die Republik anerkannt; németül is szóról szóra fordítva az: *il a reconnu la République* után.) Nevetheti e, ha, a' sok hogy-nak elmellőzése végett, infinitívussal élünk? *láttam jöni*; holott már példát ada rá Zrínyi: *Német, melly (ki) tégedet a' föld alatt kíván Lenni, segítséget hoz kárával talán?* 's Gyöngyösi: *Gondolnád, azt lenni Dido' sirlalmának,* 's Beniczky: *Embert erkölcséről, Nem nemzetiségéről, Ismerjed jónak lenni.* — Tudni a' nyelv' törvényeit elmúlhatatlanúl szükség, szükség azt is tudni mi van szokásban: de azt is szükség tudni mi adhat tópicus dísz, 's el nem feledni hogy kevés régula van kifogás nélkül, és hogy a' regulától eltávozni sok helytt trópus vagy figura, 's nem anomalia.

Azonban igen is igaz, hogy ez a' szabadság csak azoknak való, a' kik a' nyelvet ta-

núlták, tudják; a' ki nem-tudva, nem-akarva, megszorulásból hibázik, járjon a' törvény szerént. Ezeket Révaihoz, Pázmányhoz, Káldihoz, Szenczi-Molnárhoz, az Adria' Sírenéhez kellene küldeni iskolába, 's csak akkor kellene nekik Licentiatuzságot adni, midón a' Bürger' *Mamsell La-Reglejét* lévvé 's vérré fogták volna változtatni 's megtanúlták volna, hogy a' duzzadt vén Strunsel' tanításaitól *um nichts und wieder nichts* és *der Bonne bloss zum Possen*, eltávozni sem nem szabad sem nem illó. — De bizony a' Magyar Sion' kőfalainak őrjeit is, elébb hogy elkezdenék siralmas Siralmaitkat, iskolába kellene küldeni Heynéhez és Mitscherlichhez, hogy, ha mind a' mellett hogy őket égig magasztalják, nem értik, e' kettőtől (nevezetesen abból, a' mit Mitscherlich mond a' Horácz elébe tett Praefatióban lap IV. és XI. *) tanúlnák-meg, szabad e vagy nem? a' szokástól — a' köz nép' szokásától! — eltávozni, az idegent követni, szókat rövidíteni, változtatni, új szerkeztetésbe hozni, sőt — a' mit

szeretnénk csak a' legkevesebbeknek mondani —
szókat teremteni is. **)

*) A' Mitscherlich' Horátiusa (Lips. 1800. két
nyolczrétű vastag Kötetben) nem forog minden
kézen, 's a' drága idők a' könyvvásárlást is el-
nehezítették; mentséget sőt hálát érdemlünk
tehát ha a' helyet kiírjuk:

Pag. IV. „Igitur quamquam is, qui poetae
alicuius verba ac sensum commode atque per-
spicue explicat, boni omnino interpretis partes
sustinuisse videri debet; in Horatio tamen ma-
iorem campum, in quo se exerceat, apertum
sibi existimare debet; quumque Horatius is sit,
per quem Romanae poeseos maiestas steterit,
qui *linguam suam Ennii, Lucretii aliorumque
conatibus tantum exasclatam* felicissimi ingenii
lima perpoliverit, eamque *ad Graecae poeseos
gentum inflectendo informandoque novis et ex-
quisitis sermonis poetici augmentis locupletave-
rit*, adeo, ut tota Romanorum poesis novam
inde, eamque beatam ac satis liberalem indue-

rit faciem, quam quidem tanquam exemplar consummatissimum seriores, qui aliquid sibi videri vellent, poetae sibi proponerent contemplandam, exprimendamque unice allaborarent; — —”

Pag. XI. Etenim satis exploratum est, *Romanos, maxime poetas, ad graeca ingenia sese prorsus composuisse, graecaque exempla aut plane expressisse aut imitando adumbrasse;* tum Horatium, qui novum lyrici carminis genus e Graecia Latio inferret, ad graecos Lyricos exprimendos se applicuisse, etiamsi nulla istorum, quae rei fidem adstruerent, fragmenta superessent, neque ipse aperte, unde profecisset, fateretur, ipsa tamen plurium carminum, qua argumenti indolem enunciationisque vim plane graecam, ratio istud abunde comprobabat. Quo in genere admodum probabile est poetam ita versatum esse, ut, quum assidua poetarum graecorum, maxime lyricorum, lectione bene penitus sese in eorum familiarita-

tem dedidisset, graecorumque versuum tentaminibus ingenium ad eos plane conformasset, primum, *quo sermo latinus horridus adhuc et praefractae asperitatis, emolliretur rotundiorque existeret, iis ad verbum vertendis insudaret*, tum liberiore imitatione spiritum Graiae Camenae excipere, inventaque eius sua facere conaretur, donec tandem assidua hac contentions asperitate vires perfectas constitutasque nactus operi suo ita sufficeret, ut, quum ad argumentum, ut ita dicam, Romanum deferretur, non tam a Graecis lumen suum accendisse, aut ab iis tantum defluxisse, quam omnes ex sese virtutes expromississe videretur.”

**) A' hiúságokból gyúrt Cicero, ki minden nagysága mellett olly pulyácska is vala, hogy igen gyakran affectálgatott idegen rollt, 's épen ezen hiúságból affectálgatta az Academicusok' kétkedéseiket is, mentségeket hordogat-elő (Acad. quaest. IV. 6, 7.) azon bátorságáért, hogy ő a' *qualitas* szót csinálni merészlette. Nevetni kell hiúságán midőn a' nem kérdett

mentségnek közepette ezt mondja: *Dabitur enim profecto, ut in rebus inusitatis, quod Graeci ipsi faciunt, a quibus haec iam diu tractantur, utamur verbis interdum inauditis.* És alább: *Qualitates igitur appellavi, quas ποιητα Graeci vocant; quod ipsum apud Graecos non est vulgi verbum, sed Philosophorum.* — Nem jobb volt volna e a' παθηματα is *passiók*-nak neveznie mint két szóval: *perturbationes animi*? — Mi azokat *szenvedelmeknek* nevezhetnénk; mert ha az *engedni*-ből lehetett *engedlem*, miért ne *szenvedelem* a' *szenvedni*-ből? 's innen osztán jönne *leidenschaftlich*, *passionné*, *szenvedelmes*, *avec passion* *szenvedelemmel*, 's tovább *szenvedelmesen*. Ez a' bölcseknek botránkozás és bolondság: de az ő bölcseségekkel nem kell gondolnunk. Non erit vulgi verbum, sed Philosophorum. Csak hogy végre épen úgy jut-el osztán a' vulgus közzé is a' szó, mint a' Szaklányi által nevetett *Urodalom* — (a' *dalom* és *delem* terminatio a' *Fejedelem* szóban substantivumtól, a' *so-*

kadalomban adjectivumtól jó; és így öszveroskad a' Puristák' okoskodások, hogy ezeket csak verbumokból eredő szókkal lehet öszve forrasztani) *tökéletesítem*, *eszközlöm*, 'stbb. — Hadd álljon itt Cicerónak egygy más helye is, melly mellettünk szóll, hogy a' ki azt a' forrásból nem meríti, általunk juttassék tudásához: *Postea mihi placuit*, ugymond de Oratore L. I. C. 34., *eoque sum usus adolescens, ut summorum Oratorum graecas orationes explicarem; quibus lectis hoc adsequebar, ut cum ea quae legerem graece, latine redderem, non solum optimis verbis uterer, et tamen usitatis, sed etiam exprimerem quaedam verba imitando, quae nova nostris essent, dummodo essent idonea.* — Azt a' mit alább (L. III. c. 12.) mond: *neque solum rusticam asperitatem, sed etiam peregrinam insolentiam fugere discamus* — meg kell érteni akarni 's érteni tudni; 's szem előtt kell tartani a' mit az 52d. Fejezetben tanít: *In singulis verbis illa tria tenere, ut translatis utamur frequenter, inter-*

dumque factis, raro autem etiam pervertistis.

„Mind más az!” azt mondják ezek, 's ítélje-meg a' ki ítélhet, ha mind más e? „A' Rómaiak' nyelve és a' Görögöké rokon nyelvek voltanak. A' mi nyelvünk keleti; ennek egészen más génusza van mint a' nyugotiaknak. Nekünk nem ezeket kell követnünk, nem ezeknek szépségeiket kell magunkra raggatnunk; azok a' szeplőtlen szűz' (a' magyar nyelv') természeti pirosság által szép orczájin csak kenőcsök; bé kell hatni a' nyelv' természetébe, annak rejtett tehetségeit kell kifejteni, eredeti szépségeit kell megadni; nem fordítani kell, az csak rontja a' nyelvet hanem eredeti munkákat írni; — így lesz Magyar Iskolánk. Keletre vissza, nem nyugotra!” — Követni fogjuk a' tanácsot, mert értjük, hogy nem egészen helyes intéseikben van valami igaz és gondolt is. De minekelőtte a' Festésnek, Faragásnak, Muzsikának 's Architecturának tanulása végett, hogy ne Európai hanem Ma-

gyar Iskolánk lehessen, útunkat az Ural³ hegyei felé vennénk — oh ott igen szép festések, faragások, szép muzsika, gyönyör paloták vannak! — megengedik, hogy mi a' Vaticanum és Campidoglio 's a' Museum Napoleon felé vegyük útunkat, itt a' Raphael' és Le Sueur' 's Poussin' festéseiket 's a' Róma' 's Herculanum' fenn-maradt kincseit csudálni, 's a' Palladióktól 's Vignoláktól, a' Haydenektől, Mozártoktól, Salieriktől, Cherubiniktől leczkét venni. Azoknak a' Dón felé szerencsés utat 's gazdag zsákmánnyal megérkezést kívánunk.

Nem helyén kívül áll e' kicsapás az én Daykának versei előtt. Íróinknak számában nincs egynek is nagyobb szüksége arra hogy ez mondvá legyen, mint neki és a' mellette 's maga-mellett apologizáló barátjának; 's mind ezek nem csak ennek, hanem magának Daykának is állításai voltak. Ha ezt egy szerencsétlen történet Daykának nagy csomóra gyűlt leveleitől meg nem fosztotta volna, most Day-

kának tulajdon szavait hordhatná fel. Nagy része annak, a' mit a' mi Puristáink — de a' kik e' nevet csak antiphrasis által érdemlik — kárhoztatnak, olyan, hogy azokról bizvást elmondhatjuk Plíniusszal: *Quod nequaquam blandum auribus imperitorum, tanto maiorem apud doctos habere gratiam debet, quanto minorem apud indoctos habet.* Epist. II. 19.

Dayka belé vezetve általam a' Ráday-nemű versek' írásába — ő maga soha nem szólott Rádayval; meggyőzhetetlen bátortalansága e, vagy szemérme? azoktól kik őtet fényben vagy korban megelőzték, mindég távolságban tartotta, 's csak akkor jöve-ki csende' tónusából, midőn a' beszéd a' Szép vagy Igaz felől szólott 's szívét egészen felmelegítette — annyira megkedvelte ezt, hogy azon darabjait, mellyeket jókká akara tenni, újra dolgozá, 's többé a' Zrínyi-neműben semmit nem írt. Ebben ő messzebb méne mint illett és kellett, mert nekünk ebben is vannak igen jó sőt igen szép darabjaink, 's mit kellene péld. ok. a' fe-

lól ítelnünk a' ki Kisnek a' Gömöri Gyöngyösihez 's a' mi közös barátunkhoz Debreczeni Orvos Szent-Györgyi József Úrhoz írt Epistoláját legszerencsésbb versezeteinknek számokból kirekeszteni akarná? De Dayka nem mások eránt volt, hanem csak maga eránt, illy sanyar. Egyedül azok felől nem tudott szelíden ítélni, kiknek özönök sárosan, iszappal, 's nem ritkán bűdösen is foly, az égnek 's partoknak visszatükrözése nélkül.

Midőn 1794ben¹ Január. 31d., néhány napi mulatásom után Lócsét elhagyám, 's szekereembe már épen felhágni akarék, egy ismeretlen szép leány egy levelet nyújta kezembe. Az az a' Búcsúzó vala, melly itt a' 3odik lappon áll. Még egyszer mentem ölelésére, 's nem rettettem, midőn csókjaink öszveforrtak, hogy egymást többé meglátni soha nem fogjuk.

Az első hír, mellyet Decemb. 14dike után azon eszt., melly nap még egy levelét hozta volt nekem, Június' 28dikán 1801. felőle hallottam, az volt, hogy ő nincsen többé. Nem

bírván kezének már csak egy sorát is, égtem, lángoltam megkapni papirosait. Virág, a' nélkül hogy óhajtásaimat tudná, a' nélkül hogy én tudnám hogy Daykának nyomtatás alá tulajdon kezével készült exemplárja az ő birtokában vagyon, megelőzte kívánságomat, 's a' becses adományt nékem küldé. Az Olvasó érte mi volt volna nekem e' birtok, ha általa csak Autographiai Gyűjteményem öregbedhetett volna is; annyival inkább mi vala most, midőn benne barátomnak maradványát feltalálhattam, és ez nekem azt a' szerencsét adá, hogy verseinek én lehessenek Kiadójak. Írtam azután mindenfelé valahol gyaníthattam hogy papirosai, levelei lehetnek, 's szándékomat tudattam a' Magyar Kurír' levelei által is. Az egy Prof. Bodnár felelt megszollamlásomra, de nem egyébbel mint biographiai tudósításokkal, mellyek kedvesek voltak ugyan, de nem olly hidegek mint a' Kritika kívánja. Ungvárnak akkori Második Al-Ispánja, Palágyi Kárner László Úr, mívelt-lelkű férje kedves cousinemnek Honorátának, az An-

drás jó Onkelem' jó leányának, egy nagy csomót küldö a' már bírtak mellé, mellyet számom ra az Ungvári Gymnásium' Directorától Fekete Imre Úrtól nyert. Továbbad Daykának Ungvártt leg-érdemesbb tanítványa, Valkovszky János Úr, akkor Professora a' Logikai Osztálynak a' Váradí Acadiemiánál, ajándékoza-meg, Ungvári Prof. Kricsfalusi György Úrnak nevében, tíz darabbal; Lőcsei Director 's Szepes Várm. Táblabíró Bárdosy János Úrtól pedig két Lőcsén nyomtatott Versezetét, egy idegen kéz által lemásolt, felette kevés-becsű Magyar Grammaticáját, 's nevezetes biographiai dátumokat kaptam. Ezek azok az érdeemes Férjfiak, kik nékem azon iríglyést-érdemlő szerencsét nyújtották, hogy barátomnak egy emléket állíthassak, melly addig fog a' nyelvnek minden változásai mellett tiszteltetni, míg nemzetünk fennálland. Fogadják-el itt is szíves köszönetemet becses jótétekért.

A' Virágtól vett csomót veres kordoványba köttem és ez négyrétű formában vagyon

írva. A' másik kötet egész ívben és sárga kötésben áll; mellyet itt azért említek, mivel a' Variánsokban rövidségért a' köteteknek színeket hordottam-fel.

Valami Daykának verseiből nyomtatható volt 's a' nyomtatást érdemlette, mind együvé van gyűjtve Kiadásomban. Öt hat darab verse maradott-ki vagy a' tárgy vagy a' kipótolhatatlan hézagok 's el nem készült dolgozás miatt. Ezeknek egyikét ide tészem-le, hogy az Olvasó lássa, mit értettem a' kipótolhatatlanság alatt; és azért is, hogy, bár töredékben, gyönyörködhessék abban a' mi gyönyörködést nyújthat.

Chlórisz, hogyha végezősem
Kebeledből kiragad,
'S idegen vidéken késem,
Nem lelem nyugalمامat.
'S majd ha ismét karjaimra
Fűzvéen gyenge kezedet,
Csókot hintesz ajakimra,
Új gond éri szívemet.

Mint a' mágnes közelebből
Vonja a' rokon vasat,
'S erejét vesztvén, messzebből
Munkálatlanúl marad.
Félek, nehogy távol tőlem,
Új vígságok közepett,
Megfeletkezzél felőlem,
És eljátszad hitedet,

'S mint a' mágnes' ízecskékre
Morzsolt kis darabjai
A' szomszéd vas-részecskékre
Sem fognak munkálani:
Hogyha ízenként csudálom
Szépséged' kellemeit,
Félek, hogy az édes álom,
Megelégli mákjait.

Ugyan-azon papirosnak tulsó oldalán, a'
hol ezek állanak, van két más stanzája, melly-
nek négy utolsó sorait ide le lehet tennem:

Nékünk eltölt örömünknek

— Bár mit mondjon a' rege —

Ím telében életünknek,

Kedves emlékezete.

Deák verseiben nem tettem semmi változtatást. Utolsó darabjában (*Descriptio Veris*) írása olly olvashatatlan, hogy sokat kell vala benne vagy pótlanom vagy pótoltatnom. Még akkor Sípos Pál és Kézy Mózes Urakat nem számláltam barátim közzé, 's így egy nagyfényű Poetánkat, Nagy-Károlyi Director, Hannulik Chrysostomus Urat, kértem meg, a' Piaristák' szerzetének valamint a' külföldiek előtt hazánknak is nagy díszét. Kéréssem készséggel 's nyájassággal teljesítetett. Ennek pótlásai dőlt betűkkel vannak kirakva.

Miben távoztam légyen el Daykának tulajdon dolgozásaitól, 's mit igazítgatott ön-maga korántabbi verseiben, a' Variantokban feljegyezve leli az Olvasó. A' ki ezekkel veti-össze a' Kiadást, annyit nyér mintha Dayká-

nak tulajdon hagyományaiba tekinthet. Némelly helyeken inkább akartam sokat csinálni mint keveset. De semmit nem töröltem-ki, semmit nem szúrtam ide, hogy minden nyomon ezt ne kérddtem volna: „Javallaná e ezt Daykád, ha látná?” — A' *nemzeti öltözetet* nehéz tusakodások után vettem-fel, 's nem felette sokkal hajlandóbban *Cléliát* is, az igen-is készületlent! Ha a' versek nagyobb Kötetet tevének vala mint tesznek, minden bizonnal kihagytam volna mind egyikét mind másikat. Így nem egyébre valók mint azt mutatni, hogy Dayka azon esztendőkbén mikor rajtok dolgozott, miként dolgoztatott.

A' nagyobbik, az az sárga, Kötetben néhány darab hexameteri fordítása is áll az Aeneisznek — nem sok rend, 's első kidolgozással. Említést érdemel, hogy ő Gróf Teleky Józsefnek a' testvére', Gróf Toroczkayné', halálára írt, egykor közönségesen csudált és méltán csudált, 's sok és igen nagy szépségekkel 's sok és igen nagy hibákkal teljes keser-

gését német Alexandrínekből fordította. Nyilván meg akarta igazítani olly kéz által, melly az ő munkájának megadhatá vala a' simítást, 's kieresztette volna. Ez a' fordítás egészen meg vagyon a' sárga Kötetben. Eggy ívnyi Excerptákat is lelek e' Költeményből, valamint másutt Bácsmegyeimből, mint Magyarorságnak Virágait. — Daykának, midőn a' Nemzeti Öltözetet írta, példánya Teleki volt: reá ismerni erre a' franczia-ízlésű szójátékokon, antithesiseken, mellyeket a' fiatal Író szépeknek vél, mert a' nagy sereg tapsol neki.

Ugyan ezen Sárga Kötetben áll eggy kis része az Aeneisz' fordításának prózában is. Van itt továbbá Daykának három német verse. Ezekről igen méltán elmondhatá, a' mit verseiben Vitéznek ír felölök, hogy olly zengésűek „mint a' lánczolt kerék' és a' bilincs' csörgése.” *Magyar Grammaticája*, nem kevés ívekben 's eggyüvé nem mindenütt illő renddel, 's első kidolgozásban. Valami az *Ízlés' Historiájából*; úgy látszik, a' Batteux' munkáját vette fordí-

tás alá. *Élet-leírások*, valamelly német munkából; — haszonvehetetlen munka, csak a' darabos stylus miatt is. — *Ecclésiai Történetek* — töredékekben. Végre: *Dissertatio de Religione*; egy másik: *de animarum immortalitate*; egy harmadik: *de Phantasia*, deák nyelven, 's a' mint látszik Concursusra; 's az *Europai 's Azsiai Hunnok' dolgaik felől írt Bárdosy János Úr deák munkájának magyar fordítása*, sok, de elhányt ívekben, 's holmi kevés figyelmet érdemlő, 's kiadást nem kívánható írások.

Egerben mondott Predikatioji közzül nem bírok egyet is. De az 1791. Apríl. 2dikán ugyan-ott a' Cisterciták' Templomában mondott Primitiális Beszédének bírom egyik részét. Örömet tettem volna le azt itten, annak mutatásául hogy tőle idővel mit várhatánk vala: de a' Predikatio nem meleg ömledezés, nem szélesen-csapongó ár, hanem az okoknak 's bizonyításoknak iskolás 's száraz, noha szívből ötlődő 's meggyőzést szülő felhordása. Az az *Egyházi hívatat' nyomos volta felől* szóllott, — — — — — *szárára nézve.*

Képe tulajdon kezem' rajzolatja szerént készült, 's ez a' rajzolat Daykához igen jól hasonlított; úgy hiszem, hogy a' Metsző, kinek ügyessége előttem ismérletes, nem fogja a' képet hozzá hasonlatlanná tenni. A' fürtözést és leplezést Orpheusznak egy* gemmájáról vétettem hozzá, 's a' Megholtnak éjjeli világítást adattam a' képen. Kedvellék a' Kellem' Istennéji áldozatomat, mellyet nékik Papjoknak sírján nyújtok, 's emlékezetét tartsák-fenn örök ifjuságban. Méltóbb e' kegyre közöttünk eddig ugyan még senki nem volt. — Széphalom, Február. 19. 1810.

KAZINCZY FERENCZ.

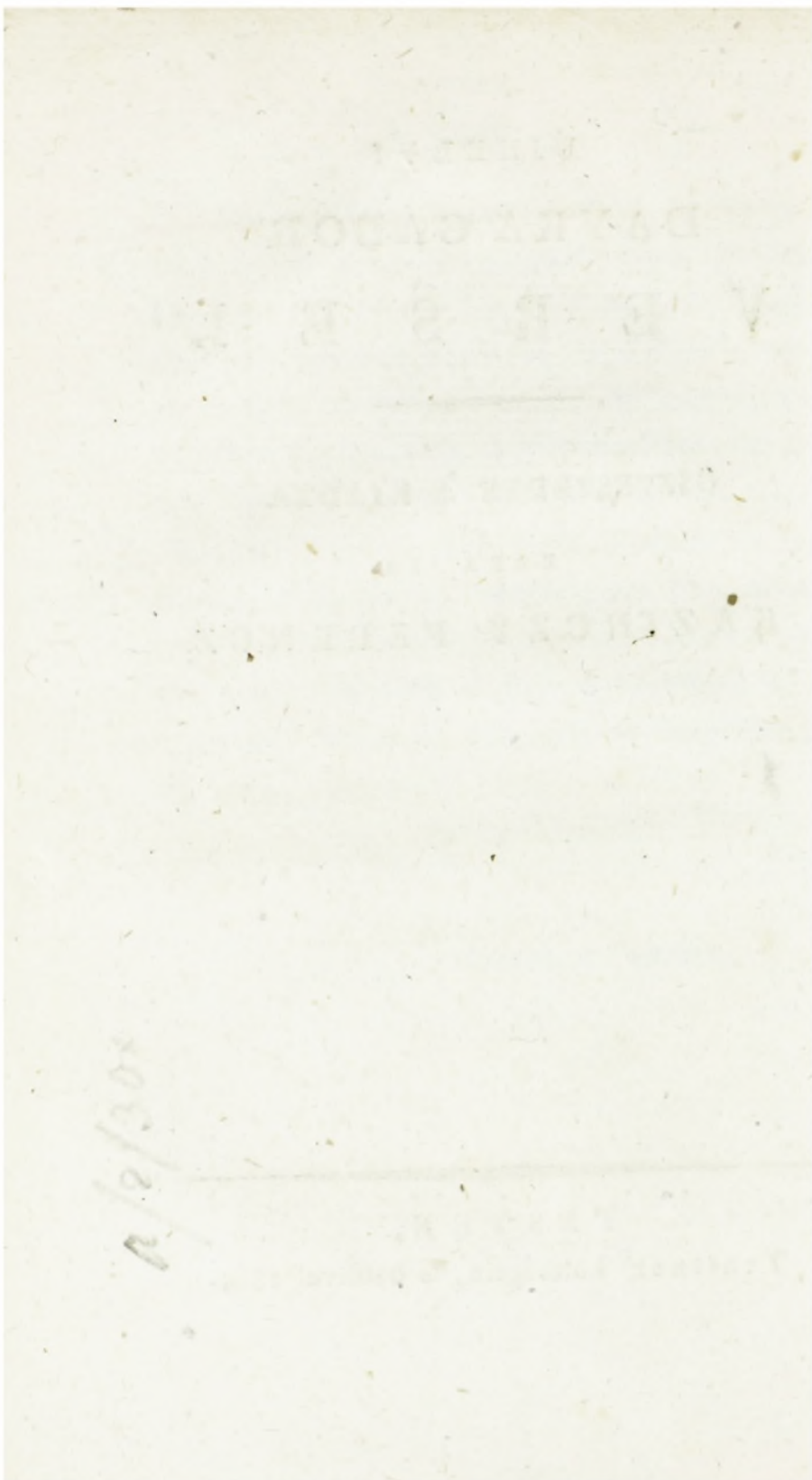
ÚJHELYI
DAYKA GÁBOR'
V E R S E I.

ÖSZVESZEDTE 'S KIADTA
BARÁTJA
KÁZINCZY FERENCZ.

PESTEN,
Trattner' költségein, 's betűivel 1813.

100/2/2

A' RÉNY' BECSE.

Voltak szerencsés napjaim, hol s zelíd
Öröm követte nyomdokimat, 's hevült
Lelkem' tüzetől megragadva,
Ált'ölelém az egész világot,

A' hús pataknak bús zuhanásai,
A' lány fuvalmak' lengedezései
Éjféli csendben, a' susogló
Ágak, az illatos hant' virági

Elfogtak egykor, 's nem magyarázható
Örömbé süllyedt lelkem; elosztaták
Keservimet, kisírtam a' bút
Édes özönbe merült szemekkel.

Ti boldog órák! Hasztalan' esdeklem
Utánok. A' bús vízözön' évei
Közt semmiségbe tért időknek
Fejthetetlen zavarába dőltek!

Oh Rény, csak a' te nyomdokidon lehet
Eljutni boldogságra! te mennyei
Vígásra hívtad tisztelődöt,
'S nem keresett örömökre vontad.

A Z É N Ö R Ö M E I M.

Mások a' bővség' ölein, nevetvén
A' szerencsétlen sokaságot, egybe-
Halmozott 's fősvény üregekbe rejtett
Kincsnek örülnek :

Másokat Vénus, 's te, ravasz Cupidó,
Vagy te, fürtökkel koszorús Lyéus,
A' hiúságnak kebelébe, 's a' víg
Lárma, kecsegtet :

Mások a' vérnek mezején, az ádáz
Mársnak áldozván, tüzelő szerekekkel
Ezreket méltatlan halomba döntő
Harczokat úznak : —

Egy rövid percz általam ollykor ember-
Társaim' békés öröméhez adva :

Eggy jeles tétel 's köz haszont arányzó
Tiszta tökélet:

Eggy letörlött köny feleim' szeméről,
Mellyet a' bánat kisatolt, 's körülém
Felderült jó kedv, nemesebb örömré
Vonszanak engem.

A' TITKOS BÚ,

Homályos bánat dúlja lelkemet.
Talán újúlnak régi szenvedésim;
Talán tündér előre-érezésim
Rémítnek, 's új lest hány a' Végezet,
Sírnék: de csak elfojtott sóhajtások
Emelkednek kétséges szívemből;
Csak rejtett ah, csak néma jajgatások
Váltják egymást, 's a' titkos bú elöl.

O Végezés! öröm-könyűt nem várok —
Részt abban egy sebes szív nem vehet,
Melly önn nyugtának gyilkolója lett —
De emnyi jaj, de olly keserves károk

De ez emésztő bú enyhítsen! Adj
Csak egy könnycseppet méltó bánatimnak,
'S azonnal hozzd-el végét napjaimnak!
Vagy e' sziklánál itt keményebb vagy —

E S D E K L É S.

Ti boldogító érzések!
Ti kínos - édes nyögdelések!
Te, kit nem ért kivülem más,
Titokkal teljes húnnyorgás!
Ti epedő gerjedeések!
Te néma együtt-múlatás!
Ti egybeforrt ölelkezések!
Te édes elragadtatás!

Elmúltak — Ah, mindennek vége!
Örömnapunk homályba tűnt.
Szerelmünk' bájos édessége
'S boldog csalódásunk megszűnt.

O Chlórisz, élte' nyugodalmát
Kebledben hagyta kedvesed;
Utánad sír: enyhítsd siralmát,
'S hozzd-fel az elhúnyt örömet.

Hà ütsz ismét te boldog óra,
Melly kínjaimnak véget vet,
'S ölembe zárja kincsemet?
Hà fordúl végezésem jóra?
O Sors, ne nyújtsd keservemet
Tovább ez ál vígság' helyében,
'S önnként letésem éltemet
Imádott Chlóriszom' keblében.

AZ ESTHAJNALHOZ.

GRÓF STOLBERG FRIEDR. LEOP. UTÁN.

Csendes Éjkalaúz — hajdan örömkövet
Voltál — vándor öröm volt az! — alig derült,
'S ah, tündér buborékként
Szélnek szárnyain elrepült

De mint a' lesütött búzakarásznak az
Édes harmat' ezüst cseppjei kedves, el-
tűntek; nem mosolyog ho-
mályba süllyedező szemed.

Szined tán örökös gyászba merült? talan
Könyúd' árja borít? 's átok alatt velem
Kínod' súlya 's emésztő
Búd zavarja nyugalmodat?

Vagy csak tán egyedül én nyögök? Úgy felelsz,
Gyilkos? Ám de ki kell majd szabadítanod,
Felhozván azon estet,
Mellyre nem hasad hajnalom.

Á T O K.

Anyja a' szép Szerelemnek,
Oh, enyhítsd hevét tüzemnek,
      'S elfagylalván szívemet,
Thyrzisemnek kebelébe —
Hah, mert más borúl ölébe! —
      Gyújts erántam illy tüzet.

AZ ÚJ ANÁKREON.

Nem királyok' boldogsága,
Nem Gyges' kincshalmái
Nyúgodt szívem' kívánsága:
Ótet Béke öleli.
Míg a' dúzs ezernyi bajjal
Tölti kínos életét,
Én kenettől ázott hajjal
Várom a' nap' esetét.

A' H Ű L E Á N Y K A.

Az én Szerelmesemnek
Természetét beszívtam :
Midőn enyelg, enyelgek ;
Midőn mosolyg, mosolygok ;
Midőn örül, örülök ;
Midőn keserg, kesergek.
De hogyha , megfeledve
Ollykor Szerelmeséről,
Phyllist borítja csókkal,
Akkor magamba' sírok.

SZERELMESEMHEZ.

A' bor' hajlékony ága
Szilfánkat ált'ölelte ;
A' tiszta csermely íme
A' színes hant' virágit
Csókjával harmatozza ;
A' játszi napsugárok
Lejtőznek a' folyóban ;
A' lengeteg Zephyr nyög
A' fák' szerelmes ágán.
Jer! a' folyó borostyán ,
'S a' zöld gyepen emelt szék ,
'S a' lebdeső Szerelmek ,
O Chlóa , karjaim közt
Szelíd öröme várnak.

A' VAK

A' VAK SZERELEM.

Phrynè az ég' havánál

Fejérbb alakkal ígéz :

Corinna' barna bőrét

A' nyár' szeplőji jegyzik ;

Piros kis ajk'in annak

A' Grátziák lebegnek :

Corinna' színe halvány ,

'S komoly tekintet úli.

Az barna nagy szeméből

Szerelmeket lövöldöz :

Ez kék apró szemével

Csak gyenge lángot húnyorg ;

Phrynè szemet varázsol

Nem-földi természetével :

Corinna' kis növésén

Nincs semmi, semmi szépség ;

Az pajkos, és enyelgő :

Ez csendes, és magányos ;

Mind ketten égnek érttem :

'S engem — Corinna bágyaszt!

A' BOSSZÚS SZERELEM.

Többé reá se' nézek!
Nem kell nekem személye!
Hűségtelen Corinna! —
Elébb miket nem ígért
Mézzel-folyó beszéde!
Hányszor borúlt nyakamba!
'S most más' ölébe' nyugszik,
Másnak mosolyg szemébe,
Mást bájol; énreám csak
Mellétekintetet vét.
Többé reá se' nézek!
Nem kell nekem személye!
Nem! hogyha lábaimhoz
Borúl is esdekelve,
Többé reá se' nézek!

Így esküszik Philémon
Tengerre, földre, mennyre.
'S itt hirtelen' belép a'
Hűségtelen Corinna.
Mi lelt, Philémon? úgymond,
'S egyet mosolyg reája ;
'S — ajkára csókok húllnak !

PHYLLIS.

Phyllis haragra gerjed,
'S bosszút kiált fejemre,
Ha Chlœe néha csókot
Nyér homlokára tőlem;
'S ha Chlœe mást ölelget,
'S mást bájol ál szemével,
Hah, mint örül magában!

Phyllis, ki hitte volna
Hogy még enyém leendez!

A' SZÉP SZEMEK.

Oh, halál' esillagjai!
Fájdalmimnak okai!
Alva is azt mutatjátok,
Hogy halálom' óhajtjátok.
Húnyva is kivégeztek:
Hát majd nyilván mit tesztek!

KESERGÉS.

A' csendes Éj' bús asszonya csillagos
Fejével intett, 's a' csecsemő korát
Felyúl-nem-élt királyi Nappal
Anyja' szelíd kebelébe süllyedt.

A' játszi Morpheus álmodozásával
Elszenderítő mákszemeit rokon
Kezekkel hinti-széljel a' lágyn
Szunnyadozásnak eredt szemekre.

Halotti csendben fekszik az érező
Természet, és a' nappali gondokat,
'S a' bút, 's az élet' aggodalmait,
Megfeledő nyugalommal úzi.

Csak én panaszlom régi keservimet
Lengő homályban a' könnyörületes
Echónak; — ah, ő bánatimra
Itt rokon hangzatain felelget!

Csak nékem hullnak, fátyolos asszonya
A' csendes Éjnek, gyöngyeid hasztalan'!
Csak nékem: ah, mert jőni álmot
Harmatozó szemeimre tiltasz!

De nem sokára bús-alakú, szelíd
Testvéred immajd, a' tehetősbb Halál,
Int, és puhább álomra mindent -
Ált'ölelő kebelébe hajlok.

AZ ESZTENDŐ' ELSŐ NAPJÁN.

Eggy esztendő ismét elmúlt,
'S általrepült setét honjába:
De kedvem újra béborúlt —
Mit várom végemet hijába?
Esdeklem a' halál után,
Vélvén, hogy fájdalomim megszűnnek,
Ha napjai majd általtűnnek
Bús éltemnek, 's az ég megszán.

O Sors! mert nincs többé reményem -
Alányomott a' csüggedés —
Hogy felvirradhat még napfényem;
Utólért a' bal végezés.

Oh szánj-meg, 's vond előbb' halálom' !
Meghalni nékem csendes álom.
Tekintsd keservim' : nemdenem
Lassú halál bús lételem ?

Ha e' világon annyi élni,
Mint úntalan' remélni, félni,
Sorvadni a' kereszt alatt;
Míg nem az ember általhat
Az életnek keskeny köréből,
'S a' föld' gyomrába visszatér,
'S a' végezés' rejtett töréből
Kifejtve , gyászos véget ér:

Oh, már megértem a' halálnak !
Szegezzd rám mérges ijjad' ; ím'
Már nincsenek több könnyeim.
Szép napjaim mord télre válnak.

Pályámát elfutottam, Ints,
'S indulok önnként a' határra,
'S bezárom élttem'; — a' halálra
Már senkinek több jusa nincs.

BÁRDOSY JÁNOSNÉ,
SZÜL. LOMNITZAI
HORVÁTH KISSEVICS MÁRIA ASSZONY'
H A L Á L Á R A.

Oh, nincs többé! Dőlj gyászos sírhalmára
O Múza, 's hints vedrére könnyeket,
Tekints alávert férjének jajára,
'S zengd együtt részt-vevő keservedet,
Árvájit nézzd, Ez néma zokogással
'S nyelvén elfojtott ahhall keserég:
Az kifakad, 's siralmas jajt zeneg
Szívéből felforrott könyhúllatással.

A' kisdéd Ámorok sírtak felette;
A' bús Hír tépett hajjal jajgatá
Az égi Rények' kedvesét, ki, ah!
Neme' díszét magával eltemette. —

Hijába' nyújtod értte karjaid'
O Bárdosy ! csak port ölelsz ; jobb része —
Elhervadt kellemit tekintjük itt —
A' bánat' lakhelyéből ált'enyésze.

Oh, sírj szerelmed' áldott hamvain !
Ha kifakad, enyhülést lél a' kín.
'S midőn egy perczig édes könnyed' árja
A' bú előtt sebes szíved' bezárja,
Említsd, hogy Kedvesed már partot ért,
Mi evezünk a' tenger' mély öblében,
'S pályát futunk a' síralom' völgyében,
Kit a' Mindenható előnkbe mért.

KAZINCZYHOZ.

LŐCSÉN, JANUAR. 31d. 1794.

Indúlsz Tokajnak Édenébe,
A' Cháriszok' szép lakhelyébe,
Lelkemnek jobb fele,
Hol úzi vak elmék' homályát,
'S letépi a' bűn' álorczáját
Lantodnak zengzete.

Én, elmerülve bánatomban,
Nyögök nemérdemelt honnomban,
'S utánad esdeklem;
'S lépésid' könnybe-ázott szemmel,
Eltelve néma gyötremelemmel,
Távolról követem,

Te, a' mord tél' bús fúvatagja,
A' merre a' Szépség' alakja,
    Ferencz, útját veszi,
Térj Aeolus' vak tömlőczébe ;
Hadd fújja lágý Zephyr fülébe,
    Hogy Dayka szereti!

TÉLI DAL.

A³ bágyadt Zephyrek' lengedezéseit
A' zúgó Boreás' mord szele váltja-fel;
'S már a' parti virág, mellyet az hús patak
Rengő habbal öblít vala,

Hervadt kelyhe körül dérkoszorút visel,
'S szílfáinkra Aquiló, mellyeket a' Jegyes
Érlelt fürtjeivel nyájasan ált'ölelt,
Ismét téli fagyat lehell,

'S a' hol néma liget' csendes homályiban,
Kristály ér' fejinél, erdei hangokon
Phyllist énekelém, pázsitos hantomat
Szár az gally 's jeges hó lepi,

Hagyd a' mord Aquilót, Imre, esikorgani!
De mi vagy Dorilis' vagy Lili' karjain
A' bús télnek, öröm 's tölt poharak között,
    Úzzük terhes unalmait.

Majd ha Phoebus az ég' déli határiból
Országunkra kegyesbb fénnel alá mosolyg,
És fagylalt mezeink' túnya vidékiről
    A' hóhalmokat elveri,

Új díszben jön elő a' gyönyörű tavasz;
Kész a' bús ligetet 's a' jeges hantokat
'S a' csörgő patakot, s' Flóra' virágait
    Új életre varázslani.

Minket, hogyha talán egyszer elérkezik
Éltünknek szomorú fergeteges tele,
Többé vissza, tudod, nem hoz az elnyelő
    Sírból semmi Prométheusz.

A' TAVASZ.

Nyájasbb arczúlattal arany szekerére felúlvén,
Innapi fényt ereget Phoebus az ékes egen.
A' fagyos északnak zúgó fúvallati szűnnek
A' bágyadt Zephyrek' lengedezési között.
Harmatban feredett keblét a rósza kifejti;
A' völgy illatozó Majusi gyöngynek örül.
A' lefolyó kövecsen lassú patakocska csörög-le,
'S csendes habjaival pázsitos hantot öblít.
Felveszi télben elhányt ékét a' bánatos erdő;
Zöld árnyéka kies szenderedésre vezet.
Itt epedő hangon a' sérült fűlmile gyászdalt
Zengedez, ott a' bús gerlicze jajnak ered.
Ím kezeit Pómóna gyümölcsfáinkra kinyújtá;
A' feselő bimbó ritka gyümölcsre mutat.
Hajnal hasad; gyapjas nyájával elhagyta tanyáját
A' dalló Pásztor, 's friss legelőre siet . . . . .

VITÉZ IMRÉHEZ.

Imrém, te vígan élsz Abaujnak Tempéjében,
A' nyájas Grátziák' és Múzsák' lakhelyében,
Hol majd az ősz Szabó, majd a' Kazinczyak
Phoebusnak inneplő versekkel dallanak :
Engem faggyal borít Karpátnak bús melléke,
Ez a' vendég ajak' és durva tél' vidéke.
A' szép tavasz csak most fejté-ki kellemit,
'S már újra dér fedí meggyénknek bérceit.
Nem vészen Phoebus itt magyar szót ajakára,
Bámúl a' hazafi' vendéghangú dalára,
A' tél már nékem is fagylalja eremet,
Már én is dallottam nem-honni verseket,
'S mint a' lánczoltkerék' vagy a' bilincs' csörgése,
Olly kellemetlen volt Daykádnak éneklése.

Vétkes megtévedés! áruló gondolat,
Melly szédelgésben intézte lantomat!
Nem többet! bár maga nyújtandja poharában
A' Castali forrást Phoebus vendéghonnjában!
Holott akár gyengébb érzésre olvadoz,
Akar harsány kürtön csatákat riadoz,
Nyelvünk majd olyan lágy, mint a' Zephyr' nyö-
gése,

Vagy a' bús fülmile? szívsebhető zengése;
Majd olyan, mint az ég' rengő dördülete;
Fellenghangon dalol, 's rázkodtat ereje. —
Hazám! hà ügyelsz majd tulajdon kincseidre?
Hà vonsz örök homályt bal hímezéseidre?
Ölembe újlag kí ölti karjaid'?
Újra ki adja-meg Abauj' tájékait?

Mindenható Egek! vagy szívem' öröme
Magyar hangot vegyen hazám' fija nyelvére:
Vagy, ha megvetitek merész szándékimat,
Adjátok-meg hamar szépajkú honnomat!

A' RETTENETES ÉJ.

A' barna felleg' szárnyain az éj
A' földre borzasztó árnyékot hint,
A' hold' csillámló fénye béborúl,
Homályba süllyednek csillagjaink.
A' záporral terhes köd megszakad,
'S özönbe fojtja-el a' természetet.
Nézzd, a' gyilkos villám mint hembereg,
Mint csattogatja mennykövét alá
A' zordon ég. A' pusztító tüzek
Hasítják a' kősziklás bérczeket.
Az öldöklő villámok' fényinél
A' halvány orcza rettegést mutat,
Felrémül ágyából a' jámbor Hit,
'S szentelt világgal úzi a' halált.
Im' újra csattan, és a' gyenge Szűz
Lelkét kedveltje' karján hörghi-ki. —

Tovább, tovább, kérlelhetetlen Eg!
Forgassd-fel a' rémült természetet,
'S szegezzd rám életoltó nyíladat!
De, jaj! megszűnt a' gyilkos fergegeteg,
A' hold előjön a' homály megől.
A' csillagok halvány fényt hintenek,
Az ég derül. Rémitő éjtszaka!
Ah — holnap ismét hajnalom hasad!

V I G A S Z T A L Á S
T Ö R E D É K,

Kegyes, ah ne szaggassd szívem' keserveiddel,
Ne áztassd kebledet ártatlan könnyeiddel.
Bosszút kiáltanak fejemre jajjaid,
Szaggatják lelkemet bús sóhajtásaid.
Elég halál nekem szerelmemtől megválni,
Az eltépett Ámor' gyötrelmeit kiállni,
'S távol kedvesemtől titkon kesergeni,
'S egész életemet bánatban tölteni.
Akár az újult nap örömfényt ereget,
Akár a' barna éj hint gyászos felleget,
Ázott szemem előtt lebegtet képzelésem,
Elmém veled múltat, téged nyög érzésem.

Boldogtalan idők! siralmas babona,
Melly sok szem èlibe setét ködöt vona!
Melly eggy színhez köti az ember' boldogságát,
'S zsengeben fojtja-el ifjúságunk' virágát.....
Feltetszik a' világ a' gyászos éj elmúl,
Eloszlik a' homály, 's a' szemfedél lehúll,
Ártatlan árnyékink, tele nagy érzéssel,
A' síron túl egymást fogadják öleléssel.

A M I R A,

Míg én felkérésem imádott Amirámat,
Titír, te azalatt legeltesd nyájacskaamat.
Már húnnyorgó tüze jelenti Vénusnak,
Hogy indulóba' van szekere Phoebusnak.
Titír, te itt maradj, 's legeltesd nyájacskaamat,
Míg én felkeresem imádott Amirámat.

Csak most távozzatok, ijesztő fellegek!
Megtérvén, nyílokat szórhatják az egek!
Bízzást rám hullhatnak! ha Szépekre találok,
Örömmel elveszek, örömmel sírba szállok,

Mit mivel a' Kegyes? melly tájon kéresem?
Melly völgyen hozza rám a' nyájas Szerелеm?
Ott e, hol a' fenyők harcolnak Bóréással?
Hol bémetszém nevem' 's nevét ezer vonással?
Vagy a' kristály forrás' virágos szélibe',
Hol szívem' kínjait kiöntém eljibe'?

Ámor, ki Szépemhez szerelmes lebdeséssel
Napjában annyiszor repülsz, 's körülte késel,
Mondd távollétemben foly könnyem' özöne;
Mondd: már útban vagyok; 's azonnal térj ide,
'S ha nem hint kelleme lépve szót szárnyaidnak,
Hozz hírt, mi sikerét érezted szávaiddnak,

Mi édes érzés támad majd szívembe,
Ha majd, oda jutván, én ötlöm szemibe;
'S felállván útamát-kifedező dombjára,
,, Ó az! a' Kedves az!,, illy szót vesz' ajakára;
'S könnyű szökdeléssel a' víz' partjára jut,
'S kiterjesztett karral nekem előmbe fut. —
Tündér gondolatok! ébren is álmodoznak,
Kik Ámor' íveitől sebhedve bágyadoznak!
Bizonytalan kincsnek tapsolnak elibe,
'S jövődó javokat használják eleve.

Nélküle napjaim melly únalommal telnek:
'S a' legnyúltabb napok mellette szárnyra kelnek.

Egymás mellett ülven a' terpedt bükk alá,
Hol e' síp másokét mind felülhaladá,
'S jutalmúl Szépennek vevé friss koszorúját,
Mi által nevelé Alkandernek bosszúját:
Zengd, Kedves, mondja majd, zengd szép éne-
kedet,
Mellynek tárgyúl tevéd minap Kedvesedet,
Így hatja szívemet a' fülmilék' nyögése,
Vagy hús csergetegink' játékos hömpelygése.

Mivel nem bíztattak mézes beszédei!
Remélnem mit hagytak varázs szép szemei!
Lágy szellő, melly akkor e' vígság' lakhelyébe'
Múlattál, nem vivéd az Istenek' fülébe!

POPE NEWTONRA.

Setétség vonta-bé törvényid', o Természet;
'S az Úr mond: Légy' Newton! 's Világosság
tenyészett.

B Ú C S Ú.

Oh Kegyes, hogyha talán levelem nem dúlja
nyugalmad',

Vessd, ellágyúlván, bús soraimra szemed'!
Vég búcsút veszek! ah, vég búcsút venni ne
tilts-el!

Ezzel nem zavarom esenedet; írni szabad.
Szánakodó szemeid's eggy szép, kebeledbe le-
csordúlt,

Köny nem halálba, csupán szenderedésbe,
merít.

Én nem csókjaidat, nem kérem előbbi szerelmed':

Más boldog Szerető' ajkait hintik azok!

Nékem elég, ha siralmaimat meghallgatod: akkor

Fogd-be nehéz szememet, kérlelhetetlen Halál!

Oh Szerelem! csak azért érdekléd szívemet,
hogy mind

Elfolyván öröimim' napjai, törbe keríts?

Gyilkos alak! gyönyörű tárgyat más bírja tü-
zemnek!

Másba szegezzd gyilkos nyíladat; oltsd-ki
tüzem'.

Égni, 's szerelmeknek enyhét nem lelni, ke-
serves

Állapot . . .

PENELOPE ULYSSZESHEZ.

OVIDIUS UTÁN.

Pénélopéd' levelét vedd, o feledékeny Ulysszes;
Rá ne felelj, inkább térj-meg hazádba magad!
Ilion elromlott, de jajos romlása minénkünk:

Annyit ugyan Priamus, sőt maga Trója sem ért,
Oh, ha mikor még a' Lacedaemoni parthoz
evezne,

Mérges habokba veszett volna parázna feje!
Éjjelem úgy sokkal rövidebb órákkal haladna:

Most ébren vásznat sződegel árva kezem,
Nem nyögnék egyedül elhagyott hideg ágya-
mon éjjel,

Nem panaszkodnám napjaim' hossza miatt,
Hány képzelt veszedelmektől féltettelek! Úgy
van;

A' szerelem gonddal jár; eped, a' ki szeret,

„Itten táborozánk; Simois itt folyt-le zuhogva

Itt az öreg Priamus' szép palotája vala.

Itten Ulysszes, amott vere sátort a' nagy Achilles;

A' megölött Hektor' tagjait erre voná.”

A' vén Nesztor adá ezeket tudtára fiadnak,

Hogy' szeretett atyját nála kereste fiad.

Azt is, hogy érte Dolon vesztét a' Thráxok'
urával;

Kém vala ő: Rhésus mély aluvásba merült.

O feledékenység! úgy őrzéd éltedet értünk?

Éjjel táborozó elleneidre csapál!

Rontani — 's csak ketten! — rá mertetek annyí

Vitézre —

Ám de nagyobb gondod volt eleinte reám!

Rettege szívem, hanem csakugyan, végtére meg-
értvén

A' csal' előmenetét, teljes örömbe merült.

Ám de mi hasznot hozott Kegyesednek Trója'
veszélye?

Mit hogy az ő fényes kőfala porban hever?

Ugy maradék valamint voltam, míg Ilion állott;

Eljött a' viadal' vége: de férjem oda!

Másnak elomladozott, áli még nekem Ilion:
ámbar

Foglyon mívelitek földeit ökrök helyett.
Trója helyett vetemény van; az ellenségnek
elontott

Vére kövéríté nedvivel árva helyét.
Emberi csontokban szántóvasak' éle kicsorbúl,
Trója' lehúllt falait fű' sokasága lepi.
Még is azért oda vagy, kegyetlen! még sem
tudom én, hol

Várákazol, 's mi lehet várákozásod' oka.
Ha ki ezen révpartra találja kikötni hajóját,
Kérdem, ha tudja talán múlatozásod' helyét.
Itt első gondom levelet készíteni; kérem,
Hogy, ha talán valahol felnyomoz, adja
neked.

Én a' régi Pylóoszt tudakoztam erántad: hijába!
Mert bizonyost rólad nem tuda szólni Py-
lós.

Én Spártat tudakoztam erántad: Spárta sem
hallá

Híredet és hosszas várákozásod' helyét.

Jobb vala dolgom, ha még a' roppant Pergamus
állna,

Bátor elébb gondom vég veszedelme vala,
Melly helyen harczolnál, tudnám, 's félnem csak
az hadtól

Kellene, 's másokkal volna felosztva bajom.
Most félek, noha mért kellessék félni, nem értem:

Ez nekem annál több lelki gyötrelmet okoz.
Földön ezer, tenger' közepén szint' annyi ve-
szélyek

Esnek — ez olly hosszú késedelemnek oka,
Én így búslakodom, 's te talán, feledékeny,
azonban

Más valamelly idegen nemzeti Széphez ha-
jolsz!

'S karjain így szóllasz: Nekem is vagyon höl-
gyem hazámban;

Szó, fonogat, 's ebből áll tudománya csupán.
Bár ne jövendőljek, bár meghamisítsa gyanúmat

A' kimenet, 's ne maradj szánt-akarattal oda!

Özvegységemet új férjjel felváltani kisztet,

'S feddi hijába-való várakozásom', atyám,

Feddje! tiéd vagyok, és akarok mondatni tiédnek;

Holtig Ulysszesnek Pénélopéje leszek.

Ő csakugyan lágyúl esdeklésemre, 's ezentúl

Hogy hitemet szegjem, már nem erőltetigen.

Ám de nem a' Kérők' raja, kiknek hazája Zacyntus,

Kiknek Dúlichium, kiknek hazája Szamós.

Udvarodat szabadon dúlják, mert senki se' tiltja;

'S hogyha tovább késel, füstbe megy ősi javad.

Eurymachust, Polybust, Médont 's a' durva Pisandert,

'S Antinous' fősvény karjait hozzam-elő?

'S másokat is, kik míg idegenben késel, hazádnak Fegyverrel keresett földé' kövérit eszik.

'S még azalatt Irus, sőt önn maga régi juhászod, Nyájadban tetemesbb kárt okoz, hogy sem azok.

Hárman ülünk itthon: feleséged erőtelen asszony, Vén Láertes atyád, nőtelen árva fiad.

Ezt minap éltétől meg akarták fosztani lesben, A' mikor, ellenzván mindenek, útnak eredt.

Engedjék az egek, hogy halálunk rendre kerülvén,
Ó nyomhassa szemem' bé nekem, ő teneked!
Ám de atyád sem mér — már alkalmatlan az
harczra —

Lankadt karjaival szállani szembe velek,
Télemachus, csak az ég megtartsa, megérik
idővel;

Gondos atyát kíván mostani gyenge kora.
Nékem sincsen erőm, hogy elúzném őket az
háztól:

Lesz neked, o házunk oszlopa; jöszte hamar!
Télemachust hadi mesterségre tanítani mostan
Kell vala; várakozik gondviselésed után.
Láertesre tekints legalább; a' sírba hanyatlott
Félig az Elhagyatott; ah jere, fogd-be szemét!
Bennem is, a' ki midőn elhagynál, gyenge le-
ányzó

Voltam, ha most mingyárt jössz is, öregre
találsz.

PHYLLIS DEMOPHOONHOZ.

OVIDIUS UTÁN.

Demophoón, eltölt az idő, a' mellyre hatázzád
Megjöved; Phyllis bús panaszokra fakad.
A' tölt Lúna mihelytt két szarvait egybe nö-
veszti,
Révszered', úgy fogadád, Szíthoni partra
kötöd.
Már négyszer tele-meg, már elfogya Cynthia
négyszer:
Még is Athénából nem jöve semmi hajó,
Csak számold az időt → Szeretőd számolni ta-
nulta
Gondosan — és panaszom nem jön elődbe
hamar.

Sőt sokat is vártam; későn hiszem, a' minek önnön
Károsodással kelletik adnom hitelt.

Szívemet hasztalanúl hányszor hitegettem! az

Auszter'

Mord szele, képzeltem, most veri vissza
hajód?

Théseust átkoztam, hogy vissza bocsátani késik:

És nem is ő vala tán elmaradásod' oka.

Néha pedig féltem, nehogy, a' Hébrusban evezvén,

Aktai sajkáddal szőke vizébe merülj.

Gyakran egészséget kértem vala néked az égtől,

O hitetlen! 's tömjént hint vala tűzre kezem.

Ha kiderült az idő, 's kellő fúvalmak eredtek,

Demophoón, mondék, Szíthoni parthoz evez!

'S a' mi csak útasokat hátrál, mind egybe za-

varta

Phyllised; elmés volt okkeresésre fejem.

És nem jössz csakugyan! Szeretőd' hűsége sem

indít,

Sem hitetlen szádnak szent fogadási, 's az ég.

Demophoón! hitedet sajkáddal szélnek eresztéd:

Álnok hited; sajkád Thráx kikötőbe nem ér!

Mondd, miben áll bűnöm? Híven, de nem óva,
szerettem!

Illy szívvel kedvet kell vala lelni nekem.
Eggy bűnöm vagyon, hogy házamba fogadtalak,
hitlen!

Hogyha talán bűnnek mondhatom érde-
memet.

Hol hited, a' törvény, és a' kezek' egybe-fogása,
'S kikre megesküdtél annyiszor, Isteneid?
Hol vagyon a' holtig megígért Hymen, a' ki jö-
vendő

Öszvekelésünknek záloga léve minap?

A' szeles és habozó tengerre megesküve szájad,
Mellyben hitlen sajkád sokszor evezni szo-
kott;

És nagy-atyádra, ki csendet ereszt a' szélveszes
habra —

Úgy de talán ebben sem lehet adni hitelt!

Majd Vénusra 's Cupidónak kétféle nyilára: —

Eggyike sebbe kever, másika tűzzel emészt; —

'S a' házas nyoszolyák' Istennéjére, 's Ceresre,
A' kinek innepit csendes homályba fedik.

Ennyi sok Istenség ha bosszút állana rajtad,
Álnok! hogyan túrnél-el magad annyi csa-
pást? —

'S még vízfúrta hajód' igazítani hagytam, hitetlen!
Hogy megerősítném, melly ide hagyna,
szered'.

És evezőket adék, kikkel szaladásnak erednél —
Szívemen ah, önnön fegyverem ejte sebet!

Ám de hivék a' mézes igékkal teljes ajaknak,
Ám de hivék a' Nem' fényinek: égben ered.
Ám de hivék könnyednek! — ez is hitegetni ta-
núlt már!

Úgy vagyon; álnok ez is, 's foly valamerre
hagyod!

Ám de hivék fogadásidnak! Minek ennyi bi-
zonyság?

A' szívnek nem kell ennyi sok; eggy is elég.
Partot adék 's szállást, hitlen! Panaszolni nem illik
Érdememet, hanem itt kell vala vetnem ha-
tárt.

Mást vártam, mivel érdemimen épüle reményem,
És helyes a' megtett érdem-okozta remény.

Nagy dolog ám egy könnyen-hívót megcsalni!
's ez által

Benned hű szeretőt kell vala nyerni nekem.
Egy epedő szívet csaltál, 's egy gyenge le-
ányzót —

Törni dicséretesebb tette ne hagyjon az ég!
És Eleidhez Athénának közepére tegyék-ki
Képed' ; atyád fényes tettivel álljon-elő.
Majd mikor olvassák a' Fél-bika 's ember' halálát,
'S Scyront, és azt a' két fene szörnyeteget,
'S a' lerogyott Thébát, 's a' Két-testűek' elestét,
'S végre pokolba miként tört-be barátja miatt,
Erre következél te, 's legyen képedre felírva:
*Egy Szeretőt csala-meg, melly befogadta
vala!*

Annyi viselt nagy dolgaiból Théusznak eszedben
Épen az elhagyatott Krétai lányka maradt!
Egyet véte, 's ez egyben vagy hozzája hasonló:
Hitlen! örökséged pusztá hibája leve.
Ő boldog, mert Théusznál jobb férjre talála,
'S hámos párduczokon nyargal az égi jegyen:
Engemet a' Thrákok már attól fogva kerülnek,
A' mikor egy idegent földim' elébe tevék.

'S eggy-némelly ugymond: „Baglyok' várába
mehet már!

A' bátor Thráx tud lelni magának urat.
A' kimenet mutatja mivoltát tettinek.” — Oh ne
Üsse közel tárgyát, a' ki csak innen itél.
Ám de ha tengereken habokat fog révszered üzni,
Mindenek azt mondják: Nem vala tettem
hibás.

Ám de hibás! palotám nem kisztet vissza, kifáradt
Tagjaidat Biszton nem mosogatja tovább.
Demophoón, szomorú képed még most is előttem,
A' mikor e' partról vízre sietne hajód.
Ált'öleled Szeretőd', és árva nyakába borúlván,
Szájad ezer forró csókokat hinte reá.
Könnyeidet könnyembe meréd elegyíteni, 's pa-
naszra

Kelni, hogy a' csendes szél haza hívja hajód';
'S tőlem elindúlván végkép' e' szókra fakadni:
Lyányka, sokat nem vársz Démophoónod
után!

Nem sokat? a' ki talán itt hagyta örökre hajóddal
Földemet, elvonván tőlem örökre magad'.

Még is várlak azért ; jere, bár későre, 's időt fogsz
Véteni, más valamelly csorba nem éri hited'.
Ah, mire vágyakodom ! tán most más Szépnek
öleiben

Nyúgoszol, és tartósbb új szerelemre hajolsz.
'S Phyllis azolta talán már ismételten előtted !
Jaj, ha ki vagy ? 's honnan ? majd tuda-
kozni fogod ! —

A' ki neked hosszas tévelygésidnek utána,
Démophoón, szállást 's Szíthoni partot ada ;
'S bús eseted' megszanva, javából annyiszor an-
nyit

Nyújta, 's jövődőben nyújtani többet akart ;
A' ki határatlan birodalmit néked ajánlá —

A' kormányt egyedül tartani, gyenge neme —
Merre terül Rhodopè Hémustól, merre zajogva
A' felesült Hébrus Pontus' öblébe merül ;
A' ki tenéked először hagyá felfedni szemérmét,
A' ki tenéked hagyá oldani szúzi övét.

Tisiphonè vala bús nyoszolyóm azon öszveke-
lésben,

'S a' komor éji madár rút huhogásra fakadt.

Álectó jelen áll, fejét kígyókkal övedzve,
Sárga szövétnekkal gyújta világot Hymen. —
Még is azért partot taposok 's kőszirtokon állok,
Merre szabad szemmel láthatom a' vizeket.
A' forró napokon és a' fagyos éjeken egyként
Vigyázok, mi szelek fújnak Athéna felől;
'S ha mi vitorlákat messzéről jöni tekintek,
Kedvesem, így szóllok, Thráx kikötőre siet!
A' tengerbe futok — csak alig tartóztat az ör-
vény —

Hol mozgó vizeit tengerem hányja, veti.
'S hogyha felém közelítnek, hibám' felfedve ke-
sergek,

Míg nem elajúltan lyányim' ölébe rogyok.
Itt vagyon egy boltként görbült öböl, ennek
az egyik

Szarva merőn felnyúlt bérczeit égbe viszi.
Innen akartam alá hembergeni búmban az habba;
'S ezt, mivel elhagytál, majd mivelésbe
viszem.

Testemet a' tenger temetetlen' Athénai partra
Vesse-ki,'s hült tetemim' színed elébe vigye.

„Lyányka! nem így kellett jőnöd!” — bár szív-
vel az érczet

’S a’ gyémántot előzzd, illy panaszokra fa-
kadsz.

Ollykor halált-okozó mérget szomjúhozom, olly
kor

Nyílt kebelemnek hegyes tört szegez árva
kezem.

Majd nyakamat, mért hogy, hitlen, kezeidnek
ölelni

Hagytam elébb, törrel fojtani kedvem ered.
El van szánva, halállal adózni siralmas hibámért;
Választása pedig nem sok időre telend.

Téged, veszttem’ okát, gyászos síromra felírnak,
Illy ígék adják szép diadalmad elé:

*Demophoón Phyllist, ki szerette, megölte; halála’
Ingere Demophoón, eszköze léve maga.*

SZABÓ DÁVIDHOZ.

Vedd levelem', Bárótim, ama' fagylepte vi-
dékről,

Mellyet az hegy meredek bérczivel által-
övedz.

'S hogyha talán soraim füleidbe nem édesen hat-
nak,

'S Római kellemeket bennek hijába' keressz,
Nékem elég; fussed-bé szemeiddel, 's végre ma-
gános

Hajlékodban, akármelly szegéletbe, temessd.
Nemde kiesbb helyeket kíván a' kellemes ének,
Mellynek lágyan-ható zengzete szívet igéz?

A' sűgó Zephyrek 's Pánnak vadon erdeje,
mellyben

A' falevél remegő lengedezéssel inog,
A' kövecsen lefolyó forrás, melly búsan ömölve
Csörgedező habbal parti virágot itat,

Vagy menedékes hegyen Bacchus, vagy az il-
latozó kert'

Ágyaiban, a' szép Flóra' virági között,
Ígézést szeret a' Költő lantjába lehellni,

'S szíveket hódító mennyei dalra ragađ.

Tínéktek közelébb mosolyog szép szemmel Apolló

'S a' szomszéd Helikon' szent tetejére vezet;

'S hogyha borostyánnal koszorúzott lantotok ihli,

Ollyan kellemetes hangozatokra tanít,

Mint a' lány Zephyrek' kikeletkori gyenge nyö-
gése,

'S a' csermely, mikoron habjait úzve, csereg.

Engemet a' Havasok' melléke negyedszeri hóval

Ostromol, és sanyarú számkivetésre szorít.

'S a' hidegen fúvó Boreás azon isteni szikrát

A' költői tüzet bennem előlni siet.....

É L E S S É G.

A' bajnok Macedó megdőbbene Dárius' es'tén,
'S látván a' talyigát, bús zokogásra fakadt:
Könnyeze Július is, mikoronn az Egyiptusi partról
Pompéjusnak elő-látta hozatni fejét:
Csak potrohos hasadat húzzák-fel fára, feletted
Sándor- 's Caesar-ként, Pápai, sírni fogok!

AZ ÉRZELŐS PHILÓTÁS.

Philotás, szent tűznek hevülve,
Eckartshausen' keservit olvasá,
'S részt-vevő bánatjában elmerülve,
Magát felejtve, más' inségit jajgatá.

Hogy egy pajkos darázs kezére szálla,
A' könyv kezében, álmélkodva álla.
'S könnyével áztatá érzékeny rendeit:
„Te áldott férjfiú! kit, emberek' javára
Megszánva népünk' jajait,
Küldött az ég világunk' piaczára,
Hogy lágyítsd a' halandók' szíveit...”

De itt a' vendég pauzát tétet véle.
Érzékenyebb volt fülánkjának éle
Mint az érzékeny Iró' rendei.
Szemébe tűnik pajkos ellensége:
„Én 's te, nem egy atyának fiai?”

Nem egy kéznek vagyunk e mívei?

Egy percz — 's a' szenvedésnek vége. — „

Igy szól, 's a' gyilkosnak kegyelmet nyújt,
'S gyengédeden lerázza.

Ez is, hogy jóltevőjét ne gyalázza,

Felreppen, 's orra alá hegyesbb fülánkot sújt.

GYŐZEDELEMJÖVENDŐLÉS.

1788.

Látám Olympus' téres határiból
A' merre Phoebus kergeti fellegét
A' kormos éjnek, 's a' homályos
Földre lövelli sebes világát,

Indúlni Pallást. Mint mikor Aeolus
Szélvészt akarván gyűjteni, zárjait
Megnyitja tömlöcczének, és a'
Déli szelet szabadon bocsátja.

Pánczél borítá mennyei tagjait,
Dárdát szorított jobbja, 's arany paizs
Terhelte balját, 's életoltó
Szikra szökött haragos szeméből.

Ki ellen indúlsz? Asszonyom, Asszonyom!
Húzd vissza dárdád'. A' hadak' Istene,
Ámbár hatalmas fegyverében,
Színed előtt elijedne Márs is.

Igy szólla nyelvem. Többre nem engede
Fakadni szívem; szívemet ellepé
A' félelem; 's az Istenasszony
Ezt felelé panaszomra: Látod

Diána' szarvát? Megveti frígyemet,
Felvonja íját, 's ellenem ellövi,
De szent atyámnak homlokára
Esküszöm, hogy kezemet megérzi!

Mondotta, 's pajzsán csattogató nyílát,
'S repül — Nyomban rettenetes csapás
Követte, melly a' holdi félbe
Sárga haláljedelmet öntött. —

Hazám, ne búsulj, mert ha Vitézidet
Vezérli, 's együtt száll viadalra majd
Erős leánya Júpiternek :
Annyi lehet valamint az hangya,

De hátat adni kéntelen a' Török,
'S kezében a' szép győzelem, Magyar!
Az forgató-fel Trója' várát,
A' ki' felére hajolt Minerva.

II. LEOPOLD KIRÁLYUNK³

KORONÁZÁSÁRA

POZSONYBAN, NOVEMBER³ 15d. 1790.

BÁRDOSY JÁNOS ÚRNAK

DEÁK VERSE UTÁN.

Idvez' légy, méltó Phcenixe Théréza' porának!
Te, kiben árva hazánk egyedül helyezte re-
ményét,

O Leopold, kit az ég például küldé világra
A' koronás Fejedelmeknek, hogy merre hanyatlik
A' nap arany szekerén, vagy az éj bús fellegit úzi
Tündöklő virtussaidat bámúlva csudálják.
Úlj-fel örömríadás közt a' diadalmi szekérbe!
Öltözködj' bíborba, 's elhúnyt testvéred' helyébe

Fogj pálczát, mellyet rettegjen az Oszmani nemzet,
'S homlokokat kerekítve minap nyert új koronáddal,

Érdemes oldalodat szentelt pallossal övedzd-fel.
Tí pedig, Egyházunk' fejedelmi, vigyétek előtte
Eldődink' módjára, jelét a' drága keresztnek,
Mellyet elébb István a' fényes Stambuli háztól
Égnek ajándékát — mint Constantínus előtte —
Mert a' napkeleten fekvő nagy bírodalomnak,
Melly Európában végetlen közre kiterjed,
Bírta nagyobb részét — czímül nyere, Pannon!
hazádnak.

És ugyan-azt mai nap Leopoldnak nyújtja, kí által
Dőlőleg lévén a' Müzelmannok' hatalma,
Mellynek alatta nyögött az igaz hit századok oltá,
Szent koronánk' örökét terjeszteni karddal a-
karja.

Indúlsz, hogy megerősítnéd a' nemzeti vég-
zést,
A' hitet eldődíd' módjára letenni hazánknak.
Így fogod a' kormányt kezeidbe, 's az hajdani
törvényt

Nem sérted, 's el nem mellőzöd az innepi pompát,
A' Haza' boldogsága tiéd, 's tele részvétellel
Örvendesz javain, bal sorsán könnyeket hullatsz.
Ím, az egész természet, elhagyván hajdani gyá-
szát,

Öltözik új orczát meglelégedtsége' jeléül.

Nézzd paripád, az ülő' terhétől gögre hevülvén,
Tajtézkik, 's lépésit alattad dolyfösen hányja,
'S míg a' nép' sokasága tolongván nyomdokid' űzi.
Száz tűzzel viselős ágyúk ropogásokat adnak,
'Stöltött vas csöviből ártatlan mennyköveket szór
A' sisakos, 's az eget füstfellegzetbe borítja.
A' víg mennydörgés közben ércz trombita harsog,
'S a' kiterült levegőt örvendetes hanggal hasítja.
A' népek felesen gyülekeznek, 's egybe zavarva
Gyermeki kor, hölgyek, férjek, 's a' gyenge
leányzók,
Merre szabad menetelt engednek az öszvese-
reglett

Nemzetiek, koronás urokat meglátni sietnek.

Testőrzőid alig nyitnak szabad útat előtted.

Megteltek minden sorsú rendekkel az úczák.

Nézzd az egek' boltját örömábrázatra vidúlva ;
Innapi fényt ereget sугárival, és ha lehetne
Megtartóztatná lovait, 's a' tenger' öblébe
Tűzszekerével alá későbbben hanyatlana Phoebus,

Úgy vagyon ! Őt az egész Honnföld atyjának
ohajtja

Egyszívvel, ki minap Toszkánai thrónuson üléné,
Most a' nép' öröme felhág a' Pannoni székbe ;
'S kincseit híveinek szívében helyezi, 's ekként
A' birodalmok' egyéb koronás fejedelmet előzi,
A' hódolni begyűlt hű nemzet már is előre
Érzi jövendőbeli javát atyjának alatta.
Így tetszik jobbágyainak, 's így tetszik az égnek
A' koronás, így hajtja fülét hozzája kegyessen
A' tehetős, 's köz haszonra törő sérelminek
helyt ad.

Így az időt meggyózi, 's örökre kiterjed az Ország,
Hol kormányt emberszerető nép' atyjai fognak.

Boldog örök, mellyet szánt a' Tisza szőke vi-
zével,

'S termékeny hegyeit Bacchus megrakta gerezdel!

Oh bizonyára ha volt sok századok olta Királyod
A' kinek Országunk méltán kötelezte hitét le,
A' ki javát egyedül népének mérte javához,
A' ki alatt mezeidre az ég' áldása kiterjedt:
Boldog hazám, e' nap szent légyen előtted örökké!
Üld emlékezetét, és ércz táblára kimetszván
A' feledékenység' zavarába merülni ne engedd!

Álmodom e? vagy homályt von az éj örö-
münknek egére?.....

FERENCZ KIRÁLYUNK

KORONÁZÁSÁRA,

BUDÁN, JÚNIUSNAK 6d. 1792.

Magyar, öltsd-ki a' gyászt, töröld-le könnyeid'!

Eléggé folytak már Királyod' sírhalmára,
Kit a' gyilkos halál kebledből sírba vitt,
'S életben nem hagyott a' nemzetek' javára.
Arany idő derül, új századot kezdünk:
Ferencz' fejére száll Leopoldnak koronája;
Kezében a' kormány, már egyesül velünk,
Már kérkedik vele Corvinnak palotája.

Ferencz fog önteni sebedre balzamat
Ő von örök homályt törvényid' sérelmére,
Letörli könnyeid', 's felhozza a' napot,
Leopoldnak reggelét, hazánk' borúlt egére.
Imé a' délczeg Francz, elhánnya fegyverét,
Porral hintett fővel jó Bécsbe, 's tépett hajjal,
'S könnyével öntözi megbúsúlt kebelét,
'S olajvesszőt nyújtván esdeklik gyáva jajjal,
Hah, mint fut szemfedél nélkül a' Babona —
Letépted, o Király, képmutató szemérol —
Oda, hol a' Huron 's a' Tűzföld' lakosa
A' nap' ságárait nem látja, csak messzéről.
Magyar Calliopénk, elfojtva jajjait,
Itt hagyta, fájdalom! hogy elfajúlt, országát,
'S már mennyei hangon énekli verseit
Urának, újlag feloldva némaságát.
Phoebus magyar szót vesz mosolygó ajkára,
'S új phoenix támadott már Gyöngyösi' po-
rából,
Dalol, 's elhat dala a' föld' határira,
'S új Jánusok kelnek Cesingnek sírhalmából, —
Magyar, örömapod már ságárt ereget;

Magyar, áldást kiálts Leopold' hideg hamvá-
nak!

Ferenczet ő adá — 's imádd az egeket:

Csak életét nyújtsák továbbra mint atyjának!

EGGY SZÉPHEZ.

Ha nyárban esnék innepe nevednek,
A' fényes nap hódolna kellemednek,
Egerre vígabban mosolygana,
'S tavaszra változnék a' tél' fagya.
Most elvégezvén nyári útazását,
Nyilas' jegye felé kezdé futását.
A' mit' tehet, megszűntek a' szelek,
Enyhül a' tél, olvadnak a' jegek.
O Nap, ha én ma Phaeton lehetnék,
Télben is tavaszi fényt hintegetnék,
Nyilas' jegyét önnként elvéteném,
'S a' Szépet nyájas arcczal tisztelném.

Ablakain sűgárím béhatnának,
’S körülte játszodozva múlatnának,
Majd édes ajakin, majd szép szemén,
Majd ékesen emelkedő mellyén;
’S enyelgenének, míg az est eljőne,
’S egy névtelen sűgár szívére lőne.

MENYEGZŐI DAL.

Boldog Pár! kit az ég ártani nem tudó
Vígóságokra vezet, tiszta szerelmetek'
Zsengéjében, Hymen' szent kötelékibe,
Indúlj a' Szeretet' 's innepi Grátziák'
Andalgási között, vígan emelkedő
Boldogságod' örömnapjait illeni!

Szép a' zöld kor' arany kezdetiben kötött
Eggyesség' gyönyörúségeit érzeni;
Szép a' szúzi kezek' lágy ölelési közt
Majd a' mennykövező Júpiter' asztala
Mellé, majd az öröm' völgyein elterült
Békés Elysium' zöldes homályiba
Örvendezve magát vissza varázslani:
Míg a' klárizsajak kész az orozva nyert

Ablakain sűgárím béhatnának,
'S körülte játszodozva múlatnának,
Majd édes ajakin, majd szép szemén,
Majd ékesen emelkedő mellyén;
'S enyelgenének, míg az est eljőne,
'S egy névtelen sűgár szívére lőne.

MENYEGZŐI DAB.

Boldog Pár! kit az ég ártani nem tudó
Vígóságokra vezet, tiszta szerelmetek'
Zsengéjében, Hymen' szent kötelékibe,
Indúlj a' Szeretet' 's innepi Grátziák'
Andalgási között, vígan emelkedő
Boldogságod' örömnapjait illeni!

Szép a' zöld kor' arany kezdetiben kötött
Eggyesség' gyönyörúségeit érzeni;
Szép a' szúzi kezek' lágy ölelési közt
Majd a' mennykövező Júpiter' asztala
Mellé, majd az öröm' völgyein elterült
Békés Elysium' zöldes homályiba
Örvendezve magát vissza varázslani:
Míg a' klárizsajak kész az orozva nyert

Csóknak felszabadúlt nedvibe' ferdeni;
Míg a' majd epedő, majd eleven szemek
Ártatlan jeleken fejtik az egybe-font
Lelkeknek gyönyörű gerjedezéseit.

De mint a' kikelet' gyenge viráginak
Sűrűn illatozó kelyheit a' nyarak'
Forrósága, vagy a' téli fagy elveri:
Úgy a' kedves alak, melly le nem írható
Szépségével ezer szívre lövell vala,
Elhervad; mihelyest őszre hanyatlanak
Éltünk' fergeteges napjai, kéntelen
Ígész erejét újra kiöltetni.

Örvendj! szép az öröm' kellemesebb nemét,
A' rénynek gyönyörúségeit, ízleni,
Melly a' pusztá világ' bús düledékinek
Halmán sem fog irígy sírba leomlani;
Szép, a' házi falak' keskeny határiba
Régtől fogva szorúlt nyugalom' kies

Árnyékában, az eltölt örömek' szelíd
Ösvényére gyakort' vissza tekinteni;
Míg a' boldog atyát, 's nem-magyarázható
Érzésekbe merült élemezőbb anyát,
Itt a' nyers ifiú atyja' vonásiyal,
A' békés szeretet' mennyei záloga,
Ott a' kis Danae érdeli tetszetes
Őgyelgési között selyp csevegésivel. ....

LAKADALMI VERSEZET.

Gyújts fáklyákat, Hymen! Már hinti töményit
az oltár,
'S illatozó fellegbe borúl a' templomok' öble.
És már a' szerető pár közt áldásit elosztá
Júnó' Papja, 's örök friggyel kötelezte hitét le,
Gyújts fáklyákat Hymen, gyújts! Már a' játszi
Szerelmek
Intenek, és útjokban enyelgő lépteket intézzd!

És te, kinek ma kivált önnként öröminne-
pet ülünk,
O Phoebus' Kedveltje, kegyes Bölcs, 's dísze
hazádnak,
Sorvasztó búdat 's méltatlan gyászodat öltsd-ki.
Ah, bőven folyt már szemeid' bús nedve sze-
relmed'

A' zajlepte hajót a' morgó szélveszek hányják ;
Záporral viselős felleg szakad, és az özönben
Süllyedező révészt új vízhalmokba borítja :

'S a' riadó mennykő lecsap, és a' gyáva hajósnak

A' híjába fogott kormányt elsújtja kezéből ;

'S már ajakin az halál' ijedelmi kiültek, azonban

Hogy megszűnt a' bús zivatar, 's a' gyenge fu-

valmak

Lengenek, és a' dúlt habokat békére varázslják,

Bárkáját homjának határira vetve találja.

Örvendj! a' ki reád minapában mérte csa-
pását,

Szívre vevé fájdalmidat, és Kegyesednek imádott

Karjai közt búdat keveretlen öröme cserélé.

A' ki, midőn hajdan még Esztergomban, az

Érdem'

Szárnyain, holtod után maradandó névre tö-

rekszél,

Karjaidat karjaiba foná, 's hév csókokat hintvén,

Oh fiam! .... és ajakit forró könnyekkel elönté,

Te zokogál, 's eredendő jódat homályosan érzéd.
Ő, noha már örök éjbe borúltak napjai, 's a' bús
Végezet elragadá szeretőjinek édes öléből —
Általnyújtja neked csakugyan végtére leányát.

Néked szánta tehát őt a' változni-tudatlan
Végezet, és örökös társúl rendelte magában
Néked — gyenge korát rejtven a' Klastrom' öb-
lében,

Hogy szeretett anyját az halál a' sírbe taszítá —
Múlatozott kegyes életben a' szüzi sereggel,
Míg a' szög Céres búzáját hétszer aratta;
Vagy hogy ritka kecséit a' csendes Virtus e-
melné,

Vagy hogy az elkomorúlt Virtusnak kellemet
adna:

Serdülvén, és hogy kifeselt a' gyermeki korból,
'S ifjúságra jutott, 's értebb esztendejit élte,
Kellemeit néked nevelé, 's a' Pannoni földön
Híre jeles, Barkóczyak' udvara néked emelte
Nagyra nevét, és tetszetes erkölcsökre tanítá.

Klára! midőn örömét egyetlen lyányod
aratja,

'S a' szerelem' kecseit Kegyesének karjain ízli,
Ha hidegült tetemidben az érzés újra felélne,
És valamelly Chiron életre varázslani tudná
Szívedet, ah melly névtelen érzésekbe merülne!
De már általtört a' tündér élet' határin,
És a' síron túl nyugovók közt fogta lakását,
'S hív párjának ölébe repüle, kit a' tüzes harc-
ban,

Hogy kardot ragad, és az erős Prusszusra ki-
rándúl,

A' kedvezni-szokatlan halál a' sírba merített. —

Ám de kiket kitörőlt az halál 's a' földnek
ölében

Rejti hideg teteméiket az éjnek vastag bomálya,
Sárházát elvetve, nem hüllt jobb részek halomba,
És folytatja kiesbb éltét a' boldog hazában,
'S hátrahagyott társáinak túl a' síron is érzi
Majd boldog, majd bús esetét, tele részvétellel.

Ő is azért fellelt Kegyesét szívére szorítván,
'S csókra hevült ajakin függvén, örvendez az
égből
A' szerető párnak, 's áldást hint rája felülről.

Gyújts fáklyákat, Hymen! — Te pedig, kit
az isteni Végzés,
A' búval terhes mély gyászból végre kiöltvén,
Új örömekre vezet szerető Szépednek ölébe,
Nyújts kezet, és feltámadt boldogságodat érezzd,
Ő, mikor a' tudomány' rejtett ösvényinek indúlsz,
'S nem-hallott dolgokra tanítod kedves hazádat,
'S fáradhatatlan erőd csakugyan nyugalomra tö-
rekszik,
Ő lágyítsa komoly munkád' mindennapi terhét,
'S édes enyeggéssel kedvet bájoljon eréidbe.

Gyújts fáklyákat, Hymen! Már oltja vilá-
git az oltár. —
És te, kinek keblében, elhányván hajdani gyászát,

Uj életnek ered, 's örömének napjait éri
Várt Jegyesed, 's jajját jobb végezetekre cseréli:
Engedd fűzze kezét kezeidbe, 's nyakadba bo-
rúlván

A' szerelem' szent csókját szép ajakidra borítsa,
Ízleltesd javait vele, 's erkölcsidnek igéző
Kellemitől újult éltét nagy időre varázsold!

A' NEMZETI ÖLTÖZET.

PESTEN, OCTOB. 11. 1790.

Csak toldassd már, pajtás, hosszabbra ruhádat!
Hányd-el kalpagodat, csákódat, kucsmádat!
Viseltük, már elég; megúnták Nagyjaink,
'S ma-holnap új törvényt szabnak asszonyaink,
'S addig búbájnolnak, míg nemem' csúfjára,
Elhagyatol, 's magad maradsz nem sokára,
Az illy mohón-kapott házi Istenkéket,
Szél jó, mind elhordja, mint a' porcsibéket.
Magyar szél pedig ez; ha szabad úgy szólni.
Nemzetem kezd ismét idegent majmolni.
Legelébb is Magyar rövidli, nem Német,
Nyers testemre szabott kurta kis mentémet,
Unkommód! azt mondja. Ezt hát elvetette;
Prémzett vagy prémetlen kabát kell helyette,

Kalap már, nem süveg, feje' takarója,
Lyuggatott dolmány csúf, ha mellyre-valója,
Mellyen által taréjt ereget ingeről;
El akar repülni, azt vélnéd messzéről,
Elhányta bajuszát, kit nem rég' nevele,
Hogy ez a' magyarság' alkalmatlan jele,
Tüzesített vassal égetett, 's magasson-
Tornyolt hajbodrokkal meg ne piszkoltasson.
Az egy magyar nadrág marad-meg végtére;
'S az is tán csak annak emlékezetére,
Hogy a' kik nemünktől ennyire távoztunk,
Magva-szakadt magyar ágyékból származtunk,
Fejünkről, mellyünkről meg nem ismerné-
nek —

Mutatjuk, mi híja nemünk' jóllétének! —

Csak töldassd már, pajtás, hosszabbra ru-
hádat!

Hányd-el kalpagodat, csákódat, kucsmádat!
Cseréld, vagy csúfítsd-el a' szép magyar fejet;
Egy görbe bicsakot köss magyar kard helyett,

Mert már Nagyjaidnak annyira szokása
A' magyar viselet' elhagyogatása,
Hogy az általkötött 's ékesen kihányott
Nadrágban 's mentében járó egynehányot
Ma-holnap negédes Kuruczoknak vélik,
Az miatt, hogy sokan tollokat cserélik.
Raggass pókhálókat asszonyid' fejére,
Tedd-ki szépségedet csudákért cserére,
Csináltass selyemből sírhalom formákat,
Mázold-be festékekkel a' legszebb arczákat;
'S így sűrű hálóval takarván képeket,
Imádd e' bájoló szép kísérteteket,
A' kikről nem tudnád, kit, 's mit szégyellenek,
Azt e, hogy a' többek mint ők nem illyenek?
Vagy azt, hogy a' Nemzet ellen olly bűnt tettek,
Mellyért szemfedelelet élve érdemlettek? ---
'S úgy ruházzd ez undok asszonyi remeket,
Követvén mindenben az idegeneket,
Hogy, ha holt eleink ma felébrednének,
'S látnák, mit csinálnak mind ifjak mind vének,
Formánkat elvetve mint játszunk az éggel,
'S hová temettük-el puha kényességgel

Azt a' természeti magyar délczegséget :
Vagy meg nem ismernék a' szép nemzetséget,
Vagy, holtra rettenvén e' csúf unokának
Képétől, a' sírbe vissza rohannának.

Csak toldassd már, pajtás, hosszabbra ruhádat!
Hányd-el kalpagodat, csákódat, kucsárdat!
Ma-holnap maga lesz Országunk' Elsője
A' katonás magyar köntös' viselője.
Már a' Magyar maga szégyelli viselni,
Sőt azt, hogy viselé, kezdi szégyelleni.
Valánk minap-voltak, de magok'-hagyattak,
Sőt, ha meggondoljuk, csúfúl megcsalattak!
Vérünk' és tulajdon vérek' bosszantóji,
És a' sok idegen-Isten' imádóji
Úgy bántak az ékes Nemzeti ruhával,
Mint mi a' farsangi költött álorczával.
Felvették: de nem úgy mint tulajdonjokat,
Hanem csak mint szívet-titkoló rongyokat.
Boldog epochánkból farsangot csináltak,
'S önn-magokból olyan vázokat formáltak,

Melleyek kívül ugyan magyar színt mutattak,
De belől idegen szívet lappangtattak,
'S már most, midőn látják, vagy is kezdik hinni,
Hogy nem épen vétek nem-magyarnak lenni,
Elhányják felszedett pávatollaikat,
Sőt hogy fel is vevék, szégyellik magokat;
'S hirtelen' a' dolgon ollyat fordítottak,
Sok némelly Magyartól - de rosszúl-fajzottak,
Hogy azoktól várnak kopasz mentségeket,
A' kik nem csúfolják, mint ők, nemzeteket.
Magoknak e' csúf szó tetteik' mentsége:
Ideje van, úgymond, hogy már légyen vége;
Ideje elverni a' mély részegséget,
'S visszabolondozni az esztelenséget.
Vagy ha ki erszénye' örökös kárára,
Felhágott a' világ' fényesebb polczára,
Szégyen, azt gondolja, ollyan öltözetben
Járni, 's megjelenni nagy gyülekezetben,
Mint a' kiknek rangja annyit nem tenyészett,
De egygyformákká tett a' nem 's a' természet.
Vagy tán atyjaik is magok' jobb sorsában,
Szalmás házban laktak egymás' szomszédjában

'S ha e' miatt osztán kikopik mentsége,
Látván, hogy nincs neki olly nagy külömbsege
Mások felett, a' kik véle egyy nemzethől
Származtak, sőt néha egyy véreredetből,
Rá-fogással színli szíve' duzzadtságát,
'S vádolja a' ruha' alkalmatlanságát.

Csak toldassd már, pajtás, hosszabbra ru-
hádát!

Hányd-el kalpagodat, csákódat, kucsmádat!
És a' mint felvetted őket minapába',
Temessd-el őseid' hideg sírhalmába.
Fedd-bé velek vitéz atyáid' csontjait,
Kik e' két fő-város' dicső kőfalait
A' vérünkön-hízott Töröktől, nagy haddal,
Elvették ezelőtt csaknem egyy századdal.
Vitéz öltözetünk azokat illeti... —
Még mi nem ismerjük mi az a' Nemzeti,
'S melly bölcseség, melly kincs, egyy eszes
nemzetben
Változást nem tenni sem az öltözetben,

Sem az azzal-járó vércsereberében;
Hanem megmaradni a' maga' bőrében.
Temessd-el hát, temessd, anyáid' sírjába,
Tégy rá követ, 's írd ezt a' kő' oldalába:
„Ide egy Nemzeti-köntös temettetett,
Melly maga nemétől addig üldöztetett,
Hogy utóbb' a' Nemzet maga szégyellette,
És itthonn idegent veve-fel helyette.
Csak minap kele-fel egyszer a' sírjából,
'S most ismét, a' lágyság' puha parnájából,
A' szél annyi pelyhet hordott szépségére,
Hogy, illy idegennel korcsosúlt-létére,
Magának maga is új halált gondolna,
Hanemha most önnként eltemették volna.”

CLÉLIA, VESZTÁNAK LEÁNYPAPJA,
KEDVESÉHEZ, AULUSHOZ.

*

EGGY SOK HÍZAKÚ KÖLTEMÉNY SZERINT.

Itt, az ártatlanság' magános lakhelyében,
A' néma békeség' lármátlan kebelében,
Holott szabad voltát a' szív bilincseli,
'S a' sanyarú virtust önn-kényén öleli,
Elmémnek nyúgalmát melly fergeteg zavarja?
Eggy tiszta Szűz' keblét melly öldöklő gond
marja?

Újra ki gyújtja-fel alélt érzésimet? —
Ámor, 's te újlag megloptad szívemet?
Ah, megcsalatkozám! Még égek, még is áldlak,
Oh bús, oh kedves név! oh Aulusom, imádlak!
Ez írást — hányszor nem hinték rá csókokat!
Hányszor futottam-be! — Ez ismért sorokat

A síró Clélia ajakihoz szorítja.
Oh Aulus . . . hitemet de jaj, mi tántorítja?
Mit írtam? . . . oh egek! Tiltott vonásaim'
Mossák-el szívemből forró siralmaim. —
Bosszús Isténasszony, bocsássd-meg tévedésem!
Te tiltod Aulussal közölni szenvedésem'.
Kemény hagyásodat hív Papnéd tiszteli . . .
Jaj, szívem kényszerít, 's a' toll ezt követi!

Te, az önnként fogoly virtus' kegyetlen zárja,
Hol fojtja büntelen' ezt a' keservek' árja,
Hol az ártatlanság, elfedve kellemét,
A' bú' könnyűjiben förösztí kebelét:
Ti rózsákkal hintett lelketlen alkotványok,
Kiknek tömjénezünk, szerencsétlen leányok,
Midőn alélt tüzem felébred mellyemben,
Ah, hogy' nem lehetek, mint ti, érzéketlen! . . .

Alig hogy olvasám kezednek gyászvonását,
Szerelmed' zálogát, hűséges szíved' mását,

Zsibbadt indulatom legott felébrede,
Oh csendem' gyilkosa! oh lelkennek fele!
Ámor karod között melly boldogságot nyújta!
Öledből kifejtven melly siralomba sújta!
Ollykor myrtus borít, 's te isteni keccsel
Előmbe lèborúlsz, 's hű lyánykád felemel:
Ollykor csak égyedül képzellek egy pusztában,
Porral hintett fővel, a' bánatok' gyászában,
Komor tekintettel, halvány arczúlattal
Elzárva bús lakod' setét falàival,
Itt a' bal Végezet, sokallva boldogságát,
Eltépte Ámortól kötött szent társaságát;
Aulus és Clélia magános életben
Itt gyászol, ah! egymást felejtve rejtekben.
Szívébe zárja ő gyúlàdozó szerelmét,
Ezerszer átkozván negédes győzedelmét.

Ah, írj inkább, Kegyes! Kössünk egy új frigyet:
Te Cléliát sirassd, sirat ő tégedet.
Kölcson panàszaink' Echó majd vissza hányja;
Echó a' Szerelem' bús nyòmorékit szánja.

Oh Kedves! oh Aulus! odà van mindenem,
Miolta elhagyott imádott Kedvesem!
Értted foly ègyedül àzott szememnek nedve.
Vesztának telik e siralmainkban kedve? —

Írj! a' rejtett titok' megfejtő jelei
A' szív' 's az értelem' leghívebb képei.
Ah, édes nème ez a' néma múlatásnak,
Bár része benne nincs sem szemnek, sem hal-
lásnak.

Ez a' szép lélemény egygy olly Szerelmesé,
Ki, foglyát jajgatván, olvadt köny' csepp-
j'ivé.

Az indulat' heve a' józan ész mint dúlja,
Világos színekkel lefesti Ámor' ujja.
Itt a' szív szabádon kiönti pánaszit,
Szégyen nélkül nyögi szerelme' kínjait.

Szabad szerètetünk ártatlan lánggal ége,
'S ah, vétkessé tevé a' Sors' kegyetlensége!

Hogy égő szívedet szívemhez lánczolád,
’S barátságot költvén szerelmedet nyújtád,
Diadalmas tüzeit érzettem szép szemednek,
’S eggyeszerre hódolék ígézõ kellemednek,
Nem-földi Grátziák ülték ajákodat.
Mit tennék? megadám legottan magamat. —
Kevésbe tölt jutnod kincsednek birtokára,
Önnként hajoltam én a’ Szerelem’ szavára. — —
Te Ámort édesnek, vétlennek festetted,
’S varázsló kellemi elfogtak éretted.
Ah, mi könnyen hata édes szavad lelkekre!
Ígézõ ajkadról mint csépegett nyelvemre!
Megejtél: ízlelém szerelmed’ javait,
’S Vesztának megszegém értted hagyásait,
Tebenned eggyesült elmém, becsem, reményem,
Tenéked áldozék, tenéked gyúlt töményem;
Melletted a’ világ szívemnek meghala,
’S Aulus levè neki legbécsebb java.

Ah, légyen fő gondja a’ szerelem szívednek!
Az lesz, mindég az lesz, fő gondja Kedvesednek.

Kincs, fény, nagyság bízvást a' másoké lehet :
Engem boldoggá csak Aulus' szíve tehet.

Szálljon-le székiből a' föld' legdúzsbb Királya,
'S az árva Cléliát jobbával bár kínálja,

'S csak hogy bérül vele osszam-meg szívemet,
Ültessen csillogó székébe engemet :

Eltolja Cléliád az ő hiú nagyságát ,

'S karjàidon indul keresni boldogságát.

Thrónust Szerelmesed szívedben émele ;

Te vagy az ő java, nagysága, czímere.

Pompás nevezetek, szerencse' szüleményi,

Engem nem illettek, hívságnak léleményi!

Szerelmesed vagyok : és ennél szebb nevet,

Aulus, én Mindenem, nem ismér Kedvesed.

Legfőbb örömitet én Ámornál találom ;

Szeress! ez a' törvény, a' többi pusztá álom.

Nincs semmi boldogabb mint egy szerelmes pár,

Kiben vágyás, ízlés, indulat együtt jár,

Együtt enyelg, mosolyg, magát együtt mulatja,

Nyelvén egy szó forog, megegyez gondolatja,

'S boldog csennel nyugván a' béke' karjain,
Új örömet nyílni lát minden nyomain.
Megnyúgott kèbelét únatság nem zavarja,
Érzékenységeit furdáló gond nem marja;
Kiállott jajjait homályba temeti,
Nem dúlja nyúgalmát a' múlt' képzeleti.
Terjedhet e tovább a' boldogság' határa?
A' szenvedéseknek van e még édesbb ára?
Az ember' fő java 's egygy kincse Szer elem —
Illy boldog voltam én, míg Aulus élt velem!....

Aulus, tekints-vissza megváltozott sorsomra,
Hol, koszorút kötvén elhervadt homlokomra,
A' csüggedt Szer elem karon fogván vive
A' te karod között Vesztának èlibe ;
Midőn engem kitett tárgyúl a' szenvedésnek,
Nem hallván jajjait a' kétségbe-esésnek,
'S egygy vétkes esküvés, egygy szomorú eset
Elrablá szívemtől Eggyetlen-eggyemet! —
Alig hogy béfedél a' templom' fátyolával,
Alig váltottam-fel rózsáim' e' ruhával,

Alig rejtetted-el arczáim' kellemit,
Alig csókolhatám az oltár' széleit,
'S a' templom' szobrai reszketve megindúltak,
A' nap elrejtezett, tüzes villámok hűlltak,
Olympus mennydörgött, 's rémülve hallgatá,
Hogy a' bús Clélia hitét megtagadá.
Istenném kétesnek gondolta győzedelmét,
Ismervén szívemnek hozzád-vonszó szerelmét.
Ah, méltán szívellé hanyatlott hitemet!
Érette téptem-el szent kötelékeket. — —

Ah, jővel! Ez legyen sok szenvedésim' ára!
Ezentúl ne nyomjon távollétednek kára!
Tekintsd Szerelmesed' bús esdekléseit. —
Lehet még ízlelnünk az élet' kecsseit.
Eggyet-értő szemünk' játékos húnnyorgása,
Szívünk' érzései . . . Nincs, nincs tüzemnek mása!
Hadd nyomjam dobogó mellyedre szívemet,
'S forró ajakidon keressem lelkeket!
Édes képezetek! szerencsém' pillantatja
Melly Aulust énnekem ím ismét vissza adja!

Fonj karjaid közzé! boríts-el könnyekkel,
Csalódunk? — tárgyunkat csalódva érijük-el! —

Már már a' zöld erdő 's hűs árnyékú feny-
vek,

Mellyeknek teteji felhőkbe terjednek,
A' híves patakok' csergedező folyása,
A' munkás méhecskék' álmot-hozó dongása,
A' nyugoti szellő' balzamlehellete,
Mohos barlang körül a' csend' szent ligete,
A' szép természetnek mosolygó kedvessége
Nem oltja kínomat, 's siralmimnak nincs vége,
Emésztő únalom lepi környékemet,
Elhagyta az öröm gyászos lakhelyemet.
Itt hervad egy zöld ág, ott a' nehéz kedv'
gyomja

Az illatos 'virág' nyílt kebelét elnyomja.
Echó elhallgatott, a' lány Zephyr nem leng,
A' búsúlt fülmile csak epedő jajt zeng.
Itt e' kínos fogság' boldogtalan helyében,
Éltem' itt sírom-el szívemnek késervében.

Azonban Cypripór gerjeszti, tüzemet,
'S új életre hozza alvó érzékimet. — —
Éjjel körülöttem lebeg Szerelmesem,
Reggel felérezvén árnyékát ölelem.
Altató mákjait Morpheus alig hintette,
Hogy rabjának lengvén a' Szerelem felette,
Felhozza éltémnek szerencsésbb éjeit,
Hol kölesön ízlelénk szerelmünk' kécseit.
Im' Aulus közelít elbágyadt esdekléssel,
Látom, hallom szavát, tele nagy érézessel;
Örömforrásai nyílnak-meg szívemben,
Szent ölelésim közt elájúl keblemben. — —
Hányszor ragadnak-el, ah, tündér érézésim!
'S meddig játszodtatnak e' boldog képzelések!
Az ész felérezett; a' kedves kép eltűn,
A' bús hajnal hasad, 's csalódásom megszűn!

Ne jöjj, Aulus, ne jöjj! ne bontsd magá-
nosságom'
Hagyj az Istennének, 's kerüljed társasá-
gom'!

Válasszuk lakhelyül az ég' két sarkait,
Közös gátúl vetvén a' tenger' árkait,
Míg a' nagy Cybele szívem' dühét megvíjja,
Azon-eggy levegőt szájam veled ne szíjja,
Ne lássák szemeim siralmad' cseppjeit,
Az mind felszaggatná szívemnek sebeit. — —
Könnyű a' virtustól vétekhez tántorogni:
De nem könnyű kezet vele viszontag fogni.
Ne jöjj, Aulus, ne jöjj! hagyj engem tisztemnek!
Tépd-el ércz lánczait tiltott szerelmemnek! — —
Szent kelyhe Ámornak! ti, forró ölelések,
Te, néma múlatás, ti, édes érzések!
Elhagylak; 's hívenntől megválva, rejtekben
Töltöm napjaimat, örök keservekben. — —

Sőt jer, jer, Aulusom! Hanyatlik életem,
Elhalok — te fogd-fel végső lehelletem!
Te is elhalsz, 's ha majd orczádnak ékességét
Letépi a' halál, — ez szülte híved' végét! —
Midón a' terhes bú elfojtja életed',
Hagyd, fogjon-bé egygyütt egygy gyászos bolt veled.

A' kiseded Ámorok véssék-fel èsetünket ;
'S az Útas, könnyezvén bús emlékezetünket,
Sóhajtva majd így szól: Példátlan Szèretók!
Sírjunk hamvok felett, 's ne égjünk úgy mint ők!

FRANCISCO,

MAGNAE THERESIAE NEPOTI,

IN REGEM HVNGARIAE INAUGURATO.

BUDAE, MENSE JUNIO, MDCCLXXXII.

Hungare, pelle animo curas atque exue luctum;
Heu satis a lacrymis iam maduere genae,
Dum Leopoldus obit, quem funere mersit acerbo
Mors ingrata, bõnis invidiosa tuis!
Lux oritur; novus en saeclosum nascitur ordo:
Francisci amplexa est sacra corona caput.
Iamque gubernaculum dextra tenet, atque palati
Hunniadum dexter limina celsa subit,

Hic te perpetuo iunget sibi foedere, legum
Sanabitque pia vulnera dira manu.
Hic tibi deterget lacrymas, dum nubila pellet,
Et referet faustos, qui cecidere, dies.
Adspice, Gallus adest conspersus pectora tabo,
Ecce petit tures, alta Vienna, tuas.
Dat lacrymas, humilisque inflexo poplite tendit
Ante pedes oleam, magne Monarcha, tuos.
Ecce Superstitio detracto lurida velo
Labitur; hoc munus rexque, paterque, tu-
um est.
Huronum in patriam, densis loca foeta tene-
bris,
Huc, vbi nunc tantum lumina rara micant,
Pieris effugit tacitis cor saucia curis,
Dum patriae nutat linguaque, mensque, suae.
Iam regi officiosa suo vestigia torquet,
Et magicae gaudet vellere fila lyrae.
Pannonio resonant cantu Phoebæia plectra,
Quaque premebatur Gyöngyösi, surgit humo,
Cesingi tumulo redivivos adspice Ianos;
Gestit inauditis Hunnia capta sonis.

Hungare, dum patrem lacrymis et mente re-
volvis,

Dic: sit humus cineri non onerosa tuo!

At simul exora superos, ut tempora gnati

Plus proluxa, boni quam patris, esse velint.

HONORIBUS
MAXIMILIANI A VERHOVÁ CZ,
PRAEFECTI SEMINARIO
CLERI JUNIORIS PESTIENSI,
AD EPISCOPEN ZAGRABIENSEM ERECTI,
MDCCLXXXVIII.

Ablatum Corydon pastorum oviumque magi-
strum

Daphnida lugebat, recubansque sub ilicis umbra,
Hoc querula in ventos spargebat arundine carmen:

Quo fugis? et cui nos moerentes, Daphni,
relinquis?

Nec te noster amor, nec te, tua cura, capellae,
Nec lacrymae retinent, precibus nec flecteris
ullis?

Adspice, quis prodit se nostris vultibus ignis!

Ardet amore tui: decori sunt vitibus uvae,
Fraxineae silvis frondes, umbrosa salicta
Littoribus, segetum fluitantia culmina campis:
Tu decus omne tuis! tecum mea gaudia rapta!
Non ego te posthac, baculo reclinis acerno,
Mirabor modulis mulcere suavibus auras,
Alternisque leves calamos inflare labello,
Corda quibus, rabidasque feras, lucosque mo-
vebas.

Namque vbi sub patula quercu proiectus, in herba
Arguta modularis amabile carmen avena:
Lusere in numerum Fauni, vos dicite silvae!
Ignarumque regi tygres posuere furorem,
Et rigidae tremulo nutabant vertice quercus.
Illa tui rapuit teneros Corydonis amores
Fistula, et illexit socios, qui saltibus istis
Custodes cytiso pascunt florente capellas.
Deserere hos poteras tamen, o crudelis, amantes!
Ni tibi gramineo congesta mapalia sordent
Cespite, ceperunt ni te fastidia nostri:
Quin potius relegis vestigia? Iam tibi pomos
Ordine dispositas riguo defiximus horto;

Aurea mala ferent; et iam circumdedit ulmo
Pampineo gravidas Meliboeus palmitē vites.
Adsunt, seu glacie constringat flumina bruma,
Sive coquat flavas insana canicula messes,
Caseoli molles, niveique coagula lactis;
Sunt gelidi fontes, sunt pascua pingvia nobis.

Adspice dumosa pendentes rupe capellas
Qualibus Arcadiae gaudent iuga; corporis ampli,
Crure humiles, molli vestitas tergoe lana,
Prolixo cervice pilo, certante ligustris
Vellere, pendenti femora inter inertia mamma.
Haec quoque cura tua est: tu, quis sit cultus ha-
bendus

Lanigeræ pecudi, quod nutriat ubera gramen,
Pabula quæ noceant noras, quo tempore rura
Carpere, manantique sitim restinguere rivo
Et longos rigido villos abscindere ferro
Congruat, et teneros depellere matribus haedos.
Hinc tibi salva pecus: non te pascente bidentum
Exitiosa lues infecit corpora tabo;
Fascina formosis nocuerunt nulla capellis.

Et lupus insidias frustra molitus ovili,
Bina die implebant pingui mulctralia lacte,
Candidus hinc toto pressatus caseus anno.
Nunc nisi forte gregis non est studiosa tibi mens,
Daphni, mane! et temet nobis, tecumque salutem
Serva ovibus! quid? quod foetus enixa gemellos
Aagna tuam deposcit opem? Tu claude tenellos
Protinus, ut placidam incipiant agnoscere matrem.
Nil ago, iamque viam pedibus perniciousurget,
Certus oves, humilesque casas, oviumque ma-
gistros

Linquere. Quo properas? quo te subducis amanti?
Hoc Corydon, hoc innocuae meruere capellae?

Has saltem lacrymas, atque haec suspiria,
Daphni,
Respice, quae te, ieris quacunque, sequentur eun-
tem.

Cernis, ut ore omnis color absit? ut uvida longo
Lumina deficiant fletu, fessosque gemendo
Concutiat crebro repetitus anhelitus artus?
Iam mihi nec graciles cannae, nec rustica cordi

Daphni, tui! dum plena recentes ubera foetus
Foeta pecus salicem, cytisum hirta capella se-
quetur,

Daphni, tuus nostro condetur pectore vultus.
Imo tuum hac etiam sculpemus in ilice nomen;
Crescet adhuc, neque enim plenis maturuit annis,
Et longam feret aetatem durata cicatrix.
Illius umbroso sub tegmine, Daphni, quotannis
Te qnerulo Corydon calamo lugebit ademtum.

NICOLAO DOBRONYAI,
CANONICO AGRIENSI,
MDCCLXXXI.

Ecce tuum, Nicolae, diem! non purior illum
Cynthus auratis dividit orbe comis.
Bruma riget, niveo tellus operitur amictu,
Frondea siluarum texta revulsit hyems.
Non Zephyrus florum quos culmine carpsit odores,
Attonitis molli flamine spargit agris.
Implacidus Boreas horrentibus evolat alis,
Quaque ruit, stricto corripit arva gelu.
Sol Agriae, Nicolae, tuae! tantum exere vultus,
Purpureum tellus induet atra diem.
Ille quidem cultu formosior ibit inemto,
Vt sedeant coeco nubila densa polo:
Iam radios virtus tua nostris dividet oris,
Quam frustra placida nubere fronte velis:

Ore etiam tacito sese explicat illa, nec audit
Imperium, haud imo pectore nata premi,
Parce! opus inceptum medio in sermone relinquo,
Me tuus en cohibet promere plura pudor.
Sed, neque si cupiat, nisi coeco rapta furore,
Nostra potest laudes dicere Musa tuas.
Tempus erit, cum te correptus Apolline vates,
Quale aperit ludo Pindarus, ore canet.
Hic tua victuris mandabit nomina chartis
In pretium lauri praemia iusta suae;
Et decus acceptum Nicolao praeside, gratus
Auctori referet, ceu monumenta, suo.
Fallor? an apparent vicino culmine Musae?
Et digitis animant barbyta muta suis?
Ecce iugo Aegidii graditur formosus Apollo!
Gestit inauditis Agria capta sonis.
Miltoniosque et Klopstockios, Poposque, Maro-
nesque
Ovidios, Flaccos, Addisonosque pios,
Atque alios video redimita fronte superbos
Surgere humo, et magicæ vellere fila lyrae.
O Patria! o Phoebi domus, Agria! praeside quae te
Dobronyai tollet gloria, quantus honos!

Non decorum hic finis: descendere montibus ornos

Carmine, molliri saxa animata parum est:
Quae movet immensos vastum per inane glo-
bos vis?

Vnde vices anni quatuor? vnde dies?
Aeternum quae Vesta polo succenderit ignem?

Aequora quis luna concita fluxus agat?
Pannonius pandet tibi Newtonus ore rotundo,
Arcanasque aperit, qua libet ire, vias,

Inde Cato fari inquit: ares quo sidere terram,
Vitis vbi gaudet, cui seges apta solo:

Parcarum quae cura apium, quis cultus habendo
Sit pecori, qualis terra legumen amet. —

Quis mihi sublimi dilemmate perculit aures?

An vetus extremo tempore Stoa redit? —
Quis deus hos potuit tantos evolvere mundos,

Ignea quae ratio sidera summa regat,
Finem hominum, et vitam post vltima fata per-
cennem,

Pannonius docto digerit ore Sophus.
Grotius hic, Heineck illic hominumque deorumque
Explicat, et patriae publica iura suae.

Calmet, ibi absconsos aperis in codice sensus,
Excutis obscuros ancipitesque locos.
Dobronyai, quid non mortalia pectora sperent?
Sint modo praesidio tempora longo tuo.
Astra velint! nec te prius invida funere mergat.
Parca, nec aethereas ingrediare domos,
Quam te pulcer Honos niveis evexerit alis;
Vt referat meritis proemia digna tuis.
At tu, Phoebe pater! quamprimum evolveris
annum,
Hunc referes verso protinus axe diem;
Et sive extuleris radios, seu fuderis imbres,
Purior hoc toto non erit orbe dies.

P H Y L L I S.

EIDYLLION.

MDCCLXXXIII.

Aspera cessit hyems, placidisque Favonius alis
Rura supervolitat; iam nuncia veris hirundo
Instaurat veteres, deserta mapalia, nidos.
Omnia nunc rident, nunc omnis parturit arbos;
Fronde virent silvae, nunc formosissimus annus:
At si te mihi, Phylli, neges, iam frondibus arbos
Orba, autumnales rursum induet arida cultus;
Iam videas segetes siccis arescere campis,
Et riguos fontes bibula desiderere arena.

Hei mihi! quam felix es, Tytire, Phyllida cuius
Semper habent oculi! Ille tuas errare capellas,
Et calamo teneros indulsit ludere amores.
At mihi nescio quis villosa pectore Codrus

Ipsē in gramineis aries sua vellera pratis
Aut croceo luto, aut rubicundo murice mutet.

Haec nos umbriferae sub frondibus ilicis,
absens

Dum caput agresti cingit pulcerrima ser̄to,
Sicelides nuper docuerunt carmina Musae.
Ah, quis erit Zephyrus, qui motis aëre pennis
Partem aliquam referat velox ad Phyllidis aures?
Deposita fieret fortassis mitior ira.
Quidquid erit: seu durat adhuc sub pectore vulnus,
Seu profeci aliquid, tenui modulatus avena:
Ante suas, siculos vbi subter labere fluctus
Doris amara tuis, Arethusa, immisceat undis;
Phyllidis ac nostro labatur pectore vultus!
Te sive extulerit nitidos Aurora iugales,
Sive die exacta villarum culmina fument,
Hic inter silvas, inter spelaea ferarum
Tristior assidua meditabor, Phylli, cicuta.

NORBERTO SALAMON.

CASSOVIAE, MDCCLXXXVI.

Ergo erepta neci lumina proximae
Ortum conspiciunt sidus ab aethere
Faustum, quod misero Phyllirius mihi
Chiron ipse negaverat?

Norberte, ergo tuum dum revolubili
Titan axe diem laetior extulit,
Iam desveta diu, iam prope frigida
Tendet barbyta dextera?

Fortunata manus, quae moderabere
Felici digito plectra sonantia,
Optet quae lyricis clarus Horatius,
Optet vellere Pindarus!

Nam quae pro meritis tollere honoribus
Te, Norberte, potest lingua volubili
Pollens eloquio? quodve lyrae genus
Dignis laudibus efferet?

O te delicias Palladii chori!
Quo nemo implicitos pto mtius explicat
Nexus, ingeniis non mediocribus
Non raro irresolubiles.

Pellaeum iuvenem solvere Gordium
Nodum, posteritas inscia, ne stupe.
Sublimi ingenio torta sophismata
Quam perplexa ligamina,

Plus solvisse puta. Qua cythara tui
Sermonis memorem flumen amabile?
Quo, Norberte, rapis pectora, dum tuos
Formas artibus optimis.

Castis e laribus sed tamen exulat
Quaesitura domos Ambitio impotens,
Quas quantum decorat pulchra Scientia,
Tantum vana licentia

Morum dedecorat. Quis subitus tuis
Se, Norberte, rubor vultibus explicat?
En ignosce: tuae parco modestiae,
Et laudes taceo tuas.

Te nostris studiis provida numina
Servent incolumem! quo sine langueant
Musae Cassoviae; viribus integer
Excedas Pyllos dies!

Absistant facie nubila tetrica,
Et fortuna loco sistere nescia!
Auratis rutilet splendidior comis
Titan, almaque Faustitas

Te circumvolitet! Te Zephyri suis
Cingant flaminibus! Te canat omnibus
Verax Fama! Tuum nomen ad aethera
Tollant saecula postera!

PROLOGVS
AD DISCIPVLOS.

UNGVARINI, MDCCXCV.

Spes Patriae! doctas quos fingere coepit ad artes
Pallas, Apollinei turba novella chori,
Ne pigeat tenera contingere barbyta dextra,
Filaque inexpertae sollicitare lyrae,
Et tenui ingenio magnorum exempla virorum,
Qua licet, atque sinunt numina, velle sequi,
Semita Dircae non est adeo inuia cycni:
Ivit, et hanc pennis repperit alter olor.
Sic tua Pindaricis Latio sint aemula chartis
Romanae fidicen, carmina, Flacce, lyrae.

Sic tua, qui tandem lucisque arvisque relictis
Troica divinis concinis arma modis,
Dum sua Maeonidae constabit laurea, vates
Inter Apollineos fama superstes erit.
Sic Naso, scythicae vel iam vetus incola terrae,
Carmina Callimachi plena furore tulit.
Quin plus est aurae, qua se levat aemulus ales,
Et spatio nubes vltiore secat.
Quid memorem, genuit quos Magna Britannia
vates,
Doctos Threiiiciae vellere fila lyrae?
Aut Italos, dudum vestigia Graia secutos,
Phoebeam dociles sollicitare chelyn?
Cesingumque tuum, dulcissima Patria, cuius
Icta refert placidos pollice chorda sonos?
Vsque adeo faciles venient ad vota Camoenae,
Si libet Aoniis invigilare choris.
Ergo age, dum teneri primae lanuginis anni,
Sanguine dum venae liberiore calent,
Da breve pangendis spatium, me praeside, metris,
Hungara, deliciae, chara Iuventa, meae!
Nunc avibus dextris Phoebèia barbyta tracta,
Sponte sua faciles reddere certa sonos.

Post ubi maturis aetas adoleverit annis,
Et veniet tremulo curva senecta pede,
Frigidus obstabit circum praecordia sanguis,
Et dabit implacidos barbytos icta sonos.

DESCRIPTIO VERIS.

UNGVÁRINI, MDCCXCVI.

Intempesta notis et glacie minax
Decessit tepidis bruma favoniis.
Iam nec nuda patent arva trionibus;
Iam nec prata suis orba rosariis
Ignavo fugiens stringit hyems gelu.
Vt manat liquidae per latera ardua
Montis praecipiti rivus aquae iugo!
Illapsusque tuis, Vnge pater, vadis,
Alto circumagi se stupet alveo.
Dum Titan propior, signa sub arietis
Invectus levibus quadriiugus rotis,
Terras, quaeque novo sole calet putrem

Glebae duritiem mollit anhelitu.
Iam veris revolat nuncia, sub trabe
Tatraea docilis tecta refingere.
Et iam, quaque patent, gramen in herbido
Camporum videas aequore surgere;
Et iam rura boum versa laboribus
Culmorum teneris articulis tegi.
Vt levis Zephyrus per liquidum aëra
Circum prata volat! iamque brevis rosae,
Iam mollis violae purpureo sinu,
Lectis rurícolas mulcet odoribus,
Dum per laeta celer pascua rivulus,
Obliquo properans defluere alveo,
Inter saxa levi murmure perstupet!
Iam lucusque silens et gelidum nemus
Et ramus virides induitur comas,
Umbris hospitium nec nova frondium
Circum texta negant agmina plumea
Mulcere illicibus silvicolas modis.
Hic sub glandifera Tytirus ilice
Vel proiectus humi gramineo in thoro
Vel nixus baculo *post medium diem*

Ruris delicias cantat arundine,
Dum vicina pecus nota per avia
Attundet teneris arbuta frondibus
Aut florem cytisi carpit, et aridam
Mananti reficit fontis aqua sitim.

Quid te, Chaonio munere nobilem,
Dicam, Bacche pater? Quod nova palmite
Surgit gemma tuis collibus, et virens
Haeret mergitibus pampinus, hoc tuum est.
Quid te, veris opum, persequar, arbitram?
Cujus propitio munere *cum pyro*
Vernis luxuriat prunus honoribus,
Et sese cerasus molliter explicat,
Donatura brevi non nocuum cibum.

Nec te transierim, strenue navita,
Vt puppes in aquam littore dimoves,
Dum plena nitidae lampade Cynthiae
Alterno quatiunt Gratiae humum pede.
Per camposque Ceres ruricolis parat,
Quae carpant calido sidere, gaudia,

*Si tutor placidus gaudia respicit ,
Anno propitias attenuans vices.*

*Nam si hic delicias ruris amabiles
Mortali populo tollere destinet ,
Naturae facies tristitiam induet ,
Et ver squallidulum se gemet aspici,*

V A R I Á N S O K.

(V.K. a' Dayka által 1793-ban nyomtatás alá készített Veres-Kötés, in quarto; — S.K. a' Karner 's mások által beküldött papirosok' csomója, Sárga-Kötésben, in folio.)

A' RÉNY' (virtus') BECSE. lap 3. — a' V.K. szerint 1791. — Sor 2, 3, 4. -- 's tele nagy érezzel fogtam-által gondolatimmal — l. 4. s. 1. *Elfogtak egykor.* — s. 9. *O Virtus! a' te.* — s. 10. *csak jutni — te nem kevert.* — S.K. 3-dik és 4-dik Strópha: *A' csendes erdő' fenyvei, 's bánatos Éneknek indult fűlmile' jajjai, mellyekkel hangzanak koronként Hűs ligetink' örökös homályi, Fellegbe süllyedt járhatatlan hegyek a' véghetetlen (mérhetetlen) térnek határai, Phoebus' mosolygó fénye 's kristály Fellegeken lebegő sugári, Elfogtak...*

AZ ÉN ÖRÖMEIM. l. 5. — csak S.K. eszt. nélk. — S. 6. *fürtökkel koszorúzva, Bacche.*

A' TITKOS BÚ. l. 7. — V. és S.K. néhány ízben, Mérán, Abaujban, hol 1791. hol 1792.

Január. — Itt egészen a' V.K. szerént. — S. 9. *örömkönyvet.* — s. 11. *Melly önn nyugalmának gyilkosSa lett.* — s. 16. *Vagy e' kösziklándl.* — A' S.K. *Háborgatnak, 's a' Végzés új lest vet.* *Ötlödnék-fel elcsüggedt szívemből; és elébb: Emelkednek kiáradt.*

ESDEKLÉS. l. 9. — V. és S.K., hol 1791., hol 1792. Január. Mérán. — S. 2. *Ti ártatlan nyögdécselések.* — s. 3. 4. *Te, kit nem tud olvasni, rejtett hunyorgás.* V.K. s. 5—8. *Ti, néma együtt múlatások! Te, édes könyv! ti csókók és Te egybe forrt ölelkedés! Ti, névtelen sohajtozások!* — S. 9. *Hol vagytok?* — s. 10. *Borúlnak napjaim, megszünt.* — s. 12. *eltünt.* — 15, 16. *midön töled vég csókot vett, utánad sír, enyhítsd siralmát.* — s. 21—24. *O Szép! imádott lábaid Előtt bús lelkemet kiadni kedvesSebb nékem hogy sem itt az ál vígság alatt hervadni.*

AZ ESTHAJNALHOZ. l. 11. — S.K. (a' V.Kben nincs-meg.) — S. 7. *tünt; ah.* — l. 12. s. 2. *Könyved.*

ATOK. l. 13. — Csak V.K. 1792. — S. 3. *Megfagyl.* —

AZ ÚJ ANAKREON. l. 14. — Csak V.K.; ott „, A' kevéssel megelégedett elme. Anakreonból. 1792. Szabadon.” — Sor 3, 4. *öt a Béke-Még.*

A' HÍV LEÁNYKA. l. 15. — V. és S. K., négy ízben; ott 1790., itt egy helytt: *Löcsén, eszt. nélk. — V. K. mikor. midön, mikor, midön. De ha mikar megútál, 's Phyll... Én csak magamba'. — A' Lőcse felülírás alatt: Ha mosolyog, mosolygok; Ha húnyorog szemével, Szemem utána húnorg; Ha enyeleg, enyelgek; Ha búslong, véle sírok; Szívem repes, ha vígad. De ollykor, ha megútál, 's Phyll... Én csak titkon. — és más helytt: Én csak magamba'.*

SZERELMESEMHEZ. l. 16. — V. és S.K. Ott „Az én Szerelmesemnek meghívása, 1790.” — Visszas édeskéséssel mind a' két helyen: *a' gyenge bortövecske Szilfánkat ált'ölelte; A' tiszta csermelyecske A' színes hant' virágit Csókjával harmatozza; a' játszi napsugárok Lejtöznek a' folyóban; A' lengeteg Zephyrke nyög a' szerelmes ágon. Jer, öltsd kezed' kezembe, 's adj csókot ajjakimra. — Így a' V.K. a' S.K. így a' 10. sort: Jer, a' folyó... kivéven s. 14. repdeső és s. 15. Elősa.*

A' VAK SZERELEM. l. 17. — V. és S.K. 1791. — s. 1. égi hódnl és hóként. — s. 6. mulatnak. — s. 9. Az barna két — s. 15. Corinna kis szabásu és Emez kicsiny szabásu. — s. 16. nincs természeté' kellem. — s. 17. enyelgős és Corinna pajkos, elmés. — s. 18. érttem égnék. — S.K. s. 2. Tisztább. — s. 3. gyenge bíret. — s. 5. Phryne' piros kis ajkin. — s. 7.

végig: *Corinna*' színe halvány, 'S orczája' mély vonásin *Lágy* gondok üldögélnek. *Phryne* ha merre fordul, *Szép* (Ott) barna két szeméből Szerelmeket lövöldöz. *C.* kék szemével Csak gyenge lángot húnorg. — és: *C.* kék szemének másokra tévedési Csak gyenge lánggal égnek. — *C.* természetben Idővel ismerendő *Lágy* kellemelek lebegnek. *Phr.* tanult, enyelgős.

A' BOSSZÚS SZERELEM. 1. 19. — Csak V.K. „A' Szeretők' fogadása. 1787. „S. 15 még egyszer beszúrtam a' Refraint, hogy a' dal Madrigállá légyen. — 1. 20. s. 2. *Tengerre, földre, mennyre.* — s. 7. 'S csókot nyer ajakára.

PHYLLIS. 1. 21. — S.K. „Jövendölés.”; V.K. „A' megharagudt Phyllis. 1790.” — V.K. *Ph. h. gerjedt... Ha Phryne tőlem ollykor Csókot nyer homlokára: mást bájol ál szemével; Ha Phr. mást ölelget, Hah!* — Eggy hulladékon: -- *gyúladt. Ha komolyan tekintem, Komoly szemmel tekinget. Ha Szépem mást ölelget, Szökdécsel örömében. Ha idegen ajakra Hint néha csókot ajkam, mást bájol ál szemével, 'S kerüli társaságom?* — S.K. „Jövendölés.” -- *gyúladt. Ha Laura tőlem... homlokára ő bájoló szemének Tekintetit viszontag másokra tékozolja. Ha Laura mást ölelget... — V.K. Egek! ki hitte volna, Hogy Phylli (és: Phyllis) még enyém léssz! Így S.K. is.*

A' SZÉP SZEMEK, l. 22. — V.K., Olaszból, 1790." — s. 6. *Hát felny.* — S.K. s. 5. *Ha hunyva.*

KESERGÉS. l. 23. — Csak a' S.K.; eszt. nélkül. — l. 24. *Nénei hangz.*, melly szenvedhetetlen. — s. 5, 6. -- hullnak gyöngyeid haszt. A' cs. éjnek fáty. assz. — s. 8. *nem hagysz.*

AZ ESTENDÓ' ELSŐ NAPJÁN. l. 25. — V.K. „-- napjára. 1790. „ de a' S.K. ” Méra Januar. l. 1792. 's a' Vitézhez Méráról Jan. 11-d. 1791. írt levél szerént, 1791. Tolla itt az elmúlt 1791-et hibásan ejtette az új 1792-d. eszt. helyébe, mert itt azt beszéli barátjának, hogy az elmúlt Aprilnek 2-dikán az Egri Cistercitáknál tartotta primitiális Predikatzióját, melly 1791-ben történt, nem 90-ben, hol még Pesten lakott. D. ezerszer botlott - meg a' dátumokban. — l. 26. s. 6. *jajgatni félni.* — Imhol elsőbb kidolgozásai az igen szép dalnak a' S.K. — s. 2. *ált'illantott setét honnjába. Felváltja más; de béborúlt Kedvem ki nem derül; hijába Esd... a' halál után, Hijába várom hogy megszűnnek Fájdalmim, ha majd általtűnnek Bús napjaim...* — Str. 2. *O Végezés — mert...* sor 4. mert szívemen halálos rés Esett, ah vond... *Tekintsd — lételem? Meghalni...* — Str. 3. s. 3. *Bontatlanúl a' bú alatt Sorvadni, míg nem általhat Az ember élte' kis keréből, 'S a' semmiségbe visszatér — Kifeslik, 's boldog véget ér. —*

BÁRDOSY JÁNOSNÉ' HALÁLÁRA. — a' Lőcsén nyomt. exemplárban 1792. Septemb. 2-d. a' V.K. „NN. Barátomhoz, 1791.” — Egy levelében 1792. Januar. első két holnapjaiban; Mérai papirosa szerint 1792. Jan. 27-d. — Mi a' Lőcsei nyomtatást követénk, ezeken kívül: Str. 2. sor 1, 2. 3. *sírnak, jajgatja, A' csendes virtus'* ... és l. 29. s. 2. *Ha kifakadt.* — V.K. *Tartósbb öröme érdemes barátom! midön elcsüggedt karjaid közt látom, a' földi Szépség' ritka remekét Bezárni csak most nyíló életét: Ki nem szivelli kínos veszteséged? Ki nem javallja méltó könnyeid? Egy percz vetett boldogságodnak véget, 's egy halhatatlan Szépet sírba vitt.* — a' Lőcséről írt német levélben: Str. 3. s. 5 — 8. *Említsd azon boldogtalant ki nem Ismér már könyveket — fájdalom' sullya Leverte; az elcsüggedt gyötrelem alatt szívét elfojtott bánat dülja.*

KAZINCZYHOZ. l. 30. — V.K. „Búcsúvé-
tel, 1793.' ' ismét megtévedt dátummal. — s.
1, 2. a' Pannon' Edenébe, a' Grátziáknak lakh...
De Regmecz és Széphalom nem Dunántúl fe-
kűsznek.

TÉLI DAL. l. 32. — Csak a' S.K. „Vitéz
Imréhez.” — Str. 2. s. 2. *'S szilfáinkra Notus,*
mellyeket a' Jegyes (az az a' szőlőtőke)... *No-*
tus nem pyrrhichiuszi láb magyar pronunciatí-
óval, hanem trochéuszi.

A' TAVASZ. l. 34. — V.K. 1792.

VITÉZ IMRÉHEZ. l. 35. — V.K. „NN. barátomhoz, 1792.” — s. 5. *a' Karpát* — s. 8. *dér lepi*. — l. 36. s. 10. *ég' rendítő mennyköve*; mert *ég* és *menny* egyy.

A' RETTENETES ÉJ. l. 37. — V.K. „éjszaka. 1790.” — S.K. kétszer. s. 8. *csattogtatja*. — sor 13. *a' jámbor hit* helyett egyy más szó. — s. 15. *az ártatlan*. — s. 16. *KegyeseSe'* — s. 24. kibúvik.

Elhagyjuk a' többieknek Variánsaikat, minthogy ezekből láthatni, miként változtattunk, 's egyedül a' lap 65. álló, egészen újrადolgozott Epigrammát tészük ide:

Sírsz vala, érzékeny Sándor, Dárius' el-
estén,

Holt testét mihelyest színed' elejbe vivék;
'S a' kegyesebb Caesar Magnusnak elütve
nyakától

Harmatozó szemmel látta vitézi fejét.
Csak potrohos hasadat nyujtsák gyászpad-
ra, 's feletted

Caesarként, fogadom, Pápai, sírni fogok.

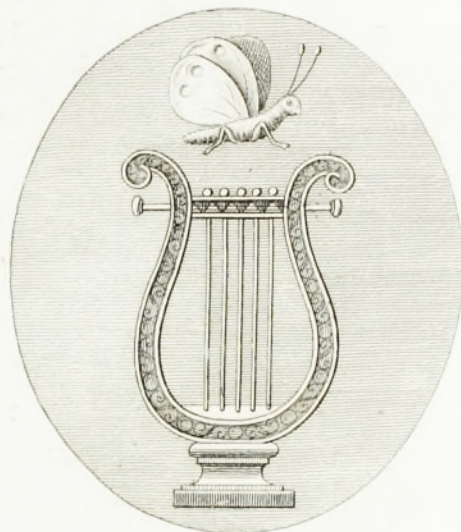

AZ ÉRTEKELÉS

Az értékelés a művészet egyik legfontosabb eleme, amely a műalkotás minőségét és jelentőségét vizsgálja. A kritikusok és a közönség egyaránt részt vesz a művek értékelésében, és a véleményük nagyban befolyásolja a művek sorsát. A művészet nem csupán szórakoztat, hanem gondolkodásra is késztet, és a társadalmat is tükrözi. Az értékelés során a művek formai és tartalmi jellemzőit vizsgáljuk, és megpróbáljuk megérteni a művész szándékait és a műalkotás üzenetét. A művészet értékelése nemcsak a művészet iránti érdeklődés miatt fontos, hanem azért is, mert segít megérteni a kultúrát és a társadalmat, amelyben élünk.

KAZINCZYNAK
POETAI BERKE.

---

*
PESTEN,
TRATTNER MÁTYÁSNAI,
1813.

RE 713
900.2.
(4. nbl. 1)

KAZINCZYNAK

POETAI BERKE.

1813.

KAZINCZYAN

PÓRTAI BERNÉ

1851

HORVÁT ISTVÁN
VITKOVICS MIHÁLY
SZEMERE PÁL

BARÁTIMNAK.

His saltem accumulem donis et fungar inani
Munere — — —

ROSTY
MILLY
TAMAR
KAROL

His is the...

AZ OLVASÓHOZ.

Berkemben egyedül azon dolgozásaimat vevém-fel, mellyek Verseimnek később' megjelenendő kiadásában helyt találni nem fognak. Ezek közzül némelyeket már ismér a' Publicum, de olly készületlenségben, hogy őket az újabb kieresztés által kötelességem volt véle elfeledtetni. A' mellyek itt ismét meg nem jelennek, óhajtanám hogy írva ne volnának. Fialtal Íróban, eggy tisztelt **Ángol'** ítélete szerént, nincs becsesbb tulajdon mint törteni tudni. Adjuk hozzá: nincs a' nem-fiatalban is. **'S** annak, a' ki el van telve azon panasz-

szal, hogy Íróink nem becsúlik eléggé magokat és a' Publicumot, elébe rakván ennek virágaikkal együtt szemetjeiket is, illő vala megmutatni, hogy maga óvta magát e' seteségtől. — Széphalom, Februáriusban 1812.

P O E T A I B E R E K .

PORTALBEREN

A' GYERMEK POETA.

Ne fussed, leányka,
Ne fussed Cupídót!
Hijába futsz te;
    Ő megragad.

Kertedben én egy
Rózsát szakaszték,
'S képzeld, az álnok
    Abban feküdt.

Nem vettem észre,
'S a' rózsá' kedves
Szagával együtt
    Felszívtam őt.

Ki szán meg engem,
Kis gyermeket, már?
Bódúlt fejemben
Ím ő az Ur.

'S ez a' kis ének,
Mint ő, parányi,
Ez a' kis ének
Már tőle van.

A' FÉLÉNK SZERELEM.

Nyögdelő gyenge lengzet,
Repül Laurám felé,
°S valld-meg, hogy sóhajtás vagy :
De mag ne valld, kié!

Csermely, ha majd meglátod,
Mondd néki, hogy köny voltál :
De melly szemből omoltál,
Azt néki, kedves csermely,
Azt néki meg ne mondd!

AZ ESTHAJNALHOZ.

Azon örülsz é, hogy szememet megint
Elázva látod? vagy gonoszúl talán
Bánatra vonsz ismét? Hitetlen,
Látom hová csalogat világod.

Ím, sírva térek fényed elől oda,
Hol csendes árnyak' lengedezésiben
Sírhalmaim halvány virágok'
Illatozási között feküsznek.

Ah, nem sokára harmatos hantomon
Fog majd ragyogni szánakodó szemed!
Majd feltalálom egykor én is
Hasztalanúl keresett nyugalmam'!

Szerelme' kijnait fúlemlébe költ
Lelkem reményfám' bánatos ágain
Énekli majd, míg a' királyi
Reggel előtt szaladásnak indúlsz.

MINNYIHEZ.

Minnyim, legelső rózsájától
Értted fosztám-meg a' tavaszt.
Vedd szíved' hív imádójától,
Vedd, kérlek, forró csókkal azt!

Vedd, Minnyi! 's nézzd, miként hullattam
Harmat gyanánt rá könnyemet,
Hogy sorsom által eltiltattam
Körültted élnem éltemet,

'S panaszmanom, hogy bánatimnak
Most csak az ad vigasztalást
Ha, megjelenvén álmaimnak,
Esküdsz hogy nem kedvelhetsz mást.

Nézd, mint serkentget új öröme
Mindent a' nyájas kikelet;
Nem engem, Minnyi! én örökre
Szívemben hordom a' telet.

Nem is lesz vége gyötrelmimnek,
Nem is derül-fel bánatom,
Míg, szíve 's jobbja szép Minnyimnek
Hogy már enyém, nem mondhatom.

C H L O E.

Elment Chloe! Oda van nyúgodalmam!
Nagy hézag zár-el tőle engemet;
Jer, hús Zephyr, jer, enyhítsd aggodalmam',
'S szárasszd-fel könnyemet!

Elment! Elment! O csermely, mondjad néki
Hogy értte vész virágink' bíbora,
Hogy hervadnak a' szép táj' ékességi
'S haldoklik pásztora.

Melly tájra száll tekintetéből új dísz?
Hol tölti-el az erdőt szép dala?
Hol lépeget kis lába? melly boldog víz
Lesz még szebb általa?

Egy lopva-tett, egy gyenge kézszorítást,
Egy csókot, ah! mint tegnap is adott!
Engedj nekem még egyszer, 's ölj-meg bízvást,
Vad Sors, ha akarod!

Így éneklé Philémon a' hegyeknek
Fájdalmasan, hogy elhagyá Chloe;
Érzék azok távoztát Kedveseknek,
'S megajdúltak: Chloe!

Ő É S É N.

Tavaszi árnyban leltem őtet,
'S lelánczolám virágfonással.
Puhán alvék, 's nem érezé.
Rá néztem, 's e' tekintetemmel
Éltével egy lön életem.
Érzettem 's ah! nem tudtam azt.

Szó nélkül csácsogék feléje,
'S rezegetém virágfonásom',
'S álmából ő felébredett.
Rám néze, 's e' tekintetével
Éltemmel egy lön élete,
'S körülölelt Elysium!

B L I D L I.

Bájarczod, Blidli, mindég
Szemeim előtt lebeg;
De őket köny zavarja,
Mert az nem vagy magad,

Ezt látom hogyha a' Reggel
Süt rám, ezt hogyha a' Hold
Pillant-le rám, 's kesergek,
Mert az nem vagy magad,

Ama' kútfőre, mellynél
Megvallá hogy szeret,
Ama' bokorra, melly közt
Remegve vála-el,

Kéntetlek, kedves Tűnet,
Változz'-el hirtelen!
Változz'-el, kedves Tűnet,
'S oh légy Blidlim maga!

AZ ELSŐ VESZTESÉG.

Ah, ki hozza vissza nékem
Egyik óráját első tüzemnek!
Ah, ki hozza vissza életemnek
Elrepült szép napjait!

Oda minden békeségem!
Itt kesergem vesztéségem'
'S éltem' édes álmait.

Ah, ki hozza vissza nékem
Éltem' boldog napjait!

A' KOR' ÖRÖMEI.

Életem fogy, 's nem sokára
Már e' szép kor elrepül ;
Érzem, messze nincs határa,
'S majd komor telére dül.
De borral sebes tollának
Lépvesszőket hányhatok ;
Bort, hamar bort! elmúltának,
Ha iszom, kaczaghatok.

Még most, hála Istenimnek!
Kelyhem' bátran forgatom ;
Még most, hála Istenimnek!
Lollymat csókolhatom.

Még nincs a' ki elfogassa
Meggyanított levelem',
Nincs, a' ki tudakozgassa
Ki sziszeg titkon velem.

Lolly! jer, jer, mártsd rózsádat
Kelyhem' édes nedv'ibe,
Fonjad azt, 's mellypántlikádat,
Homlokom' víg fürtj'ibe;
Ingereld szám' szomjuságát,
'S ah! éreztessed velem,
Éltem' legfőbb boldogságát
Hogy csak kebledben lelem,

A' BOLDOG ALKONY.

„**C**sókot, lányka!” *Nem én.* „Igen, oh igen
egyet!” *Eresz! nem.*

„Láng vagyok; éltem alél, angyali lány-
ka!” *Nem én.*

Reszkete: megragadám. „Ide szácsk.....!”

Ah, el! „E' szemet! és e'
„Másikat! e' rózsás ajkat! ez arcot!”

El! el!

„Még egyszer szácskád'! De ne tartsd hát
zárva! Szemed' még

„S homlokod'! e' lobogó gesztenye-szög
hajakat,

„És gyönyörű nyakad' és ambrás szép mellye-
det! Újra

„Szádat! Hagyd szívnom, Lolly, lehelle-
teid'

„Hagyd...!” *Jönek; hamar, el! Fuss!* — 's
futnom kelle. De most már
Tőled, Lolly, csak a' hajnali fényre fu-
tok.

LOLLYM' SZÁJA.

Mint a' harmatozó Reggel' nedvébe fürösz-
tött

Rózsa, mikor büszkén nyitja piros kebe-
lét,

Ollyan az én kedves Lollym' mézajka, midőn
még

Éjjeli csókomnak nedv'ivel ázva ragyog.

Álla pedig 's szép arca feje. Így játszanak
együtt

Innapi pártáján a' pipacs és lilium.

Így zsendül a' nyár' elején a' kerti cseresz-
nye,

Ágainak már most ritka virági között.

Angyalom! ah, mért kell tőled haza csúszni,
midőn te

Rám a' legforróbb csókokat hintegeted!

Oh, tartsd-meg kérlék, szácskádnak mostani
színét,

Míglen az alkonyodott éjszaka visszahozand.

Jaj! de ha majd addig másnak szedi csókjait
ajkad,

Mint arczom' színe, légyen az is halavány.

H O L N A P.

Ha holnap élek e? nem e?

Én nem tudom.

De holnapra ha virradok,

Hogy csókot vészek és adok,

Bezzeg tudom.

APPOLLONHOZ.

Miért könyörgjek én teneked, dicső
Magzatja Zeüsznek, most, mikor illatot
Gyújtván, először lépek új Pap
Zsámolyaidra, 's arany szelenczém

Oltárodon bort 's búzakalászokat
Ürít? azért nem, oh nem azért! hogy én
Nyerjem-meg a' mit nagy titokban
A' pulya kér esedezve tőled.

Csillogjon, a' kit gyors szekérébe vett
Fortúna imádott bábjaival, 's örök
Gondokra kárhoytatva, kincsét
Gyújtse kamatra csikart kamatról

A' Gazdag; hogy ne a' Ménesi mézital,
De Káp 's Malágá is, 's a' mi buzogva ömöl,
Hirdesse vendégének, ötet
Mint fogadá kegyelembe Plútusz.

Nem kell nekem kincs! nekem elég juta;
Nem gőz! Pirúlnék, hogyha belőlem is
Játékot úzne a' Sors. Rohanjon
Bár mi reám, fedez a' Középszer,

Csak Iantom' ihlessd! csak nyilat adj nekem
A' szent tegezből, Szörnyek'-ölője, te!
Szorítsa örülve jobbom' híved:
Fussa komoly szemem' a' kaján had!

A' HAJÓHOZ.

Új fergeteg kél éllened, o Hajó,
'S készül az álnok síkra taszítani.

Jaj, mit mivelsz? Térj, kérlek, ismét
Hajdani hív kikötőd' keblébe!

Nem látod e mint ingadoz' a' kevély
Árbocz, 's az eltört karfa miként recseg?

Nem illnek illy kétséges úthoz
Bomladozó kötélékid, Íme

Nincs ép vitorlád, nincsenek Istenid,
Kikhez segédért bízva kiálts megint.

Ámbátor erdők' legnemesbbik
Gyermeke, nagyra-vonúlt fenyő! te

Kérkedve hányod ismeretes neved'
'S fő származásod'. A' remegő hajós
Nem bizkodik festett falakban,
Óvd magad a' dühösült szelektől!

Csüggedve sirtam ammyszor a' kiért,
De a' kit épen láttam agyarkodó
Őrvényiből mindég kikelni:
Ah! mikor érsz kikötődbe vissza?

CAESAR ÉS RÓMA,

Fiam! te is? Ezt kérte Júliusz,
Anyám de Róma! monda Brútusz,
'S mélyebben döfe-meg, Szabadság' Vasa.

A' HABCSILAPÍTÓ.

BUDÁN, 1790.

Igy csendesednek-el tajtékos habjai
Az ágyaikból-kifordúlt tengereknek,
Érezvén nyugtató intéseit Isteneknek,
Mint itt a' zaj, midőn felkél VAY.

ERÓSZ, A' TANÍTVÁNY.

Szunnyadozám, 's a' szent Cytheréa megállá
fejemnél,

'S a' kis Erósz, rózsás ujjakkal fogva ve-
zérle

(A' ki — oh, a' jámbort! — csak földre tekint-
gete), 's így szóllt:

Vedd fiamat, kedves Pásztor, 's dalaidra ta-
nítgassd!

Ezt mondá, 's eltűnt. Én ostoba, dallani kez-
dém

Énekimet, hogy Pán mint lelte-fel a' furu-
lyát, és

Pallász a' sípot, lantját Mercúriusz, a' szép-
Zengésű cytherát Admétnak pásztora, Apol-
lon,

Nem tetszék leczkém, 's ő kezdte dalolni sze-
relmeit,
Égiekét és földiekét, 's Iator anyja' csudáját.
'S a' mikre én akarám Érószot oktatni, kiestek
Elmémből, de az ő leczkéji beléje tapadtak.

A N A K R E O N.

Fegyvert akartam én is
'S csatákat énekelni.
De lantom énekemre
Mindég felelt szerelmet.
Új húr't 's igát! kiálték;
'S új húr't 's igát tevék rá,
'S teknőt is újat, és így
Kezdém-el Herculesznek
Nagy tett'it énekelni.
De lantom énekemre
Ismét felelt szerelmet.
Búcsú tehát örökre,
Nagy Bajnokok, tinéktek!
Mert lantom énekemre
Mindég felel szerelmet.

AZ ÉJJELI VENDEG:

Az éjjel, a' midőn már
Elszunnyadék vala,
Bezárt ajtómat Amor
Lármásan zörgeté.

Ki vagy? mi kell? kiálték;
Ily későn mit keressz?
„Fogadj-be, Gazda, kérlek,
Egy kisded gyermeket!

Rég oltá a' setétben
Tévelygek fel 's alá,
'S ha meg nem szánsz, az őszi
Esőben megfagyok.”

Így szólla. Én azonnal
Meggyújtám mécsemet,
'S a' jajgatót feléledt
Tüzemhez ültetém.

'S fagyos kezét kezem közt
Melengetém, 's haja'
Elázott fürtje közzül
Csafartam a' vizet.

Magamhoz tértem; ugymond.
De, nézzük, húromát
Nem tágította é meg
A' zápor ívemen.

'S legottan eggy gonosz nyil
Verte-által mellyemet.
Jól hord! mond ő. De szíved,
Gazdácska, fájni fog.

A' FECSKÉHEZ.

Kis fecske, te mihozzánk
Megtérsz szokott idődre,
'S midőn nyarunk előjön,
Fészket csinálsz, 's megintlen
A' Nílusz' árja mellé
Repülsz, ha kerget a' tél.

Ámor nem ezt cselekszi!
Ó szüntelen' belém száll,
'S szívembe' rakja fészket.
Már benne pelyhes egyik
Fajzatja, másikat még
Tojása rejtve tartja.
Egy már kibújt felényig.
Mindég sipegnek éhes
Kicsinyd'im; a' nagyobbak

Apróbbakat nevelnek,
'S a' felnevelttek ismét
Apróbbakat tenyésznek.

Mit tégyek? Ennyi Ámort
Ki győzne felnevelni!

A' SZÉP ÁRNY.

Leányka, dőlj-le, kérlek,
E' szép fa' húvésében.
Nézzd, lombja minden ágán
Gyengén-rezegve mint zúg;
'S túl rajta, víg futással,
Hallod, hogy' ömlik a' víz?
Dőlj itt karomba, szép lyány!

A' PÉLDÁK.

A' föld iszik, 's viszontag
A' földet a' fa issza;
A' tenger a' folyókat;
A' tenger' habjait a' nap,
A' nap' sugárit a' hold.

Hát engemet, barátim,
Miért nem hagytok inni?

A' GONDELÚZÓ.

Ha bort iszom, legottan
Elalszik aggodalmam.
Mit nékem a' baj, a' gond?
Mit nékem a' kesergés?
Feldőlök egyszer úgy is.
Hát mért csalom-meg éltem'?

Bort, bort, barátim! A' bort
Jó Isten adja nekünk
'S ha bort iszunk, azonnal
Alusznak aggodalmaink.

A' LEVÉLHORDÓ.

Szép Galamb! ki vagy te? Mondd-el
Honnan jösz 's hová repülsz?
Hol gyűjtöted e' kenőcsöt
Melly játékos szárnyaidról
Langy esőként permetez?

A' GALAMB.

Én Anákreont szolgálom,
Jámbor, tudni hogyha vágysz.
'S tőlem egy édes levelkét,
Titkos édes egy levelkét,
Vár kedves Bathyllusza.

Egykor Páphuszban lakoztam;
Cypris volt az asszonyom.

De Cyprisz, ámbátor néki
Kedves voltam, új uramnak
Engedett egy kis dalért.

Őt szolgálom már azolta;
Én hordom a' leveleit.
Reggel Bathylljához mégyek,
Estve vissza térek hozzá;
Így foly-el minden napom.

Azt fogadja, hogy szabaddá
Tészen immajd engemet.
De ha engem elbocsát is,
Én hozzája vissza térek,
'S önnként nála maradok.

Akkor éltem'-féltve járnék
Mind hegyen mind völgyeken;
Végig futnám a' mezőket,
Vad repcsény és lednek volna
Ízletesbb eledelem.

Most gazdámnak hív kezéből
Csípkedem a' kenyeret;
'S megszomjúzva, serlegéből
'S édes-illatú ajkáról
Szörbölöm habzó borát.

'S részegülve lantja mellett
Kezdem rá víg tánczomat;
'S a' lant ismét, hogyha a' tánczban
Eltikkadva, nyúgodalmat
Óhajtok, hív nyosszolyám.

Jámbor, már ismérsz eléggé,
'S láthat'd, melly boldog vagyok,
Hagyd folytatnom útam! úgy is
Kérdezéseid a' szajkónál
Csácsogóbbá tette nek.

ÁMOR' NYILAI.

A' szép Cythére' férje
Lemnószi műhelyében
Ámornak egy nyilat vert.
Lépmézbe mártogatta
Hegyét Cypris. De Ámor
A' mézbe mérget öntött.

'S ím a' minap az ádáz
Marsz megjöve a' csatából,
'S dárdája' nagy nyelében
Kevélykedék, 's az Ámor'
Könnyű nyilat nevette.
Ki tudja? monda Ámor
De hát ha karjaidnak
Nyilam nehézke is lesz?

Marsz a' nyilért lenyúla,
'S titkon mosolyga Cyprisz.
Lihegve monda most Marsz:
Ah, fogd nyilad', gonosz, fogd!
'S így szólla Marsznak Ámor:
Csak tartsd-meg azt, ha könnyű.

BOR, ÉS SZERELEM.

Hogyha életet szerezne
A' pénz az embereknek,
Pénzt szerzenék, akár mint
Tenném szerét, hogy a' vad
Halál, ha majd reám tör,
A' pénzt vegye és oszoljon.
De minthogy ő nem áll-el
Pénzért a' nyakszegéstől:
Mi haszna azt temérdek
Rakásra gyűjtögetni?

Hadd gyűjtse más rakásra,
Én köztetek, barátim,
Halálig iddogálok;

'S hült vérem' hév leánykák'

Ölelgetéseik által

Ingerlem éledésre.

G A N Y M É D.

Mint ölelsz-körül
A' reggelnek bíborában,
Tavasz, énneken
Régi Szerelmesem!
Örök hevednek
Szent lebegései
'S el nem fogyható szépsége
Szerelemnek érzelékeivel
Tolakodnak szívemre.

Oh, hogy téged
E' karokkal
Megragadhatnálak!

Ah! én kebledben
Fekszem, olvadok,

Fűved, virágid
Szívemhez simonganak.
Te lángoló szomját
Mellyemnek eloltod,
Nyájas reggeli Szellő.
'S a' fülemile
Csattogva hív
Fel a' ködlepte völgyből.
Megyek! megyek!
De hová? hová?

Felfelé, felfelé
Emelődöm én.
Alattam úsznak
A' fellegek.
A' vágyó, vonzó
Szerelemnek ők
Íme lapúlnak.
Nekem, oh nekem
Lapúlnak-el ők!
Nekem, oh nekem!

Felfelé

A' ti kebletekbe!

Öleltetve-ölelve!

Ah, a' te kebledbe fel,

Szerető Atya!

PROMETHEUSZ.

Vond-be, vond-be, Zeusz,
Fellegőzzel eged',
'S mint a' gyerek
Ki bogácsfőket nyakaz,
Csapkodd a' tölgyeket 's a' hegytetőket.
De földem ugyan
Bántani nem fogod,
Nem kalyibámat
Mellyet te ném raká!,
Tűzhelyemet nem
Mellynek lobogását
Tőlem irigyled!

Nyomorúltabbat
Mint ti, nagy Istenek,

Nem ismerek én
A' nap alatt,
Felségeteket
Az áldozatnak hulladékival
'S az imádság' húhongásával
Tengetitek ti.
'S koplalnátok hahogy
A' gyermekek és a' koldusok
Csüggedt kábák nem volnának.

Mikor én még gyermek valék,
'S honnan 's merre nem értettem,
Bolygó szemem' én is
A' napra meresztém,
Mintha túl amott
Volna fül
Megérteni jajgatásomat,
Mintha túl amott
Volna szív
Hasonló az enyémhez,
Melly megszánja
A' szenvedőt.

Ki segélle nekem
A' Titánok ellen küszdeni?
Ki mente-meg engem
A' meghalástól,
A' rabságnak lánczaitól?
Nem tőd e mind ezt magad
Lángoló szent szív?
Éretlen és jó,
Megcsalva, köszönted
Az ott-fenn szunnyadónak
Hogy megszabadúlál!

Én tiszteljelek e?
'S miért?
Könnyítetted e sullyát
A' megnyomottnak?
Eltörlötted e könnyét
Az üldözöttnek?
Nem a' mindenható Idő
Nem e az örök szent Végzés
Edzettek engem férjfiává?
Nékem és neked uraid!

Te talán azt vártad
Hogy az éltet gyűlölni én fogom,
Hogy pusztákba rejtezem-el,
Mivel minden virág
Gyümölcsre nem érhet?

Itt ülök, 's embereket
Képzek az én alakomra,
Hozzám hasonló nemet,
Melly túrjön, sírjon,
Kényént éljen, örüljön,
'S ne gondoljon teveled
Mint magam én.

AZ ÉN ISTENNÉM.

Kit illet az első
Tisztelet 's dicsőség
A' szent Istennék között?
Nem perlek senkivel,
Hanem azt magam
A' nagy Júpiter'
Örökké-változó
Új 's mindenkor új
Szép' gyermekének,
Keble' kedves gyermekének,
A' Phantasiának adom.

Mert ez az Isten
Mindegyik szeszét
Mellyet önnagának,
És csak önnagának,

Tarta különben,
Ím e' kedvesének
Szabadon hagyá;
'S örül magában
A' kis bohón.

Rózsapárta alá
Rejti-el ollykor szép haját,
'S liliomszárt vész kezébe,
'S a' völgyekre tér,
'S parancsol a' lépéknek,
'S méhajakkal
Szürcsöli a' virágokról
A' gyengédtáplálatú
Harmat' cseppjeit.

Most szélnek-eresztett
Barna hajakkal,
Borúlt-alakú képpel
Járdall a' szeleknek
Fuvallatiban
Szirtfalak körül,

'S ezerszínűleg,
Mint a' Reggel és az Est,
'S más 's mindenkoron más,
Mint a' Holdnak arcza,
Látatja magát.

Áldjuk atyánkat,
Azt a' jót, azt a' nagyot,
A' megvénhedettet!
Áldjuk eggyesülve!
A' ki halandó
Emberinek
Eggy ilyen ékes,
Illy hervadhatatlan
Szép társat ada!

Mert csak mihozzánk
Csatolta mennyei
Lánczokkal ötet,
'S meghagyta néki
Hogy bajainkban
És örömeink között

A' hív barátné
Minket el ne hagyjon.

A' sokmagzatú
Élő Földnek
Minden egyéb
Szenvedő szüleményei
A' pillantati
Szűk életnek
Setét örömeiben
Bús szenvedéseiben
Falnak, ögyelegnek,
'S a' Szükségnek
Terhes igája alatt
Leroskadoznak.

De ő mihozzánk
Legügyesebb
Elkényezett leányát
Adá vigasztalásúl!
Örüljetez neki,
'S tartsátok a' szerént

Mint Szeretötöket;
'S hagyjátok öneki
A' Gazdasszonyi
Tisztet 's elsőséget
Házaitokban.

'S az a' duzmadt
Mostoha Bölcsesség
A' gyenge lelkecskét
Bár próbálja bántani!

De ismerem én
Öregebb testvérét is,
Az érettebbet,
Az én csendesebb
Hív 's jó társamat.
Oh, hogy tőlem az
Csak az élet' végső fényével
Térjen hátra,
A' kedves ösztönöző,
Vigasztaló, Remény!

EMBERISÉG' HATÁRAI.

Ha régi-korú
Hatalmas atyánk
Szelíd kezével
Tolongó fellegekből
Áldó villámjait
Szórja a' földre alá,
Öltözetje' legalsó
Prémjét tisztelettel
Csókolom én,
'S szívem ő eránta
Háladattal eltelik.

Mert Istennel
Öszve ne mérje
Ember magát.
Ha felkapaszkodik

'S homlokával elér
A' csillagokig,
Ingó talpa néki
Meg nem áll sohol,
'S kedvekre játszanak
Szél 's felleg vele.

Ha velős bokája
Az ingni nem tudó
Földön megáll,
A' Tölgynek lombos
Bérczéig fel nem ér,
Sem a' hová fel-
Nyúlik a' bor' ága.

Miben különböz
Isten és halandó?
Abban, hogy amannak
Számptalan hullám
Tolong előtte,
Eggy örök folyam!
De minket a' hullám

Fellök, 's a' hullámban
Elsüllyedünk.

Éltünket picziny
Gyűrű keríti-be,
'S számos nyomok
Fűződnek állandóan
Léteknek örök
Lánczaira.

A Z I S T E N I .

Légyen az ember
Segélleni kész 's jó !
Mert egyedül ez
Választja-meg ötet
Azoktól, a' miket
Ismérhetünk,

Idv a' nem-ismért
Egyedül sejdítgetett
Főbb Valóságoknak !
A' nemesbb halandó'
Példája tanít
Őket hinni.

Mert nem érező
A' Természet.

Jónak és gonosznak
Ragyog a' Napnak tüze,
'S a' bűnös felett
Mint a' tiszta felett
Csillag és Hold
Eggyeránt sugárzik.

A' szél 's az árvíz,
Menny' tüze 's jégeső
Járlják útjaikat,
'S nyargalva-menve
Elkapják az eggyikét
A' másika után.

Így a' Szerencse is!
Vaktába' kap. ő
A' sokaságba;
'S most a' gyerekek
Ártatlan fűrtjeit
Ragadozza-meg,
És ollykor a' kopasz
Kaján' koponyáját.

Ercz táblákba vésett

Örök törvény szerint

Kell mindenikünknek

Létele' környeit

Megfütünk , jól vagy balúl.

Egyedül az ember

Hajthatja végre

A' lehetetlent.

Külömbözést teszen,

Választ , megvet ;

Tartósságot adhat

A' sebes pillantatnak.

Ő egyedül

Nyújtja a' jutalmakat ,

Osztja a' büntetéseket ;

Ront , bontogat , alkot ,

Minden hibást ,

Minden kifeszültet

Hasznosan öszve-köt.

Az Isteneket

Mi a' szerént tiszteljük
Mintha halandók
Volnának ők is ;
'S nagyba' csinálnák
A' mit a' legjobbak
Tesznek , vagy tennének.

Légyen az ember

Segélleni kész 's jó.
A' jót teremtse
'S a' használatost
Elfáradhatatlanúl.
Légyen ábrázlója
Ama' csak-sejtetteknek.

REGGELI PANASZ.

Héj te, álnok csintalan leány, te!
Szólj, mint érdemlettem azt tetőled,
Hogy pogányúl engem így elkínozz!
Hogy megszegd a' mit tegnap fogadtál!

Jobbom' estve még forrón szorítád,
'S édeskén ezt sugtad volt fülembre:
Menj most, Kedves, menj most! hajnaltájban,
Higyj szavamnak, én szobádban lések.

Bé nem téve álla mindég ajtóm;
Sarkát gondosan megpróbálgattam,
'S mint örvendettem, hogy nem nyiszorgott!

Oh, melly rettegések' éje múlt-el!
Minden órát 's fertályt számlálgattam.

És ha' az álom ollykor elnyomott is,
Szívem mindég ébren volt, 's szünetlen'
Fel-felyert a' lassu szunnyadásból.

Áldottam magamba' az éj' setétét,
Melly nagy nyugalomban tartá mindent,
'S a' közönséges csendnek örültem.
Felfüleltem a' mély nyugalomban,
Itt vagy ott nem hallok e mozgást még.

„Volna gondolatja, mint nekem van,
Volna érzése, mint szívemnek,
Úgy nem váraoznék hajnallásig!
Úgy itt lenne már e' pillanatban!”

A' padon a' macska ment ha végig,
A' suton ha czinczogott egerke,
Vagy ha kocczanást hallék a' háznál,
Mindég azt reméltem, hogy te jössz már!
Mindég azt gondoltam, téged látlak!

'S így forogtam egyik oldalomról
Kínok közt a' másik oldalomra.

'S egyszer múlni kezd az éj' setéte,
'S itt is ott is mozgást hallok immár.

Csitt, ez ő! ez ő! mondám, 's felülék,
Félre lökvén a' lepelt magamról.
'S felmeresztett szemmel néztem ajtóm',
Melly az égnek' csendes virradtától
A' homályban már pirúlni kezdett.
Ah, hijába lestem megnyílását!
Veszteg állott az mind a' két sarkán!

'S mindég jobban mindég jobban virrad.
Nyíltni hallom már a' szomszéd' házát,
Kit szorgalma felkelésre szállít.
Kezd zörögni már a' sok szekér is.
A' kaput megnyitják a' poroszlók.
Egymást űzve gyűl-fel a' piaczra
Holmijével a' vásári pórnép,
'S lárma 's zajgás fogta-el a' nagy úczát.

Jött, ment minden a' háznál is. Lót, fut,
Grádicson és foly'són, a' ki itten hált.

Ablak, ajtó csattog; vége az éjnek.
'S még is én az édes szép reménytől
Még hogy eljössz, úgy nem válhaték-meg,
Mintha testem válna-meg lelkétől.

A' mint végre feljött a' gyűlölt nap,
'S belövellé hozzám tűzsugarait,
Ott hagytam az ágyat, 's kertbe jöttem,
Égő mellyem' lángjait a' reggelnek
Szellőcskéji által enyhítetni.
Ah, de nem vagy sem komlóernyődben,
Sem, mint máskor szoktál, a' hársalléen!

GYÁSZDAL
AZZÁN-AGÁNAK

SZÉP DE SZERENCSETLEN NŐJE FELŐL.

MORLACH NYELVBŐL, GÖTHE UTÁN.

Mi fejérlük a' zöld erdő mellett?
Vallyon hó fejérlük e, vagy hattyu?
Volna hó, úgy már felolvadt volna;
Volna hattyu, úgy már felreppenne.
Oh nem hó az, nem hó! sem nem hattyu!
Sátor az Azzánnak táborában.
Vett sebében fekszik Azzán-Agga.
Anyja 's húga látni jőnek őtet.
Csak szemérmes félénk nője késik.

'S a' mint a' seb már enyhülni kezde,
Ezt izente Azzán a' hű nőnek:

Menj, a' merre tetszik, udvaromból,
'S mérgem gyermekeim között ne érjen.

Vette e' kemény szót a' kegyes nő,
'S elfagy minden vére ijedtében.

Lónyérítést hall-fel erkélyére,
'S ezt gondolja: Azzán-Agga jött-meg.
A' toronyba fut, hogy eggy szökéssel
Gyászos életének véget vessen.

Két szép lyánya nyomban mégy' utána,
Sír, sikolt, 's így szól a' bús anyához:
Állj-meg! nem jött itt Azzán; e' mének
Pintrovics bátyádat hozták hozzád.

'S megfordúlt az Azzan-Agga' nője,
'S bátyja karjai közzé dőlt félholtan.
Lássd e' szégyent, bátya! lássd e' moc-
kot!

Engem hajt-el! anyját ím ez ötnek!

Bátyja nem szól, 's zsebjéből kivonja
A' piros selyembe rejtett írást.

„Térne vissza anyja' hajlékához,
„'S menne máshoz, úgy ha tartja kedve.”

A' hölgy a' mint látta e' bús írást,
Homlokát megcsóklá két fijának,
Orczáját megcsóklá két lyányának,
Ah! de kisedétől a' bölcsőben —
Meghasad bús szíve — el nem válhat!

Érzéketlen bátyja megragadja,
'S felrepítvén a' nyerítő ménre,
Mégy' nyargalva a' bús jajgatóval
Tornyos kőfalához szülejének.

Nem sok egy hét, nem sok! 's ím az
Özvegy
Már is sok nagy Úrnak tűnt szemébe.
Már is sok nagy Úr kereste kedvét,
'S jobbát sok nagy Úr kívánta már is!

Immoszk Kádi legfőbb volt közöttök;
'S a' bús Özvegy monda Pintrovicsnak:

Bátyám, kénszerítlek életedre,
Máshoz engemet ne adj megintlen!
Mert szegény magzatjaim' meglátta
Vérző szívemet ketté repeszti.

Esdeklésivel nem gondola a' Vad,
'S meg kell, ugymond lenni; menj Immoszkhoz.
Ah, de a' szegény szünetlen' kéri:
Küldj tehát Immoszkhoz egy levelkét,
'S írd-meg néki ezt az én nevemben:
Kádi! a' szép Özvegy idvezl téged,
És felette szépen kér, esdeklík,
Hogy ha Szvátjaid majd véled jőnek,
Hozz énnékem egy nagy hosszú fátyolt,
Mellyel én, Azzán előtt elmenvén,
Képemet mellyiglen elfedezzem,
'S kedves árvácskáimat ne lássam.

E' levél mihelytt élére Immoszkhoz,
Szvátjait nagy vígan özvegyűjti,
'S vélek a' szép hölgyhöz útra készül;
'S a' hosszú nagy fátyol véle mégyen.

'S már elértek a' nő' kastélyához,
'S már új férje' kastélyához hozzák.
De a' mint Azzán mellett mennének,
Ah, az aprók anyjokat megláták,
'S jer, mondának, jer-fel hajlékodba,
'S végy szokott ozsonnát magzatid közt!
Búsan hallja ezt Azzánnak nője,
'S mond a' Szvátok' nagy Fejedelméhez:
Hagyd egy kisség néped' megpihenni,
Holmit hogy nyújthassak apródimnak.

Immoszk meghagyá pihenni népét,
'S a' nő árvácskájához leszálla,
Ád fiaknak tűzött csizmácskákat,
Gazdag hosszú szoknyákat lyánykáknak,
'S a' bölcsőben-fekvő ártatlannak,
Annak is szép köntöst hágy továbbra.

Ezt meglátta Azzán, 's sóhajtozván
Ezt mondá a' síró kisdedeknek:
Hozzám jertek, árva kedves aprók,
Mert ím vassá vált anyátok' szíve,
'S nem tud, nem tud többet ellágyúlni!

A' mint a' bús asszony ezt megérté,
Eljajdúlva dőlt-el álló-helyjén,
'S lelke reszkető mellyét elhagyta,
Magzatit sikoltva futni látván.

A' H A J N A L.

Tánczolja 's víg dalokkal ment elébe
Éósznak egy inneplő lyánysereg.
„Te szép, te boldog Istenné, e' rózsá-
Lepelben, e' meg nem hervadható
Kor' tündöklésében! Te minden reggel
Ujúlva kélsz-elő a' nem-hiú
Kény és örök virágzat' ferdejéből!”
Ez volt dalok. 'S a' nyájas Istenasszony
Keggyel tekinte-le a' magasztalókra,
'S midőn előjöve a' Nap, méneit
Feléjek intézé, 's leszälla köztök,
A' legszebb, ah! de nem legboldogabb.
Könyűk remegtek szép szemében, és
A' párafátyol mellyet bánatjában
Lehúza a' földről, mint egy nedves felhő
Széljellapúlt a' rózsaaarcz előtt.

Értettem, ugymond' Éósz, gyermekek,
Magasztalástok' édes zengzeteit,
'S ím itt vagyok hogy lássatok. Ha szép e?
Ítélgetek; ha boldog é? feleljen
E' zápor köny, mellyekkel én naponként
Flórának ékes ültetéseit
Öntözni szoktam. Gondolatlanúl
És a' csalárd fény által elvakítva
Férjemnek választám Tithont, az aggot!
Kinek fagyos nyájaskodásai közzül
Sietve láttok menni minden reggel.
Magának és nekem kínunkra, véget-
Nem-ismerő kor lett az ő fele,
De ah, ifjúság nélkül! 'S e' miatt
Míg únalommal múlatok körülte,
Szépségem sorvad és minden kecsém.
Ez kerget engem olly korán rövid
Munkámhoz, a' Setét' elüzetéhez.
'S ha Phoebusz végre előjön, fénye közzé
Igyekszem elrejtezni, hogy gyötrőmnék
Alkalmatlan szerelme Kedveseim'
Víg társaságaikból el ne vonjon.

Így múlt keserves életem. Végyetek
Példát, leánykák, gyászos estemen.
Nem fény, nem bővség adja a' boldogságot,
Csak az remélje azt, a' ki bölcs az érdem'
Becsére rá ismerni, 's szíve 's jobbjá
Magához illő férj' jutalma lesz.

Ezt mondta Éósz, 's eltűnt hirtelen'.
De minden harmatcseppben a' leányok
Újúltni láták a' szent tünetet.
Legboldogabbnak, mert legszebb vala,
Már nem nevezték többé, 's oktatása
'S példája után bölcsőbbek lettenek.

A Z A L V Á S.

Azon Tündérek' végigláthatatlan
Legiója közt, a' mellyet Júpiter,
Hogy a' halandók' terhes él'teket
Szelíd kezekkel édesítenék,
Kedvezve, mint mindenkor, alkotott volt,
Setét alakkal feltűnt Hypnusz is,
A' gondfeloldó, bánatoszlátó.
Mint illek én e' gyászos arczulattal
Testvéreimnek színes sergeikbe?
Mint lépjek így az Ámor' társainak,
A' Vígaságok', Tréfák', Húnyorok'
Ezer kecsekkel ékes Gyűléseikbe?
Talán hogy a' kiról insége' sullyát
Elhengerítem, a' kit a' Feledség'
Szelíd kelyhéből ittatok, reám
Viszont hűséggel fog tekinteni;
Talán hogy a' megfáradott, kit új

Munkára edzek ismét, esdekelve
Néz majd utánam, és szeretni fog.
De a' ki meg nem fárad, a' ki bút
'S gondot nem ismér, a' kinek legédesbb
Órájit félbe szaggatom, miként
Tekintsen engem az? Bús Végezet!
Ekként panaszlá bánatját az Alvás.

De a' Tündérek' és halandók' atyja,
Ő, a' hatalmas, a' jó Júpiter,
Ekként felelt önéki: Bánatod
Béketlenségnek vétkes szüleménye.
Te nem maradtál kecstelen', 's komor
Képeddel is majd téged fog leginkább
Minden szeretni társaid felett.
Ne véld, hogy a' Játékok' és Öröm'
Unatkozást nem szülnek. Oh, azok
Korántabb hoznak fáradást 's csömört
Mint a' baj' és gondok' minden csoportjai.

Azonban én nem hagylak téged is
Vígóságok nélkül. Íme, fogd e' türköt,

'S belőle hintsed édes mákodat.
'S legkedvesbb bájolójok embereimnek
Te léssz ezentúl, 's mind boldogtalan
Mind boldog értted nyújtja karjait,
Ebben az Álmod' tarka sergeik ülnek;
A' Kedvet, a' Vígágot, a' Reményt
Testvéreid, a' szép Grátziák, szedék
Varázs kezekkel a' menny' völgyein.
Az aether' cseppje, melly rajtok ragyog,
Mind azzal, a' kit boldogítani
Akarsz, önn szíve' kívánságait
Elrészegítve fogja kóstoltatni.
És minthogy őket a' mi halhatatlan
Borunkkal meghintette Cypriszünk,
A' melly öröme tőle gyúladoznak,
Az édesebb lesz sokkal, 's titkosabb
Mint a' mit a' szük-értékű Valóság
E' földön nyújthat. Kívánczozva fognak
A' legtömöttebb Vígadások között
Karjaidba vágyni. Téged Éneklőjik
Tisztelni fognak Hymnuszaikkal, és
Legszebb dalaikba bájodat lehellik,

Még a' szemérmes, félénk lyányka is
Csak téged óhajtand, 's szemhéjain
Fogsz függni, boldog Isten, 's — boldogító!

Örömré változék-el a' panasz;
'S a' Cháriszok' legszebbje, Pasithea,
Kit minden óhajtott, mátkája lón.

MŰVÉSZ' REGGELI-DALA.

Templomtok ím épülve áll,
Kilencz szent Szűzeim,
'S e' szív, mint Szentek' - Szentje, kész
Elfogni titeket.

Midőn hajnaltt felébredek,
Víg kedvvel és heven,
Örökké-élők, ragyogva ti
Körültem állatok.

Felétek nyulnak karjaim,
Dallá lesz a' szent hév,
'S örömgengzet lebeg vele
Lantomnak húrjain.

Oltárhoz lépek, 's olvasom

Térdemre bukva-le

A' Szent Homérnak Könyveiben

Liturgiám' szakát.

'S midőn a' zajba béviszen

Oroszlánhőseihez ,

'S bosszút-lihegve Istenfiak

Szekerzenek-elő ,

'S hullong a' ló a' szekér előtt ,

'S ellenség és barát

Alatta 's rajta fetrengenek —

Ő zúzta-le maga ,

A' Hősfi , lángkardjával , egy

Csapással tízezert ,

Míglen viszont egy isteni

Kar őt is megkapá ,

'S már róguszára száll alá,
Mellyet gyűjtött maga,
'S az ellenség a' szép testet
Piszkokkal illeti.

'S egyszerre a' szén lesz fegyverem,
'S lakom' magas falát
A' vérmezőnek lángoló
Hullámjai ellepik.

Elő! Elő! riadozik
Az ellenségi-zaj.
Pajzs pajzstól cseng, kardtól sisak,
'S a' hulltaknak halál.

Tolongok a' Küzdők között,
Körülfogák vitéz
Hőstársai, még vitézbbek ők
Dühök' könyűjiben.

Fogjátok-fel! vigyétek-ki!

Ki, a' táborba vele!

Öntözzetek rá balzamat

'S könyet, halotti-dísz!

'S ha itt lelem magam' megint,

Te vársz, Kedves, reám.

Te, te, Leányka! vásznamen,

'S illy hó még vásznon is!

Ah! mint nyugvál elnyúlva itt!

'S epedve-nézve rám!

'S szememből végig szívemen

Epedt a' hév ecset.

E' száj, e' szem látásomat

Gyönyörben úsztatá,

'S mellyemnek szent érzései közt

Eggy új Isten levék.

Térj-vissza, térj, 's maradj-meg itt
E' hű karok között!
'S nem már küzdést, nem már csatát,
Most már csak tégedet!

Te léssz Szerelmem, egytelen
Eggy Ideál nekem,
Te léssz Madónna, gyermeked'
Karodba zárva bé.

'S kergetni foglak, Nympha, majd
Az erdők' árnya közt;
Ne fussed a' durva mellyet, és
Ne a' meredt fület!

Én, eggy erős Marsz, majd veled
Elnyúlok lepleden,
'S ám vonjon hálót, ránk, ha kit
Szerencsém lángba hoz.

A' GERLICZE' TEREMTETÉSE.

Óhajtozásaik' első álma közt
Egy hív pár együtt üle. Ah, de az vala
Felölök elvégezve, hogy hiú
Álom maradjon a' szép láng örökké.
Írígyen vágta-el Clothó a' fonalt,
'S lelkeik elválhatatlanúl egy csókban
Egy sóhajtásban együtt tűntek-el.

'S a' mint magokhoz tértek a' halál'
Szédületéből, hirtelen' felettek
Lebbent-el a' hú lángok' Istennéje.
Nyögdelve szálltak-fel keblébe, 's ekként
Panaszlák néki veszteségeket:

Megcsalt hitünk, megcsalt, jó Istenasszony
Látád hogy' égénk, 's jobbod a' jutalmat

E' tiszta tűztől még is mehtagadta
Elmúlt az élet ott: de szíveink
Lángolnak és az árnyékok között is
Lángolni fognak olthatatlanúl.

Az árny' országiban bús lánggal ég
Az én tüzem, mond Páphia illetődve.
Vissz'adni néktek azt az életet,
Hatalmamat túlmúlja. Azt azonban
A' Végezések nékem engedik,
Hogy új alakba rejtve, tartományom'
Lakójivá tehesselek. Galambbá
Teremtlek által titeket. Midőn
Királyi fényel szállok majd az égnek
Nagy boltozatján végig, győzedelmi
Hintómba léztek fogva, 's a' Szerelmek'
'S örök Hivalkodások' karjaiban
Ambróziás szemekkel éltetgetlek.
Ez lesz jutalma tiszta lángotoknak.

Ne, oh ne, hív anya! mondának egygy
Szózatall e' két Húk. E' csillogó

Veszélyre-vonszó bért ne add nekünk!
Ki állhat értte jót hogy a' Szerelmek'
'S örök Hivalkodások' karjaikban
'S lármás tolongásában udvarodnak,
Nem szenved e' szép hűség változást?
Teremtsen-által jóságod galambbá,
De küldj magános tájra lakni, hogy
Ottan, szegény fészünkben, mí legyünk
Egymásnak, mí maradjunk, mindene.

'S a' nyájas Istenasszony lágyulattal
Kimondta a' titkos ígét. 'S ím repül
Nyögdelve az első szép pár Gerlicze.
Buliklja háláját a' Jóltevőnek,
'S sírjaik felé siet, hogy ott hűsége
'S örök keservei által a' komor
Három leánytól éltét visszanyerje.
Nem hajlik az! nem enyhül-meg soha!
De e' közös bú 's e' szent hűség nekik
Édesbb az erdők' csendes rejtekében
Mint a' királyi-szék körül az ál
Örömnek és Tréfáknak társasága.

Mi ez? Irígység é? kegy é? hogy őket
A' Párka gerliczéknek hagyja? vagy
Talán az emberszívnek változó
Veszélyes koczkájától őrzi-meg?

A' MENNYDÖRGÉS.

Nagy vagy te, és rettenetes, irtóztató
Fellegöszvegyűjtő! Mennybésztető!
Nincs a' föld' urai közt, bár parancsa
Addig hatna is, a' meddig a' nap kereng,
Olyan senki, mint te.
Nagy vagy, és rettenetes! Ezt hatotta mélyen
Szívembe mennydörgésed.
Míg mennydörgésed szólt, némán fülelt,
De most elmondja lantom bátorodva:
Nagy vagy, 's rettenetes!

Hév volt a' nap. Ujjod
Dél felé intett. 'S íme dél felé
Tolakodtanak ezer völgyekből, ezer pezsgő ta-
vakkból

A' kékellő gőzök, 's sűrű felleghgyekké
Álltak-öszve. Onnan
Kellett villám lovagidnak,
Kellett földrendítő szekerednek
Végig-menni a' világokon.

Elbújt a' nap, 's mindég lassúbb
Lassúbb lett a' bércz' dala.
A' fecske' szárnya korholá a' földet,
A' szúnyogok félve gyültek-eggyüvé,
Tátogva üté-fel a' bika fejét,
'S kereste a' zúgó szelet.
De te zúgni még most nem hagyád,
Mozdúlatlan' álltak a' fák' lombjai,
'S a' Bárdusz' mellye fúladt volt,
'S tikkadt a' lélegzete.

Végre meghagyád, hogy zúgjon a' szél.
'S íme messze-kerengő
Hosszan-lefityegő fellegégjében

Felhozá irtóztató szekeredet.

Egymást-érve tépdelték az éjszakát

Csapongó tüzes üszkeid

A' szekér előtt.

De szekered még nem ropogott; csak zörge
még;

'S a' Bárdusz' mellye fúladtabb lett,

'S tikkadtabb lélegzete.

Már fők felett vala a' szekér.

Nehéz kerekei alatt

Budának megrendültek tornyai.

Megrendült mély gyomrában a' föld.

Mindenik vakító villám,

Utól-érve a' siketítő csattanástól,

Közel halálnak hirdetője volt.

Elalélt az én nemem,

'S én görbedt nyakkal ültem, és

Lelkemben csak e' szózat hangozék;

Nagy! és rettenetes!

De hegyes üszkeid

Dühösen sültek mindenfelé.
Egyik a' mező' kebelét verte-által ;
A' másik a' rémült Duna' habjai közzé csapta
magát ;
Ez itt a' menny' véghetetlen ürében elaludt ;
Amaz a' legszebb tölgyre szállt.
A' Bardusz holnap jó, koszorút fonna,
'S ah, perzselten áll !

Így húlltak az üszkők. De nékik
Amaz a' szekeren meghagyá,
Hogy nememet ne bántanák.
'S inmost intett vizeinek
Hogy zúgva ömöljenek-alá.
Így lettenek lapállya a' felleghegyek ;
'S a' szekér nem ropogott ; csak zörge már.
'S én főmet ismét felvetettem.
Megtágúlt a' Bardusz' mellye,
'S megkönnyedt lélegzete.

Már elhalada a' szekér észak felé.

De elhaló zörgése egyik hegyről

Ált'-bolyongott a' többire.

Bátrabb tekintetem az égre költ, és íme

A' ragyogó ív — az Isten' hídja

Midőn még Balamber és Bendegúz uralkodtanak,

Tas 's Arpád élt.

Mostan pedig, Atyánk, mostan csak árnya

Engesztelt szemöldeidnek —

Kifeszúle kelet felé.

Mint a' gyöngyök, akként lepte-el

A' felhők' áldása a' mező' terméseit.

Mind a' madár, mind a' csorda

Vígan legele nedveiben.

A' rettent embernem pedig

Új életre serkene-fel.

Én is, én is új életre serkenék!

Elővevém a' lantot, 's ezt dallám:

Nagy vagy te! és irgalmazó! kegyelmes

Fellegszéljelhajtó! mennyfelvidámító!

Ime amott füstölög a' megcsapott liget,
De te megkímélted az embert.
Napod elrejtezett vala, 's megint
Ragyog esti tűzsugáraiban,
Végső csillamlása
Arannyal festi-be
Háladattal zengő lantomat.

G I B R A L T A R.

1 7 8 2.

Lábaidnál, o Kalpe, mennykövek ropog-
nak.

De ezer esztendős tetőd a' szomszéd vilá-
gokra

Nyugalmasan tekint alá.

Nézzed amott felleg kezd borúlni!

Amott, a' napszállati habok felett,

Már dagályosabban,

Rettentőbben emelkedik az.

Vitorlák' fellege lebeg ott, o Kalpe,

Segédnek szárnyai lebegnek ott. Be szépen

Repdés Britanniád' zászlója,

Védelmező hív Asszonyodé!

Szépen repdes az, o Kalpe! De itt,

Itt az éj!

Legfeketébb, legijesztőbb hollószárnyaival
Fed az most síkot és hegyet, tengert, öbölt,
'S kősziklát, mellyen a' Halál,
Révészre - ólálkodva ül.

Elő!

Ezer torokból ordítanak a' szelek,
Felhőkig kelnek a' dühösült habok,
'S szirtekre-rohanva loccsannak-el.
Ellenségeidnek öszvehasadozott
Padlásai, nézzd, elboríták
A' tengert, 's egymást-érve zajlanak.

Elő! Elő!

A' partot ezer ágyújiban
Kevélykedő sokaság lepte-el.
A' délczeg Ibérusz' tengeri serge
Öszveggyesülve a' Galluszokéval.
Nézzd, nézzd, kifeszített vitorlájik mint fejrlenek!

Elő! Elő! Elő!

Éj! Szélvész! Öszvesküdt Sereg! haszon-
talan!

Tengernek urai, a' kik itten jőnek!
Nem ismer mellyek rettegést!
Álbionnak magzatai!

Hijába, hijába, irigykedő Éj!
Legfeketébb hollószárnyaiddal is
Nem feded-el te bátor tetteiket.
'S mersz e megvívni a' fénnel,
Mellyet a' Bardusz' dala
Bátor tettekre önt? Meg e?

Hijába, hijába, o Széldüh!
Hullámok, hijába zajogtok
A' szirtokon fel, a' szirtokon le!
Riadozóbb zajgással hordja a' Dicsőség
A' habokat-korbácló Howét
Diadalmas hadi-társaival
Keresztül a' világokon.

'S te megszámathatatlan parti csoport,
'S te rettenetes árboczerdő,
Hijába! hijába! Kikelnek azok!

Ifjú erőben áll a' győzhetetlen szirt,
'S a' rettenetes szirtek' szirtje,
Maradéka Fingallnak,
A' halál' undor munkájiban is
Mindég ember, mindég emberkímélő
Elliot.

Most pedig testvéreinek hív ölelési alatt,
Kiket a' nyájas anya régi tavolléte után
A' nagy bajnoktestvért
Csókolni, segélleni küldé,
Egészen, egészen barát!
Bámúlatába süllyedve oh mint állanak ezek
A' győzhetetlen nagy Vezér körül!
Ezt Ő tette! Ezt Ő szenvedte! Ennyi évek oltá
A' hazáért, Albionért!

Állj-meg, dalom! Ez érzéseket
Elhaló húrjaimban
Én Bardusz ki nem önthetem.
De én Ember felvidúlok örömemben
Hogy nememnek régi törzsöke,
Melly kinyúlt ágaival az egész földet elborítja,
Illy ragyogó, illy halhatatlan gyümölcsöt
Napjaimban is terem.

DAYKA' VERSEINEK

L A J S T R O M A.

	Lap.
A' Rény' becse - - - - -	3.
Az én örömeim - - - - -	5.
A' titkos Bú - - - - -	7.
Esdeklés - - - - -	9.
Az Esthajnalhoz, <i>Gróf Stolberg Frid.</i>	
<i>Leop. után</i> - - - - -	11.
Átok - - - - -	13.
Az új Anákreon - - - - -	14.
A' hű Leányka - - - - -	15.
Szerelmesemhez - - - - -	16.
A' vak Szerelem - - - - -	17.
A' bosszús Szerelem - - - - -	19.
Phyllis - - - - -	21.

	Lap.
A' szép Szemek - - - - -	22.
Kesergés - - - - -	23.
Az esztendő' első napján - - -	25.
Bárdosy Jánosné, szül. Lomnitzai Horváth Kissevics Mária Asszony' halálára - - - - -	28.
Kazinczyhoz - - - - -	30.
Téli dal - - - - -	32.
A' Tavasz - - - - -	34.
Vitéz Imréhez - - - - -	35.
A' rettenetes Éj - - - - -	37.
Vigasztalás, Töredék - - - - -	39.
Amira - - - - -	41.
Pope Newtonra - - - - -	44.
Búcsú - - - - -	45.
Penelope Ulisszeshez. <i>Ovid után</i> - - -	47.
Phyllis Demophoonhoz. <i>Ovid után</i> - - -	54.
Szabó Dávidhoz - - - - -	63.
Élesség - - - - -	65.
Az érzelős Philótás - - - - -	66.
Győzelemjövendölés - - - - -	68.

	Lap.
II. Leopold Királyunk' Koronázására	
<i>Bárdosy János Úrnak Deák ver-</i>	
<i>se után</i> - - - - -	71.
Ferencz Királyunk' koronázására -	76.
Eggy Széphez - - - - -	79.
Menyegzői dal - - - - -	81.
Lakadalmi versezet - - - - -	84.
A' Nemzeti öltözet - - - - -	91.
Clélia, Vesztának Leánypapja Kedve-	
séhez Aulushoz - - - - -	98.
Francisco, Magnae Theresiae Nepoti,	
in Regem Hung. inaugurato -	110.
Honoribus Maximiliani a Verhovác	
Praefecti Seminario Cleri Junio-	
ris Pestiensi, ad Episcopem Za-	
grabiensem eveci - - - - -	113.
Nicolao Dobronyai Canonico Agriensi	119.
Phyllis Eidyllion - - - - -	123.
Norberto Salamon - - - - -	126.
Prologus ad discipulos Ungvárini -	130.
Descriptio Veris Ungvárini - - -	133.

A' BEREK' LAJSTROMA.

	Lap.
A' gyermek - Poeta, <i>Götz után.</i> - -	146.
A' félénk Szerelem, <i>Metastasio után.</i>	147.
Az Esthajnalhoz, 1787. - - -	148.
Minnihez, 1791. - - -	150.
Chloe. <i>Kleist után.</i> - - -	152.
Ő és Én, <i>Klopstock után.</i> - - -	154.
Blidli. <i>Klopstock után.</i> - - -	155.
Az első veszteség. <i>Göthe után.</i> - -	157.
A' kor' örömei, 1788. - - -	158.
A' boldog alkony. - - -	160.
Lollym' szája. <i>Janus Secundus után.</i>	162.
Holnap. <i>Lessing után.</i> - - -	164.
Apollonhoz. <i>Horátz után.</i> - - -	165.
A' Hajóhoz. <i>Horátz után.</i> - - -	167.
Caesar és Brútusz. <i>Kästner után.</i> -	169.
A' Habcsilapító, 1790. - - -	170.

	Lap.
Erósz, a' Tanítvány. <i>Bion után.</i> -	171.
Anákreon. <i>Ez, és a' következő nyolcz,</i> <i>Andkreonból.</i> - - - -	173.
Az éjjeli Vendég. - - - -	174.
A' fecskéhez. - - - -	176.
A' szép árny. - - - -	178.
A' Példák. - - - -	179.
A' Gondelúzó. - - - -	180.
A' Levélhordó. - - - -	181.
Ámor' nyílai. - - - -	184.
Bor és Szerelem. - - - -	186.
Ganyméd, a' hat következőkkel <i>Göthe után.</i>	188.
Prometheusz. - - - -	191.
Az én Istennem. - - - -	195.
Emberiség' határai. - - - -	200.
Az Isteni - - - -	203.
Reggeli panasz. - - - -	207.
Gyászdal Azzán Agának 'stbb. <i>Morlach</i> <i>dal után.</i> - - - -	211.
A' Hajnal. <i>Herder' Paramythjeiből.</i> -	217.
Az Alvás. <i>Ugyan azokból</i> - - -	220.
Művész reggeli-dala, <i>Göthe után.</i> -	224.

	Lap.
A' Gerlicze' teremtetése. <i>Herder' Para-</i>	
<i>mythjei közül</i> - - - -	229.
A' Mennydörgés. <i>Dénis után.</i> - -	233.
Gibraltar. <i>Dénis után.</i> - . -	239.

(Az Aranjuezi 's Versajlli Udvarok 1782. azon elhittséggel támadák - meg Gibraltárt, melly méltó vala olly nevetségessé lenni mint lett. A' vigaságot - kedvelő Comte d' Artois mintegy táncznak - készülve lépett a' lüszterekkel csillogó hajókba, mellyeket a' várvédő Elliót' tüzes golyóji, kinek Howe segédjére érkezék, öszvetördeltenek. 'S a' nagylelkű Győztesek magok szökdöstek a' habokba, hogy a' gondolatlan szándék' áldozatjait, kikben többé nem az ellenséget hanem csak a' vérző embert néztek, megszabadíthassák.)

VELÍNRE ELŐFIZETTEK.

Ludányi Bay Francisca Asszony, Loson-
czi Gyürky Pál Hitvese.

Gróf Bethlen Sándor, Kis-Búnon.

— Bethlen Gergely, Nagy-Búnon.

— Bethlen Ádám, Úrfi, Camerarius
Bonyhán.

Belgrádi János, a' Bölcselkedésnek 2dik
esztend. Hallgatója.

Benyói Benyovszky Amália Asszony,
T. Ágoston Ferencz Úr, több Ts. Ns. VV.
Táblabíráj. Hitvese.

Benyói Benyovszky Péter, több N. Házak'
Fiscálisa.

Baranyai János, a' Tizáninnen sz. K.
Kamarai kerület' Adószedője.

Beke Kristóf, Veszprémi Káplán.

Keszihóczy Dacsó Anna, Kesselőkői Maj-
thényi Károly Cs. K. Tanácsnok' Hitvese.

Keszihóczy Dacsó Márton, több Várm.
Táblabíró.

Döbrentei Gábor, Nevelő, Kolosváratt.
Egerből, név nélkül. 2 exempl.

Fábri Ignácz, Pesti Nevendékpap.

Farkas Ferencz, Seminariumi Prof. Fejérvártt.

Frank Ádám, Áld. Pap Zirczen.

Gavánszky Simon, Kapitánya a' Tiszánin-
neni sz. K. Kam. Kerül.

Gedő József, Abrug Bányavárosnak Sená-
tora.

Gyeorgyevics Demeter, Senator a' Ti-
száninnyi szabad Koronai kerületben.

Gorove László, Heves Várm. Táblabíró.

Gróf Gyulay Karolina, Kisasszony Ó
Andrásfalván.

— Gyulay Lajos, Úrn.

Horvát István, a' K. Universitas' Praese-
sének Actuáriusa, és az Országbirói Híva-
tal' Titoknoka.

Horváth János, Rudinai Apát, és Vesz-
prémi Kánonok. 2 exempl.

Hornyik János, Veszprémi Kánonok.

Hutter Mihály, Rhetor. Prof.

Jankovics Miklós, Táblabíró.

Kiss Ferencz, Veszprémi Kánonok.

Kis János, Sopron. Superintendus.

Kolosváry Sándor, Veszprémi Kánonok.

Pókateleki Kondé József Benedek, Re-
gense a' Primási Jóságoknak.

Kulcsár István, Kiadója a' Pesti Magy.
Újságlev.

L a d e n h a u f f e n J á n o s, Herczeg Battyányi-
 nál Számvevő-
M á r k u s f a l v a i M á r i á s y A n d r á s, Táblabíró
 Sárosban.
M a r ó c z i K r i s t ó f, Fő-Jegyző a' Tiszánin-
 neni sz. Kor. Kam. Kerül.
Ő E x c e l l. K e s s e l ő k ő i M a j t h é n y i M á r i a,
 Özv. Marczibányi Istvánné.
K e s s e l ő k ő i M a j t h é n y i K á r o l y, Pest Várm.
 Al-Szolgabír.
K e s s e l ő k ő i M a j t h é n y i I m r e, Esztergom
 Várm. Al-Jegyző.
K e s s e l ő k ő i M a j t h é n y i M a n c z i K i s a s s z o n y.
M a y e r J ó z s e f, Prof. a' Fejérvári Seminar.
N a g y L e o p o l d, Professora a' Physicának,
 Vácson.
P a r u c z a y I s t v á n, Számvevő és Nádor-
 Ispáni Táblabíró.
K á p o l n a i P a u r A n t a l, Fejér Várm. Aljegyző.
P é c h u j f a l u s i P é c h y A n d r á s, Táblabíró Sá-
 rosban.
P é c h u j f a l u s i P é c h y S á n d o r T a m á s, Táb-
 labíró Sárosban.
P e t r á s o v i c s A n d r á s, Curiális Prókátor.
P i l l e r I g n á t z, Sáros Várm. Táblabíró.
P o p o v i c s G y ö r g y, a' Tiszáninnyi Ko-
 ron. Ker. Fiscál.
R a d v á n i R a d v á n s z k y P o l y x é n, Buda-
 méri Újházy Sámuelné, Budamérett, Sá-
 rosban.

R i e d e l G y ö r g y, Herczeg Batthyányi Urod.
Tisztartó.

R o z s I s t v á n, Al-Esperes a' Kalocsai Ér-
sekségben, 's Zentai Plebánus.

R ó z s a J ó z s e f, Arad Várm. Rendes Orvosa.
Szent - király - Szabadjai R o z s o s J ó z s e f,
Jurátus.

R u m b a c h S e b e s t y é n, Orvos Doctor.

S e m s e i S e m s e y B e n j á m i n, a' Filos. Doct.

S i m o n c s i c s J á n o s, Szolgabíró Pest Várm.
Almási, 's Gödrei Siskovics Pál, K. Ta-
nácsnok 's Udvarnok Szabadkán.

Almási 's Gödrei Siskovics József, a'
Fil. Doctora.

S t é g n e r E l í z a, Jász Kerület. Fő-Jegyző.
Dózsa Ahtalnak Özv.

S t e i n b a c h F e r e n c z, Pest Város Fő-Jegyz.

S t e t t n e r M á t é, Curiális Prókátor.

O m o r o v i c z a i S z a l m á s y F e r e n c z; Tisz-
áninneri Koron. Ker. Senátor.

S z e d l i c z k y I m r e, Úgyész, 's több VV.
Táblabir.

M e r z s e i S z i n n y e i L á s z l ó, Sárosban, Táb-
labíró.

M e r z s e i S z i n n y e i J ó z s e f, Sárosban, Táb-
labíró.

S z i r m a - B e s s e n y ő i S z i r m a y J á n o s, Kerek-
réten, Sárosban.

K a r o m i S z u l y o v s z k y A n d r á s, Girálton,
Sárosban.

Szemerei Szemere Pál, Péczelen, Pest Vármegyében.

Péteri és Téli, Takács József, Táblabíró, Téten, Győr Várm.

Takács György, Patikárius, Körmenden.

Kistatai Tatay János, a' Fil. Doct. 3 Exp.

Szendrói Török Fanni.

Török Gergely, Áld. Pap Zirczen.

Gróf Török Napóleon, Nagy-Kázmérett, Zemplényben.

Tordoson, Erdélyben, név nélkül.
2 exempl.

Budaméri Újházy József, Táblabíró, Szepesben.

Felső-Vattai Vattay György, Táblabíró; Directora a' Vattay ház' jószágainak.

Vedres István, Szeged Város' Földmérője.

Felső-Penczi és Fegyverneki Vida László, Táblabíró, Törtelen, Heves Várm.

Vitkovics János, Assessora a' Budai nem-eggyesült Görög Püspöki - Széknek 's Budai Plebánus.

Vitkovics Mihály, Fiscálisa azon Püspöki Széknek 's több Nemes Házaknak.

Vlahovics Athanáz, Pesti nem-eggyesült Görög Plebánus.

I I.

HOLLANDI PAPIROSRA.

Csegöldi Rebeka, Özv. Barta Miklósné,
Tordoson.

Dóczi József, Kovácsi Plebán. Pápa mellett.
Eggenberger, Könyváros.

Fekete N. N., Nevelő, Gerenden.

Gál Mihály, Theol. Prof. Veszprémben.

Halász Ignátz, Veszprém Várm. Föld-
mérője.

Halász Samuel, Dögi Urod. Fiscálisa.

Kovács Antal, tiszt. Kán.'s Palotai Pleb.

Kovács István, Csicsói Pleb. Szala Várm.

Lejcsák Ferencz, Kánonok Nagy-Váran-
don, Praefectusa a' Seminariumnak, 16
exempl.

Magyarász József, Pápai Plebánus.

Matkovics Antal, Prof. Kőszegen.

Neidhart Antal, Egri Érs. Fő-Perceptora.

Ódor Ferencz, Vaszari Plebánus.

Csicseri Ormos József, Táblabíró, Sza-
bolcsban.

Pápai Pápay Samuel, Táblabíró, és Ura-
dalmi Fiscális.

Pataky Ferencz, Tatai Urod. Fiscális.

Pethő Imre, Pápa-Teszéri Káplán.

Pintér Ferencz, Vanyolai Plebánus.

Ruszek

Ruszek József, Theolog. Prof. Veszp.
Schätzel Mihály, Törv. Doct. és Ügyész.
Stermenszki András, Senátor, Budán.
Óri Szabó Gábor, Al - Jegyző Veszprém
Várm.
Szabó János, Pesti Nevendékpap.
Szászvárosról, név nélkül. 2 exempl.
Primóczi Szent - Miklósi Aloyz, Tör-
vénytanuló Egerben.
Szovják József, Jurátus.
Theiss András, Szirágon.
Timár József, Norm. Tanító, Pápán.
Udvardi István, Ügyész.
Zsoldos Gábor, Káptalani Jegyző. Veszp.
Zsoldos István, Könyvkötő, Szombat-
helytt, 5 exempl.
Vályi - Nagy Ferencz, Sáros - Pataki
Prof.

III.

NYOMTATÓ - PAPIROSRA.

Nagy-Váradi Ajtai Sámuel, Curial. Prók.
Bakody Mihály, Ügyész.
Banics Gábor, Prof. Kőszegen.
Beke Kristóf, Veszp. Kápl. 2 Ex.
Bene Ferencz, Orvos Doct. és Prof. az
Universitásban.

Berta György, Prof. a' Győri Academiában.
Borsos József, Exactor, Veszprémben.
Lebényi Chapó Bálint, Táblabíró 's a'
Batthyányi-Ház' Levéltárnokja.
Cserghő Ferencz, Assessor a' Kőszegi
Táblánál.
Csernelházi Csernel Ferencz, Soprony
Várm. Fő-Bíró.
Darázs József Ügyész.
Demetrovics György, Körmendi Ke-
reskedő.
Dereskey Mihály, Pesti Nevendékpap.
Dózsa Farkas, Plenipotentiarius András-
falván.
Dömös József, Philos. Doctor.
Egerből 3. Exempl. név nélkül.
Elenyák György, Philos. Doct. és Gr. Prof.
Emrik Fülep, Vámosi Plebánus.
Gulácsi Farkas Antal, Jegyző a' Kő-
szegi Tábl.
Farkas Ferencz, Prof. a' Fejérvári Se-
minar.
Farkas Imre, Philos. Doct. 2 exempl.
Fatovics István, Fiscalis.
Fazekas András, Fő-Fiscalis.
Fittler Imre, Áld. Pap. Zirczen.
Fittler István, Iródeák a' Pápai Urodal.
Flizár György, Pesti Nevendékpap.

Frank Ignátz, Philos. Doct.
 Fúgh Sigmund, Gróf Batthyányi Antalnál
 Fiscális
 Guzmics Izidór, Pesti Nevendékpap.
 Gödör György, Újfalvi Evang. Predik.
 Györke János, Studior. Praef. Veszpr.
 Hájszky Ignátz, Számtartó, Veszprémben.
 Hertelendi Ádám, Ajka - Rendeki Ple-
 bánus.
 Hoffbauer Ferencz, több Nemes Házak^o
 Fiscális.
 Hőgyési Pál, Soprony Várm. Második
 Al-Jegyző.
 Horváth András, Téli Plebánus.
 Horváth Dániel, Áld. Pap. Zirczen.
 Horváth Ignátz, Assessor a' Kőszegi Táb.
 Horváth Ignátz, II. Human. Prof. Pesten.
 Horváth József, Veres - Berényi Plebánus.
 Horváth József, Hidegkúti Plebánus.
 Illés Pál, Tanuló Sopronyban.
 Jaksicz Pál, Kapitány.
 Jezerniczky István, Veszprém Várm.
 Esk. és Commiss.
 Jakabházy Antal, Pest Várm. Adószedő.
 Józsa Zsigmond, Protocollista a' Kőszegi
 Distr. Tábl.
 Kanaider Dávid, N. Esztergári Admini-
 strátor.

- Kármán Pál, Nádorispáni Táblabíró.
- Karácsoni Sámuel, Prof. a' Sz. Udvarhelyi Reform. Collég.
- Karcsai Sámuel, Táblabíró.
- Keller Apollónia, Asszonyság.
- Keller Gábor, Pesti Nevendékpap.
- Kerkápolyi Sándor, Soprony Várm. Táblabíró.
- Koller József, Olaszfalui Ispán.
- Kománovics Mihály, Pomázi Plebánus.
- Holdmezei Kornéli Ambrus, Táblabíró.
- Korporics Móriéz, Zirczi Subprior.
- Kosics József, Káplán.
- Kotró Pál, Pesti Nevendékpap.
- Kovács Tamás, Sz. Benedek Szerzetbéli Aldozópap.
- Kovácsics József, Szombathelyi Nevendékpap.
- Külley János, Veszprémi Kánonok.
- Lada Ignátz, Assessor a' Kőszegi Tábla mellett.
- Ladányi Sándor, Kecskemét Város' Jegyzője.
- Lang Ádám, Könyváros. 2 exempl.
- Lakatos György, Palaznaki Plebánus.
- Lehotai Lehoczky Antal, Békés Várm. Táblabíró és Fiscalis.
- Maar Bonifác, Prof. a' Nagy-Szombati K. Gymn.

- Makó Lőrincz, Fő Adószedője a' Jász Ker.
 Bedői Markos György, Szabolcs Várm.
 Fő Fiscális.
- Bedői Markos Mihály, Táblabíró Szabolcs
 Várm.
- Bedői Markos János, Szabolcs Várm. Al-
 Orvosa.
- Mátéffy István, N. Udvarhely Szék Jegy-
 zője.
- Matkovics Pál, Udvari Tanácsnok, 's
 Praesese a' Kőszegi Táblának.
- Mátyási Márton.
- Mátyási János, Pesti Nevendékpap.
- Mayer Ferencz, Özv. Báró Orczy József-
 né' Fiscális.
- Mayer József, Prof. a' Fejérvári Seminar.
- Mecséry Dániel, Úgyész a' Kőszegi Tá-
 bla mellett.
- Mészáros János, Nagy-Vázsonyi Plebánus.
- Miháلكovics József, Fő - Jegyzője a'
 Kún, és Jász KK.
- Mikos Ferencz, Assessor a' Kőszegi Distr.
 Tábl.
- Miller János, Pesti Nevendékpap.
- Molnár Lajos, Soprony Várm. Első Fis-
 cális.
- Móricz István, Tisztartó Lángon.
- Morocz Kálmán, Áld. Pap, Zirczen.

Felső-bükki Nagy Benedek, Accessista
 a' Kőszegi Tábl.
 Nagy István, Prof. a' Kecskeméti Reform.
 Colleg.
 Nárai Dávid, Kegyes Isk. Áld. Pap.
 Nehiba János, Pesti Nevedékpap.
 Nemes Ferencz, Vas Várm. Táblabíró,
 és Perceptor a' Sóhívatalnál Körmenten.
 Ócsai János, Könyvkötő, Kecskeméten.
 2 exempl.
 Ócskai Antal, Pesti Nevedékpap.
 Ódor László, Vice - Praefectus, Veszprém.
 Orosz Károly, Accessista a' Kőszegi Distr.
 Tábl.
 Pákozdi Pál, Zirczi Nevedékpap.
 Palatin Simon, Szent Péterfalvi Káplán.
 Pap Eliza, Veszprémben.
 Pap Ferencz, Pesti Nevedékpap.
 Pap János, Praebendátus.
 Paruczay István, Számvevő és Nádor-
 Ispáni Táblabíró. 2 exempl.
 Pfriem József, Törvénytan.
 Kis - Jeszeni Paulovics József, Békés
 Várm. Fő Szolgabíró.
 Potyondi Sándor, Szolgabíró Soprony
 Várm.
 Grünfeldi Puxbaum Miklós.

Rajcs Sámuel, Orv. Tud. Tanulója.
 Róth Mihály, Gramm. Prof.
 Róth József, Soprony Várm. Első Al-Jegyzője.
 Rutkai Rutkay János, Fiscálisa több Nemes Házaknak.
 Ságghy Lajos, Soprony Várm. Fő-Bírája.
 Ságghy Zsigmond, Accessista a' Kőszegi Tábl.
 Simon László, Soprony Várm. Fő-Jegyz.
 Simon Pál, Theol. Doct. és Prof. Veszp.
 Sinkay János, Veszprémi Kánonok.
 Stein Henrik, Zirczi Nevendékpap.
 Szabó János, Nevendékpap.
 Szecsey Péter, nyugalomra lépett Fő-Hadnagy.
 Szokoli Lukács, Pesti Nevendékpap.
 Szűcs Kalazantz, Fil. Doct. Gramm Prof.
 Szűcs István, Philos. Prof. a' Kir. Univers.
 Szűcs István, Tégi Predik.
 Tordosról 2 ex. név nélkül.
 Tóth János, Assessor a' Kőszegi Tábl.
 Tóth Antal, Soprony Várm. Fő - Bírája.
 Udvardy István, Ügyész.
 Villáx Ferdinánd, Olaszfalui Plebánus.
 Brassói Welmeszy Sámuel, Thuroczkó-Szent Györgyi Unitárius Predikátor.

Zarka Mihály, Assessor a' Kőszegi Distr.
Tábl.

Zsoldos Gábor, Káptalani Jegyző Veszp.

Zsoldos István, Könyvkötő Szombat-
helytt. 5 exempl.

Zsoldos Theréz.

Nyomt. Helmeczi M. ügyelése alatt.

